

**ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ**

**ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ
ΚΑΙ
ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ
ΕΘΝΙΚΟΥ ΦΟΡΕΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
(e-Ε.Φ.Κ.Α.)**

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ
ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΚΑΙ ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ
ΕΘΝΙΚΟΥ ΦΟΡΕΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ (e-Ε.Φ.Κ.Α.)

Α' ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Το κοινωνικοασφαλιστικό σύστημα στην Ελλάδα αποτελεί αντικείμενο διεκδικήσεων, παρεμβάσεων και διαρκών μεταβολών από τα πρώτα χρόνια της θέσπισής του. Ως μείζον διαρθρωτικό ζήτημα της εθνικής οικονομίας και της ελληνικής κοινωνίας άρχισε να απασχολεί την πολιτεία αμέσως σχεδόν μετά την ουσιαστική εφαρμογή του θεσμού των κοινωνικών ασφαλίσεων με τον α.ν. 1846/1951.

Ήδη η πρώτη επιτροπή που συστάθηκε στο Υπουργείο Συντονισμού το 1952 είχε επισημάνει το μεγάλο πρόβλημα του κοινωνικοασφαλιστικού συστήματος και την ανάγκη να ληφθούν «άμεσα» μέτρα. Στο χρονικό διάστημα που μεσολάβησε πολυάριθμες προσπάθειες έχουν καταβληθεί για την επίλυση του κοινωνικοασφαλιστικού ζητήματος. Η μελέτη του 1959, οι μελέτες της περιόδου του 1980, η μελέτη της επιτροπής Φακιολά του 1990, οι μελέτες της επιτροπής Βακαλόπουλου του Υπουργείου Απασχόλησης του 1994, η μελέτη της επιτροπής Σπράου, η μελέτη βρετανικού αναλογιστικού οίκου, οι μελέτες της ΓΣΕΕ, η επιτροπή Αναλυτή, οι εκθέσεις του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας, συνόδευσαν και αποτελούσαν τη νομιμοποιητική βάση κάθε κυβερνητικής προσπάθειας για τροποποίηση της ασφαλιστικής νομοθεσίας και την προσπάθεια επίλυσης του ελληνικού παράδοξου με τους 327 φορείς κύριας και επικουρικής ασφάλισης που λειτουργούσαν το έτος 1990. Η διαδικασία των ενοποιήσεων ξεκίνησε με την ψήφιση του ν. 2084/1992, με τον οποίο πραγματοποιήθηκαν οργανωτικές παρεμβάσεις στη διοικητική δομή του συστήματος με την τεχνική των ενοποιήσεων και συγχωνεύσεων των ασφαλιστικών οργανισμών. Ακολούθησαν οι μεταρρυθμιστικές προσπάθειες του ν. 2676/1999 (Α' 1), του ν. 3029/2002 (Α' 160), του ν. 3655/2008 (Α' 58), και του ν. 3863/2010 (Α' 115) οι οποίοι, παρά τα μεμονωμένα θετικά μέτρα των πρώτων μεγάλων ενοποιήσεων, δεν επέτυχαν να λύσουν το ζήτημα. Στη συνέχεια, ακολούθησε ο ν. 4387/2016 (Α' 85), με τον οποίο δημιουργήθηκε ο Ενιαίος Φορέας Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Ε.Φ.Κ.Α.), χωρίς να επιφέρει τα προσδοκώμενα αποτελέσματα.

Με την παρούσα μεταρρυθμιστική τομή επιχειρείται η δημιουργία του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.) και ολοκληρώνεται οριστικά η μεγαλύτερη διοικητική και οργανωτική ενοποίηση, καθώς ενοποιούνται όλοι οι ασφαλιστικοί φορείς απονομής σύνταξης και εφάπαξ παροχής. Στο πλαίσιο αυτό επιβεβαιώνεται η αναγκαία για τη δημοσιονομική ισορροπία του συστήματος και τον οργανωτικό και λειτουργικό του εξορθολογισμό, ένταξη των δημοσίων λειτουργιών, υπαλλήλων και στρατιωτικών, στο ενιαίο αυτό συνταξιοδοτικό σύστημα, ως ιδιαίτερης κατηγορίας ασφαλισμένων.

Τα τελευταία δέκα έτη, εξαιτίας της οικονομικής κρίσης, το κοινωνικοασφαλιστικό σύστημα της χώρας, πέραν των διαχρονικών του παθογενειών (κατακερματισμός των φορέων), αποτέλεσε το μεγάλο θύμα των νέων συνθηκών εξαιτίας της εισφοροδιαφυγής, της μαζικής ανεργίας, της μετανάστευσης ενός μεγάλου παραγωγικού δυναμικού στο εξωτερικό, του έντονου δημογραφικού ζητήματος και της εν γένει οικονομικής ύφεσης.

Με την παρούσα μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού συστήματος δημιουργείται ένα νέο, ψηφιακό και αποτελεσματικό ασφαλιστικό σύστημα, το οποίο καταρχάς ευθυγραμμίζεται με τις συνταγματικές αρχές, αποκαθιστά τη δικαιοσύνη, ενισχύει τον ανταποδοτικό χαρακτήρα του συστήματος και ακυρώνει το δυσανάλογο οικονομικό βάρος που επιβλήθηκε σε ένα σημαντικό παραγωγικό και δημιουργικό κομμάτι της

ελληνικής οικονομίας. Σε ευθυγράμμιση με τις πρόσφατες αποφάσεις της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας επανασχεδιάζεται το ασφαλιστικό σύστημα της χώρας, ενθαρρύνοντας την ανάπτυξη της οικονομίας.

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις συμβάλλουν στη διαμόρφωση ενός δικαιότερου και αποτελεσματικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης που αποκαθιστά την ενδογενεακή και διαγενεακή αλληλεγγύη, συμβάλλει στην ανάπτυξη της οικονομίας, διότι απελευθερώνει τους ελεύθερους επαγγελματίες από ένα ασφυκτικό και δημευτικό σύστημα υπολογισμού εισφορών, ευθυγραμμίζεται με τις απαιτήσεις της σύγχρονης ψηφιακής εποχής, μέσω της ενοποίησης του συστήματος και της ψηφιοποίησης της διαδικασίας απονομής της σύνταξης, καλλιεργεί την ασφαλιστική συνείδηση αποκαθιστώντας την ανταποδοτικότητα και εμπεδώνει τα αισθήματα ασφάλειας και εμπιστοσύνης σε εργαζόμενους και συνταξιούχους. Το ασφαλιστικό σύστημα της χώρας καθίσταται προσιτό σε όλους τους πολίτες χωρίς διακρίσεις και αποκλεισμούς, διασφαλίζει τους αδύναμους και αποκαθιστά την ασφαλιστική δικαιοσύνη σε όλους όσοι συνεισφέρουν με πολλά έτη εργασίας στο ασφαλιστικό σύστημα.

Σε γενικές γραμμές, η προτεινόμενη ασφαλιστική μεταρρύθμιση συνεπάγεται ένα νέο ψηφιακό ασφαλιστικό σύστημα, στο οποίο τις βασικές συνιστώσες αποτελούν η κατανομή ανάμεσα στη συλλογική και ατομική ευθύνη, η ελευθερία, η ευελιξία, η ανταποδοτικότητα, η αλληλεγγύη και η κοινωνική δικαιοσύνη.

Οι βασικοί άξονες της ασφαλιστικής μεταρρύθμισης είναι οι εξής:

Το ασφαλιστικό σύστημα της χώρας μεταβαίνει σε νέα εποχή καθώς δημιουργείται για πρώτη φορά ένας Εθνικός φορέας ασφάλισης, ο e-Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.), στον οποίο εντάσσεται και το Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ παροχών (Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.).

Κατ' αυτόν τον τρόπο, επιτυγχάνεται οργανωτική και διοικητική ενοποίηση, διατηρώντας την οικονομική, λογιστική και περιουσιακή αυτοτέλεια των επί μέρους κλάδων (κύριας σύνταξης, επικουρικής ασφάλισης, εφάπαξ παροχής).

Ταυτόχρονα, προωθείται η ενοποίηση της βάσης των ασφαλιστικών δεδομένων και επιτυγχάνεται η ψηφιοποίηση όλων των λειτουργιών της κοινωνικής ασφάλισης, προκειμένου να εξασφαλισθούν αποτελεσματικότερες και ταχύτερες υπηρεσίες προς τους πολίτες.

Η ενοποίηση της βάσης των ασφαλιστικών δεδομένων επιτρέπει την ψηφιοποίηση όλων των λειτουργιών της κοινωνικής ασφάλισης και συνεπακόλουθα την εύκολη διαχείρισή της. Κατ' αυτόν τον τρόπο, αντιμετωπίζεται το ισχυρό έλλειμμα εμπιστοσύνης των ασφαλισμένων που διέπονται από διαρκή ανησυχία για τη διαδικασία απονομής της σύνταξης. Εκσυγχρονίζεται, εξορθολογίζεται και βελτιώνεται η διαδικασία από το στάδιο της αίτησης έως το στάδιο της έκδοσης συνταξιοδοτικής απόφασης. Επιτυγχάνεται η άμεση και ταυτόχρονη απονομή όλων των παροχών (κύριας σύνταξης, επικουρικής σύνταξης και εφάπαξ) και θεσπίζεται, για πρώτη φορά στην ιστορία του ασφαλιστικού συστήματος της χώρας μας, η ψηφιακή σύνταξη που αποσκοπεί να αποτελέσει εμβληματική μεταρρύθμιση προς την κατεύθυνση αφενός, της αναβάθμισης λειτουργίας του e-Ε.Φ.Κ.Α. και, αφετέρου, της ελαχιστοποίησης του απαραίτητου χρόνου για την ολοκλήρωση των διοικητικών διαδικασιών που απαιτούνται για την απονομή της σύνταξης.

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός του συστήματος επιχειρεί να αποτελέσει το αντίδοτο στη γραφειοκρατική δομή της κοινωνικής ασφάλισης. Ειδικότερα, η κοινωνική ασφάλιση, πέρα από το ουσιαστικό της περιεχόμενο, εμπεριέχει και μια διαδικαστική διάσταση, η ενίσχυση της οποίας δύναται να συμβάλλει στην ουσιαστική ενδυνάμωση του συστήματος.

Για τους αυτοτελώς απασχολούμενους, ελεύθερους επαγγελματίες και αγρότες υιοθετείται ένα καινοτόμο και ανταποδοτικό σύστημα ελεύθερης και ευέλικτης επιλογής ασφαλιστικών εισφορών. Θεσπίζονται έξι κατηγορίες εισφορών (από το πρώτο κατώτατο έως έκτο ανώτατο), αποσυνδεδεμένες από το εισόδημα, από τα έτη ασφάλισης (κλάσεις) και από τον κατώτατο μισθό.

Παρέχεται ελευθερία και ευελιξία στον κάθε ασφαλισμένο να επιλέγει το επίπεδο των εισφορών που θα καταβάλλει, το οποίο θα μπορεί να το διαφοροποιεί ετησίως ανάλογα με την οικονομική του δυνατότητα και την προσδοκία του για μελλοντική σύνταξη. Η επιλεγείσα ασφαλιστική κατηγορία καθορίζει και το επίπεδο των μελλοντικών συντάξιμων αποδοχών. Κατ' αυτόν τον τρόπο, διευκολύνεται ο επιχειρησιακός σχεδιασμός των επαγγελματιών σε βραχυπρόθεσμο και μεσοπρόθεσμο ορίζοντα και ενθαρρύνεται η ανάπτυξη των οικονομικών δραστηριοτήτων τους.

Το κατώτατο επίπεδο εισφορών κύριας σύνταξης καθορίζεται σε τέτοιο ύψος, ώστε η συνολική παροχή κύριας σύνταξης για σαράντα (40) έτη ασφάλισης, να διασφαλίζει επίπεδο αξιοπρεπούς διαβίωσης και επαρκούς ανταποδοτικότητας. Η κατώτατη εισφορά που θεσπίζεται, κρίνεται αναγκαία για την παροχή με σαράντα (40) έτη ασφάλισης, μηνιαίου ποσού συνολικής κύριας σύνταξης στο συνταξιούχο, η οποία επιτρέπει αξιοπρεπή διαβίωση εξασφαλίζοντας τους όρους όχι μόνο της φυσικής υπόστασης, αλλά και της συμμετοχής στην κοινωνική ζωή της χώρας.

Για τους νέους ασφαλισμένους (ασφαλισμένους στο πρώην ΕΤΑΑ, πρώην ΟΑΕΕ, με έως πέντε έτη ασφάλισης) θεσπίζεται χαμηλότερο επίπεδο εισφορών.

Ο κάθε ασφαλισμένος επιλέγει ελεύθερα το επίπεδο των εισφορών του για το επόμενο έτος. Η επιλογή του επιπέδου των εισφορών καθορίζει και το επίπεδο των συντάξιμων αποδοχών και της μελλοντικής σύνταξης.

Οι εισφορές κύριας σύνταξης προσαυξάνονται, όσο υψηλότερη είναι η επιλεγείσα ασφαλιστική κατηγορία μέσω των συντελεστών αναπλήρωσης, ενώ οι εισφορές υγείας διατηρούνται σταθερές από τη δεύτερη κατηγορία και άνω. Η καινοτόμος αυτή παρέμβαση δημιουργεί ισχυρά κίνητρα για την ένταξη μεγαλύτερου αριθμού ασφαλισμένων σε ανώτερο του δεύτερου επιπέδου εισφορών. Η προσαύξηση του ασφαλιστρού κύριας σύνταξης καθιστά τις ανώτερες κατηγορίες εισφορών περισσότερο ελκυστικές, διότι οι αυξημένες εισφορές που καταβάλλει ο ασφαλισμένος ενισχύουν την ανταποδοτική παροχή, ήτοι τη μελλοντική σύνταξη.

Για τους αγρότες εφαρμόζονται οι ίδιες βασικές αρχές με τους ελεύθερους επαγγελματίες και αυτοαπασχολούμενους (αποσύνδεση εισφορών από το εισόδημα και τα χρόνια ασφάλισης).

Για τους μισθωτούς, υλοποιείται σταδιακή μείωση των ασφαλιστικών εισφορών έως πέντε (5) ποσοστιαίες μονάδες, αρχής γενομένης από τον Ιούνιο 2020 κατά 0,9 ποσοστιαίες μονάδες με έναρξη εφαρμογής τον Ιούνιο του 2020, επιδιώκοντας μέσω της μείωσης του μη μισθολογικού κόστους εργασίας, την ενθάρρυνση νέων προσλήψεων, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και την αύξηση της συνολικής απασχόλησης.

Για τους συνταξιούχους, ενισχύεται ο βαθμός ανταποδοτικότητας, μέσα από την προσαρμογή των ποσοστών αναπλήρωσης των κύριων συντάξεων, ενώ οι επικουρικές συντάξεις με βάση την εκπονηθείσα αναλογιστική μελέτη συνεχίζουν να καταβάλλονται από 1η Οκτωβρίου 2019 στο ύψος στο οποίο είχαν διαμορφωθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις στις 31.12.2014, το δε καταβαλλόμενο προ φόρου ποσόν δεν μπορεί να υπολείπεται του προ φόρου καταβαλλόμενου ποσού στις 30 Σεπτεμβρίου 2019.

Θεσπίζεται προαιρετική υπαγωγή στην ασφάλιση για λήψη επικουρικής και εφάπαξ παροχής, για όσους ασφαλισμένους δεν προβλέπεται εκ του νόμου σχετική υποχρέωση.

Επιπροσθέτως, θεσμοθετούνται τρεις (3) κατηγορίες ελεύθερης επιλογής εισφορών για την επικουρική και αντίστοιχα τρεις (3) κατηγορίες ελεύθερης επιλογής εισφορών για το εφάπαξ. Κατ' αυτόν τον τρόπο, ενισχύεται το εισόδημα του ασφαλισμένου κατά την αποχώρηση από την ενεργό απασχόληση, διασφαλίζοντας παράλληλα την ανταποδοτικότητα των εισφορών που καταβλήθηκαν λόγω της εφαρμογής του συστήματος νοητής κεφαλαιοποίησης και τήρησης ατομικών λογαριασμών για τις εισφορές που καταβάλλονται.

Τέλος, απαλείφεται η προϋπόθεση της ύπαρξης ελάχιστου χρόνου ασφάλισης για τη θεμελίωση αυτοτελούς δικαιώματος εφάπαξ παροχής,. Με την επί της ουσίας κατάργηση του ελάχιστου χρόνου ασφάλισης για τη θεμελίωση αυτοτελούς δικαιώματος εφάπαξ παροχής αφενός επιτυγχάνεται η ενιαία αντιμετώπιση των ασφαλισμένων, αφετέρου το μέτρο αυτό έχει θετικό πρόσημο για όλους τους ασφαλισμένους, ανεξάρτητα σε ποιον εντασσόμενο φορέα ήταν ασφαλισμένοι και σε κάθε περίπτωση απλοποιεί και συντομεύει τη διαδικασία απονομής της εν λόγω παροχής ιδίως σε περιπτώσεις ασφαλισμένων με διαδοχική ασφάλιση.

Ειδικότερα, στο πρώτο μέρος, θεσμοθετούνται οι διατάξεις που εδραιώνουν τη μεγαλύτερη οργανωτική και διοικητική ενοποίηση στην ιστορία του ασφαλιστικού συστήματος της χώρας. Η διοικητική διάσπαση του ασφαλιστικού συστήματος ήταν εντυπωσιακή. Ενδεικτικό είναι ότι το έτος 1990 λειτουργούσαν 327 φορείς κύριας και επικουρικής ασφάλισης, λοιπών παροχών και περιορισμένος αριθμός υπηρεσιών ασφάλισης, καθώς και κρατικές υπηρεσίες για τη συνταξιοδότηση και υγειονομική περίθαλψη των δημοσίων υπαλλήλων, πολιτικών και στρατιωτικών. Το έτος 1997 υφίστανται 28 φορείς κύριας ασφάλισης και παραπάνω από 200 φορείς επικουρικής ασφάλισης. Σύμφωνα με τα δημοσιευμένα στοιχεία του συστήματος Ήλιος, συντάξεις γήρατος, αναπηρίας, θανάτου ή κάποιας άλλης κατηγορίας δίδονται από 21 φορείς. Πλήθος νομοθετημάτων επιχείρησαν να επιλύσουν τον κατακερματισμό του ασφαλιστικού συστήματος.

Η μεταρρυθμιστική προσπάθεια του ν. 3655/2008 (Α' 58), με τον οποίο ενοποιήθηκαν ή συγχωνεύθηκαν οι ασφαλιστικοί οργανισμοί και περιορίστηκε αισθητά ο αριθμός τους σε επτά (7) αναντίρρητα αποτέλεσε τη δεύτερη μεγαλύτερη προσπάθεια μετά το ν. 2676/1999 (Α' 1) στην κατεύθυνση του οργανωτικού εκσυγχρονισμού του συστήματος.

Κατά το χρονικό διάστημα 2012-2014 επιτελέστηκαν ιδιαιτέρως σημαντικά βήματα εκσυγχρονισμού, απλοποίησης και οργανωτικής ανασυγκρότησης του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης. Συγκεκριμένα, την 1η Ιουνίου 2013 χαρτογραφήθηκε για πρώτη φορά με απόλυτη ακρίβεια η κοινωνική ασφάλιση στη χώρα μας με το σύστημα «ΗΛΙΟΣ». Το ίδιο χρονικό διάστημα επιχειρήθηκαν ακόμα δύο διαρθρωτικές αλλαγές: ο ενιαίος τρόπος πληρωμής των συντάξεων διαμέσου της ΗΔΙΚΑ και ο ενιαίος τρόπος είσπραξης ασφαλιστικών εισφορών διαμέσου του ΚΕΑΟ. Επιπρόσθετα, καθιερώθηκε, επίσης για πρώτη φορά, η μηνιαία ηλεκτρονική υποβολή της Αναλυτικής Περιοδικής Δήλωσης (ΑΠΔ) και παράλληλα δημιουργήθηκε το καινοτόμο σύστημα «ΕΡΓΑΝΗ» για τη διασφάλιση και ενίσχυση των εσόδων των ασφαλιστικών ταμείων. Ακολούθησε η ψήφιση του ν. 4387/2016, με τον οποίο επιχειρήθηκε η διοικητική ενοποίηση των ασφαλιστικών φορέων και η δημιουργία Ενιαίου Φορέα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Ε.Φ.Κ.Α.). Η αλλαγή αυτή αποτέλεσε ένα σημαντικό βήμα, το οποίο όμως δεν δικαίωσε τις προσδοκίες και τους σκοπούς του εγχειρήματος, καθώς διατηρήθηκαν η γραφειοκρατία και η πολυπλοκότητα του συστήματος.

Παρά το γεγονός ότι κατά τη διάρκεια όλων των προηγούμενων ετών ελήφθησαν σημαντικά μεταρρυθμιστικά μέτρα, πολλές παθογένειες παρέμειναν, αναδεικνύοντας έτι περαιτέρω, την ανάγκη περαιτέρω αλλαγών.

Την ολοκλήρωση του εθνικού οράματος για τη θέσπιση ενός ενιαίου ασφαλιστικού συστήματος και ενός

Εθνικού Οργανισμού έρχεται να ολοκληρώσει η παρούσα μεταρρύθμιση, ώστε να υλοποιηθεί το όραμα και οι πολυετείς προσπάθειες για τη θέσπιση ενός και μοναδικού ασφαλιστικού φορέα.

Ο νέος εθνικός φορέας e-Ε.Φ.Κ.Α. θα αποτελεί τον ένα και μοναδικό ασφαλιστικό οργανισμό με ενιαία διοικητική δομή και τρεις ανεξάρτητους και αυστηρά αυτοτελείς οικονομικά κλάδους με λογιστική, οικονομική και περιουσιακή αυτοτέλεια, τον κλάδο Κύριας Σύνταξης, τον κλάδο Επικουρικής και τον κλάδο Εφάπαξ παροχής. Ο e-Ε.Φ.Κ.Α. θα καλύπτει όλους τους εργαζομένους της χώρας, ανεξάρτητα αν είναι μισθωτοί, ελεύθεροι επαγγελματίες, αυτοτελώς απασχολούμενοι, αγρότες ή δημόσιοι υπάλληλοι, για όλους τους ασφαλιστικούς κινδύνους γήρατος, αναπηρίας, θανάτου, εργατικού ατυχήματος, κύριας, επικουρικής ασφάλισης και εφάπαξ παροχής.

Στο δεύτερο μέρος, θεσπίζονται διατάξεις με τις οποίες ο νέος Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης μετασχηματίζεται συγχρόνως σε Ηλεκτρονικό Εθνικό Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α), ο οποίος θα υλοποιήσει τη μέγιστη θεσμική τομή της απονομής ψηφιακής σύνταξης.

Η προστιθέμενη αξία της μεταρρύθμισης είναι τεράστια διότι, με τη θέσπιση των διατάξεων του νέου e-φορέα, επιτυγχάνεται σταδιακά η αντιμετώπιση χρόνιων παθολογιών, όπως η ταχύτερη διευθέτηση σημαντικού αριθμού εκκρεμών αιτήσεων συνταξιοδότησης, η καταπολέμηση της γραφειοκρατίας, η ενοποιημένη αίτηση συνταξιοδότησης για την κύρια και επικουρική ασφάλιση, το κοινό ειδοποιητήριο εισφορών για ελεύθερους επαγγελματίες και αυτοτελώς απασχολούμενους με ταυτότητα πληρωμής. Παράλληλα, επιτυγχάνονται οικονομίες κλίμακας και σαφής μείωση του κόστους λειτουργίας, ενώ αυξάνεται η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Ειδικότερα, περιλαμβάνονται διατάξεις εξαιρετικά κρίσιμες για τον ψηφιακό μετασχηματισμό του συστήματος, με τις οποίες το ασφαλιστικό σύστημα της χώρας μεταβαίνει στην ψηφιακή εποχή και αναμορφώνεται σε ένα ενιαίο, σύγχρονο και φιλικό προς τον ασφαλισμένο και τον πολίτη σύστημα. Τα βασικά οφέλη του ψηφιακού μετασχηματισμού του συστήματος είναι η δυνατότητα διαδικτυακής πρόσβασης του πολίτη σε ψηφιακές υπηρεσίες, ο ψηφιακός μετασχηματισμός της διαδικασίας απονομής σύνταξης, η δυνατότητα ηλεκτρονικής έκδοσης βεβαιώσεων και πιστοποιητικών, η διαλειτουργικότητα των συστημάτων με σεβασμό στη διασφάλιση της ανωνυμίας και την προστασία των προσωπικών δεδομένων, το ψηφιακό σύστημα ασφαλιστικής ιστορίας ΑΤΛΑΣ. Διαμορφώνεται έτσι ο βασικός πυλώνας για τη μετάβαση στην ψηφιακή σύνταξη. Με τις διατάξεις του δεύτερου μέρους επιχειρείται μία σημαίνουσα θεσμική τομή, με την οποία ο Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης μετεξελίσσεται σε σύγχρονο Ηλεκτρονικό Εθνικό Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α), προσαρμοζόμενος στις τεχνολογικές εξελίξεις και τις προβλέψεις της πρόσφατης νομοθεσίας.

Στο πλαίσιο της στρατηγικής για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της Δημόσιας Διοίκησης, ο ψηφιακός μετασχηματισμός του e-Ε.Φ.Κ.Α αποτελεί θεμελιώδη λίθο για τον εκσυγχρονισμό της Χώρας μας και τη μετάβαση του ασφαλιστικού συστήματος στη νέα ψηφιακή εποχή.

Με τις προτεινόμενες διατάξεις ο e-Ε.Φ.Κ.Α απελευθερώνεται από περιττές γραφειοκρατικές στρεβλώσεις, ώστε να βελτιωθεί η καθημερινότητα του πολίτη. Η απλούστευση των διαδικασιών συνιστά βασικό πυλώνα της μεταρρύθμισης και της μετεξέλιξης του e-Ε.Φ.Κ.Α. σ' ένα σύγχρονο, αποτελεσματικό φορέα που θέτει ως προτεραιότητα την εμπέδωση της εμπιστοσύνης, τη βελτίωση των συναλλαγών του πολίτη και την παροχή σύγχρονων και ποιοτικών ηλεκτρονικών υπηρεσιών.

Παράλληλα, προωθείται για πρώτη φορά στην Χώρα μας μία διαρθρωτική μεταρρύθμιση, η οποία απαντά στο αίτημα των σύγχρονων κοινωνιών για απρόσκοπτες, ποιοτικές και αποτελεσματικές δημόσιες υπηρεσίες. Η μετεξέλιξη του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης σε ένα σύγχρονο Ηλεκτρονικό Εθνικό Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης «e-Ε.Φ.Κ.Α» εμφορείται αφενός από την ανάγκη αποτελεσματικής προώθησης των απαιτούμενων μεταρρυθμίσεων και αφετέρου από την αναμόρφωση του υφιστάμενου

ρυθμιστικού πλαισίου. Προς τον σκοπό της αναδιάρθρωσης του φορέα, θεσπίζεται για πρώτη φορά ο ψηφιακός μετασχηματισμός της διαδικασίας απονομής της σύνταξης.

Κατ' αυτόν τον τρόπο, αντιμετωπίζεται το ισχυρό έλλειμμα εμπιστοσύνης των ασφαλισμένων που διέπονται από διαρκή ανησυχία για τη διαδικασία απονομής της σύνταξης. Εκσυγχρονίζεται, εξορθολογίζεται και βελτιώνεται η διαδικασία από το στάδιο της αίτησης έως το στάδιο της έκδοσης συνταξιοδοτικής απόφασης. Επιτυγχάνεται η άμεση και ταυτόχρονη απονομή όλων των παροχών (κύριας σύνταξης, επικουρικής σύνταξης και εφάπαξ) και θεσπίζεται η ψηφιακή σύνταξη που αποσκοπεί ν' αποτελέσει εμβληματική μεταρρύθμιση προς την κατεύθυνση αφενός της αναβάθμισης της λειτουργίας του e-Ε.Φ.Κ.Α και αφετέρου της ελαχιστοποίησης του απαραίτητου χρόνου για την ολοκλήρωση των διοικητικών διαδικασιών που απαιτούνται για την απονομή και επί τω τέλει της συνεισφοράς στη σταδιακή εδραίωση ενός σύγχρονου Κράτους Δικαίου.

Στο τρίτο μέρος, υιοθετούνται διατάξεις με τις οποίες συμμορφώνεται το κοινωνικοασφαλιστικό σύστημα με τις αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας και ενισχύονται η κοινωνική και ασφαλιστική δικαιοσύνη, η ανταποδοτικότητα, η αναλογικότητα και η ελευθερία του επιχειρείν.

Η τροποποίηση των διατάξεων του προηγούμενου νομοθετικού πλαισίου καθίσταται επιβεβλημένη εξαιτίας των αποφάσεων 1880/2019, 1888/2019, 1889/2019, 1890/2019 και 1891/2019 της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας. Ειδικότερα, με τις αποφάσεις 1880/2019 και 1888/2019 της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, κρίθηκε ότι το σύστημα καταβολής εισφορών για τους ελεύθερους επαγγελματίες, αυτοαπασχολούμενους και αγρότες αντίκειται στην αρχή της ισότητας που κατοχυρώνεται στην παρ. 1 του άρθρου 4 του Συντάγματος.

Συγκεκριμένα, κρίθηκε αντισυνταγματική η υπαγωγή σε ενιαίους κανόνες εισφορών και παροχών αφενός των μη μισθωτών και αφετέρου των μισθωτών, διότι η υπαγωγή στην ασφάλιση κατηγοριών ασφαλισμένων με ουσιωδώς διαφορετικές συνθήκες απασχόλησης και παραγωγής εισοδήματος, υπό ενιαίους κανόνες εισφορών και παροχών, συνιστά ενιαία μεταχείριση προσώπων που τελούν υπό διαφορετικές συνθήκες.

Πέραν της ανωτέρω κρίσης του Συμβουλίου της Επικρατείας περί αντισυνταγματικότητας, η σύνδεση των εισφορών με το φορολογητέο εισόδημα για τους ελεύθερους επαγγελματίες και τους αυτοαπασχολούμενους που εισήχθησαν με το άρθρο 39 του ν. 4387/2016, προκάλεσε μείζονα διαχειριστικά προβλήματα, διότι το σύστημα ήταν αρκετά πολύπλοκο και χρονοβόρο, με αποτέλεσμα να προκαλούνται σημαντικά λάθη στον υπολογισμό των οφειλόμενων εισφορών και σημαντικές καθυστερήσεις στις εκκαθαρίσεις.

Επιπλέον, ο υπολογισμός του ύψους των εισφορών επί του φορολογητέου εισοδήματος ενίσχυσε την εισφοροδιαφυγή για την αποφυγή επιβολής υψηλών ασφαλιστικών εισφορών, με αποτέλεσμα να επηρεάζονται αρνητικά όχι μόνο τα έσοδα των ασφαλιστικών οργανισμών, αλλά και τα φορολογικά έσοδα. Παράλληλα, σε συνδυασμό με τη φορολογική επιβάρυνση, ο υπολογισμός των εισφορών επί του φορολογητέου εισοδήματος οδηγούσε σε υπέρμετρη και δυσανάλογη επιβάρυνση το εισόδημα των ελεύθερων επαγγελματιών και αυτοαπασχολούμενων.

Με το προτεινόμενο νομοσχέδιο, για πρώτη φορά θεσπίζονται «ανοιχτές» ασφαλιστικές κατηγορίες ελεύθερης επιλογής για τους αυτοτελώς απασχολούμενους, ελεύθερους επαγγελματίες και πρόσωπα υπαγόμενα στον τ. ΟΓΑ αποσυνδεδεμένες από τα χρόνια ασφάλισης, το εισόδημα (συμβάλλοντας στον περιορισμό της εισφοροδιαφυγής και φοροδιαφυγής) και την αύξηση του κατώτατου μισθού.

Με το νέο σύστημα ασφάλισης, οι ασφαλισμένοι οφείλουν να επιλέξουν υποχρεωτικά μία εκ των έξι ασφαλιστικών κατηγοριών, βάσει της οικονομικής τους δυνατότητας και της προσδοκίας τους για μελλοντική σύνταξη. Με τον τρόπο αυτό δημιουργείται ασφάλεια δικαίου και επιλύονται οριστικά τα

διαχειριστικά προβλήματα που προέκυψαν από την εφαρμογή του προηγούμενου καθεστώτος.

Τέλος, η δυνατότητα επιλογής των εισφορών από τους ασφαλισμένους αναπτύσσει αμοιβαία εμπιστοσύνη στις σχέσεις κράτους - πολίτη ενώ λειτουργεί θετικά για την οικονομία διότι διευκολύνεται ο επιχειρησιακός σχεδιασμός των επαγγελματιών και ενθαρρύνεται η ανάπτυξη των οικονομικών δραστηριοτήτων τους.

Όσον αφορά τις παροχές, υιοθετούνται διατάξεις που εναρμονίζονται με τις υπ' αρ. 1889/2019 και 1890/2019 αποφάσεις της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, με τις οποίες κρίθηκε ότι η επικουρική ασφάλιση θα πρέπει να λειτουργεί με βάση τις αρχές της ισότητας, της αναλογικότητας εισφορών – παροχών και της διαγενεακής αλληλεγγύης.

Με τις προτεινόμενες διατάξεις αντικαθίσταται το άρθρο 96 του ν. 4387/2016, με σκοπό τη συμμόρφωση στις υπ' αρ. 1889/2019 και 1890/2019 αποφάσεις της Ολομέλειας του Συμβουλίου Επικρατείας, οι οποίες ακύρωσαν τις υπουργικές αποφάσεις υπ' αρ. οικ.23123/785/7.6.2016 (Β' 1604) «Καθορισμός των τεχνικών παραμέτρων σχετικά με τις παροχές του Ενιαίου Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης» και οικ.25900/470/7.6.2016 (Β' 1605, διόρθωση σφάλματος Β' 1623) «Αναπροσαρμογή καταβαλλόμενων συντάξεων του Ενιαίου Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης». Οι ανωτέρω αποφάσεις έκριναν αντισυνταγματικές τις διατάξεις των παρ. 1 και 4 του άρθρου 96 του ν. 4387/2016, λόγω της ελλείψεως αναλογιστικής μελέτης, εκπονηθείσας πριν από τη ψήφιση του ν. 4387/2016, που να τεκμηριώνει αφενός μεν τη βιωσιμότητα του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. και αφετέρου την επάρκεια των παροχών του και να προκύπτει ότι ελήφθη υπόψη κατά την ψήφιση των ρυθμίσεων του ν. 4387/2016, για τον νέο τρόπο υπολογισμού των επικουρικών συντάξεων για τους μελλοντικούς συνταξιούχους και τον επανυπολογισμό – αναπροσαρμογή των ήδη καταβαλλόμενων. Οι συνέπειες της αντισυνταγματικότητας των ανωτέρω νομοθετικών διατάξεων και της ακύρωσης των κατ' εξουσιοδότηση αυτών εκδοθεισών υπουργικών αποφάσεων επέρχονται από τη δημοσίευση των σχετικών αποφάσεων του Συμβουλίου της Επικρατείας, ήτοι από 4.10.2019.

Κατόπιν αυτού, εκπονήθηκε αναλογιστική μελέτη από την Εθνική Αναλογιστική Αρχή πριν την κατάρτιση του προτεινόμενου νομοσχεδίου, βάσει της οποίας επαναθεσπίζονται οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 96 του ν. 4387/2016 για τον νέο τρόπο υπολογισμού των επικουρικών συντάξεων από 1η.1.2015 και απαλείφονται οι ρυθμίσεις επανυπολογισμού και αναπροσαρμογής των ήδη καταβαλλόμενων ή καταβλητέων κατά την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016, επικουρικών συντάξεων, που έχουν εκδοθεί στη βάση του προγενέστερου του άρθρου 42 του ν. 4052/2012 νομοθετικού πλαισίου.

Περαιτέρω, καταργείται, ως αντίθετο στις συνταγματικές αρχές της ισότητας και της αναλογικότητας, το προβλεπόμενο στα άρθρα 96 παρ. 4 του ν. 4387/2016 και 6 της ακυρωθείσας υπουργικής απόφασης υπ' αρ. οικ.25909/470/7.6.2016 (Β' 1605, διόρθωση σφάλματος Β' 1623) όριο του ποσού των 1.300 ευρώ για το άθροισμα της καταβαλλόμενης κύριας και επικουρικής συντάξεως.

Παράλληλα, υιοθετούνται διατάξεις που αναθεωρούν τους συντελεστές αναπλήρωσης των κύριων συντάξεων. Με τον τρόπο αυτό, εξαλείφονται οι αδικίες του προγενέστερου νομοθετικού πλαισίου, οι οποίες προκάλεσαν έλλειμα ανταποδοτικότητας στις κύριες συντάξεις ιδιαίτερα μετά από πολλά έτη ασφάλισης. Ως εκ τούτου, επαναθεμελιώνεται η αρχή της εμπιστοσύνης προς τους κρατικούς θεσμούς στη βάση της ασφαλιστικής δικαιοσύνης, της ισονομίας και της ισότητας για τους συνταξιούχους που, παρόλο που ασφαλίστηκαν για μεγάλο χρονικό διάστημα και κατέβαλλαν υψηλές εισφορές επί σειρά ετών, εξαιτίας των ποσοστών των συντελεστών αναπλήρωσης, ήταν οι αδικημένοι του προηγούμενου νομοθετικού πλαισίου.

Τέλος, στο ι, θεσπίζεται ο οργανισμός του e- Ε.Φ.Κ.Α και τροποποιείται το π.δ. 8/2019 (Α' 8) με τίτλο «Οργανισμός Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (Ε.Φ.Κ.Α.)», προκειμένου να ανταποκριθεί στις

σύγχρονες ανάγκες του ψηφιακού του μετασχηματισμού και να υποδεχθεί τις δομές και το προσωπικό του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης και του Κλάδου Εφάπαξ Παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π..

Β' ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (e- Ε.Φ.Κ.Α)

Επί του άρθρου 1

Προστίθεται άρθρο 51Α στον ν. 4387/2016, στη βάση του οποίου, με την παράγραφο ένα το Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) με την επωνυμία «Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (Ε.Φ.Κ.Α.)» μετονομάζεται από 1^η.3.2020 σε «Ηλεκτρονικό Εθνικό Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης», αποκαλούμενο στο εξής «e-Ε.Φ.Κ.Α.». Όπου στην κείμενη νομοθεσία αναφέρεται «Ε.Φ.Κ.Α.» νοείται εφεξής «e-Ε.Φ.Κ.Α.». Η μετονομασία του Ε.Φ.Κ.Α. σηματοδοτεί τη μετάβαση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης στην ψηφιακή εποχή, με τον ψηφιακό μετασχηματισμό του Ε.Φ.Κ.Α. και την αναβάθμιση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών του προς τους πολίτες. Περαιτέρω, με την παρ. 2 από 1^η.3.2020 εντάσσονται στον e-Ε.Φ.Κ.Α. ο Κλάδος Επικουρικής Ασφάλισης και ο Κλάδος Εφάπαξ Παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. οι οποίοι λειτουργούν με οικονομική, λογιστική και περιουσιακή αυτοτέλεια, και στους οποίους παρακολουθούνται αυτοτελώς οι εισφορές και οι παροχές ανά κλάδο. Το Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. καταργείται. Έτσι, μεταξύ των σκοπών του e-Ε.Φ.Κ.Α. περιλαμβάνεται πλέον και η καταβολή επικουρικής σύνταξης και εφάπαξ παροχών στους δικαιούχους ασφαλισμένους. Με την ένταξη του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. επιτυγχάνεται η οργανωτική και (μεσοπρόθεσμα) η διοικητική ενοποίηση των φορέων κοινωνικής ασφάλισης προς όφελος των ασφαλισμένων. Επιτυγχάνονται οικονομίες κλίμακας και σαφής μείωση του κόστους λειτουργίας και αύξηση της παραγωγικότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών. Αναβαθμίζεται η εξυπηρέτηση όλων των ασφαλισμένων από τις κοινές διοικητικές υπηρεσίες του ενοποιημένου φορέα. Απελευθερώνεται ανθρώπινο δυναμικό προκειμένου να ενσωματωθεί στις κοινές υπηρεσίες έκδοσης συντάξεων και εφάπαξ παροχών του ενοποιημένου φορέα. Επιτυγχάνεται σχεδιασμός για την αξιοποίηση της κινητής και ακίνητης περιουσίας και των αποθεματικών του ενοποιημένου φορέα. Το ασφαλιστικό σύστημα της χώρας μεταβαίνει συνολικά στην ψηφιακή εποχή και αναμορφώνεται σε ένα ενιαίο, σύγχρονο και φιλικό προς τον ασφαλισμένο και τον πολίτη σύστημα.

Επί του άρθρου 2

Με το άρθρο 2 προσδιορίζονται οι φορείς, τομείς, κλάδοι και λογαριασμοί επικουρικής ασφάλισης και εφάπαξ παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. που εντάσσονται στον e-Ε.Φ.Κ.Α., ο οποίος θα λειτουργεί με ενιαία διοικητική οργάνωση. Πρόκειται για όλους τους φορείς, τομείς, κλάδους και λογαριασμούς των κλάδων επικουρικής ασφάλισης και εφάπαξ παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., οι οποίοι πλέον εντάσσονται στον e-Ε.Φ.Κ.Α. και λειτουργούν υπό κοινή Διοίκηση.

Επί του άρθρου 3

Με το άρθρο 3, στο άρθρο 56 του ν. 4387/2016, όπως ισχύει, προστίθενται παρ. 3 και 4. Σε αυτές προβλέπεται ότι στους πόρους του e-Ε.Φ.Κ.Α. οι οποίοι είναι απαραίτητοι για την πραγμάτωση των σκοπών του και την αποτελεσματική λειτουργία του, προστίθενται οι πόροι του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. Συγκεκριμένα, πόρους του κλάδου επικουρικής ασφάλισης και του κλάδου εφάπαξ παροχών του e-Ε.Φ.Κ.Α. αποτελούν τα έσοδα

από τις προβλεπόμενες εισφορές υπέρ των αντίστοιχων κλάδων του ταμείου Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., που εντάσσεται στον e-Ε.Φ.Κ.Α., οι πρόσοδοι περιουσίας, καθώς και η απόδοση των κεφαλαίων και αποθεματικών αυτών και κάθε άλλο έσοδο και πόρος που προβλέπεται στην οικεία νομοθεσία και στα άρθρα 35 και 77 του ν. 4387/2016 ή άλλες διατάξεις νόμων.

Επιπλέον, οι εισφορές και πάσης φύσεως πόροι που εισπράττονταν από τους εντασσόμενους φορείς, τομείς, κλάδους και λογαριασμούς του άρθρου 53 του ν. 4387/2016, του εντασσόμενου ταμείου Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. και αποδίδονταν σε τρίτους φορείς, τομείς, κλάδους και λογαριασμούς εξακολουθούν να εισπράττονται από τον e-Ε.Φ.Κ.Α. και να αποδίδονται από αυτόν στους δικαιούχους φορείς, τομείς, κλάδους και λογαριασμούς, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τα άρθρα 35 και 77 του ν. 4387/2016, ή άλλες διατάξεις νόμων.

Επί του άρθρου 4

Με το άρθρο 4 τροποποιούνται και αντικαθίστανται οι παρ. 2 και 3 του άρθρου 57 του ν. 4387/2016, όπως ισχύει. Όπου στο άρθρο αναφέρεται ο Ε.Φ.Κ.Α. αντικαθίσταται με e-Ε.Φ.Κ.Α. και όπου Υπουργός Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης με Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

Στο άρθρο 57 του ν. 4387/2016, όπως τροποποιείται δια του παρόντος, ορίζονται τα σχετικά με τα όργανα Διοίκησης του e-Ε.Φ.Κ.Α. Ειδικότερα ορίζεται ότι όργανα Διοίκησης του νέου φορέα είναι ο Διοικητής και το Διοικητικό Συμβούλιο. Καθορίζονται τα προσόντα του Διοικητή και ο τρόπος διορισμού του, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 49Α του Κανονισμού της Βουλής με τετραετή θητεία, όπως ισχύει, μετά από πρόταση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων. Συστήνονται τέσσερις θέσεις Υποδιοικητών, ιδίων προσόντων με τον Διοικητή, οι οποίοι διορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων με τετραετή θητεία. Αφαιρείται η αναφορά στον ν. 4369/2016 (Α'33) στις παρ. 2 και 3 και καταργείται η παρ. 8 ως προς τον τρόπο επιλογής του Διοικητή και των Υποδιοικητών και τα κωλύματα και ασυμβίβαστα διορισμού τους, διότι τα άρθρα 1-13 του νόμου αυτού ως προς το Εθνικό Μητρώο Επιτελικών Στελεχών της Δημόσιας Διοίκησης έχουν καταργηθεί σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 (Α'133) και πλέον ισχύει ο ν. 4622/2019 «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης» και η λοιπή νομοθεσία ως προς το ζήτημα των προσόντων, των κωλυμάτων, των ασυμβιβάστων σύμφωνα με τα άρθρα 68 επ. του ν. 4622/2019 των προσώπων που επιλέγονται στις θέσεις ευθύνης Διοικητών και Υποδιοικητών των Ν.Π.Δ.Δ., όπως ο e-Ε.Φ.Κ.Α. Μετά την ενσωμάτωση του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. αυξάνονται οι θέσεις υποδιοικητών από δύο σε τέσσερις, λόγω και του αυξημένου όγκου υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων, που απαιτούν περισσότερες θέσεις ευθύνης. Τέλος, ρυθμίζονται θέματα σύνθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου του e-Ε.Φ.Κ.Α. και λειτουργίας του. Το Δ.Σ. παραμένει ενδεκαμελές. Στο Δ.Σ. συμμετέχουν οι δύο (2) πρώτοι στη σειρά αναπλήρωσης του Διοικητή Υποδιοικητές, με αναπληρωτές τους άλλους δύο (2) Υποδιοικητές.

Επί του άρθρου 5

Στο εν λόγω άρθρο προβλέπονται οι αρμοδιότητες της Διοίκησης και του Διοικητικού Συμβουλίου, των Κεντρικών και Περιφερειακών Υπηρεσιών του εντασσόμενου στον e-Ε.Φ.Κ.Α. φορέα του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., προκειμένου ο e-Ε.Φ.Κ.Α. να μπορεί να λειτουργήσει, μέχρι την πλήρη ενσωμάτωση των υπηρεσιών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., που έχει προσδιοριστεί για τις 30.6.2020. Κατ' αρχάς την 1η.3.2020, οπότε μετονομάζεται ο Ε.Φ.Κ.Α. σε e-Ε.Φ.Κ.Α. και εντάσσεται σε αυτόν ο φορέας του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., λήγει αζημίως η θητεία του Διοικητή και των Υποδιοικητών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. και καταργείται το Διοικητικό Συμβούλιο του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. Για τις αρμοδιότητες και εξουσίες και για τους όρους λειτουργίας του Διοικητικού Συμβουλίου του e-Ε.Φ.Κ.Α.,

του Διοικητή, των Υποδιοικητών και όλων των υπηρεσιών, γενικών διευθύνσεων, διευθύνσεων και τμημάτων, εφαρμόζονται οι κείμενες διατάξεις του ν. 4387/2016, όπως αυτός ισχύει, και του Οργανισμού του e-Ε.Φ.Κ.Α. σύμφωνα με το π.δ. 8/2019 (Α' 8). Το Διοικητικό Συμβούλιο και ο Διοικητής του e-Ε.Φ.Κ.Α. ασκούν τις αρμοδιότητές τους, όπως προβλέπονται από τα άρθρα 59 και 60 του ν. 4387/2016, επί όλων των υπηρεσιών, γενικών διευθύνσεων, διευθύνσεων και τμημάτων και του εντασσόμενου φορέα του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. Ο Διοικητής και οι Υποδιοικητές του e-Ε.Φ.Κ.Α. συνεχίζουν χωρίς διακοπή τη θητεία τους και διορίζονται δύο νέοι Υποδιοικητές στον φορέα του e-Ε.Φ.Κ.Α.

Από 1η.3.2020 η διάρθρωση του e-Ε.Φ.Κ.Α. προβλέπεται στον Οργανισμό του σύμφωνα με το π.δ. 8/2019 (Α' 8), όπως κάθε φορά ισχύει. Μέχρι την τοποθέτηση των υπαλλήλων του εντασσόμενου φορέα του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. στις υπηρεσίες του e-Ε.Φ.Κ.Α., όπως προβλέπονται στον Οργανισμό του και το αργότερο μέχρι 30.6.2020, οι υπηρεσίες του εντασσόμενου φορέα του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. εξακολουθούν να λειτουργούν με την ίδια οργανωτική δομή, αρμοδιότητες και προσωπικό υπό τον Διοικητή και το Διοικητικό Συμβούλιο του e-Ε.Φ.Κ.Α. Τέλος, μέχρι τις 30.6.2020 οι ασφαλισμένοι και οι συνταξιούχοι εξακολουθούν να εξυπηρετούνται από τις υφιστάμενες υπηρεσίες του εντασσόμενου φορέα του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. Η ιστοσελίδα και όλες οι ηλεκτρονικές υπηρεσίες πληροφορικής εξακολουθούν να λειτουργούν και συνεχίζει η έκδοση ξεχωριστού ειδοποιητηρίου εισφορών για τους μη μισθωτούς, μέχρι να καταστεί δυνατή η ενσωμάτωσή τους στις αντίστοιχες υπηρεσίες, την ιστοσελίδα και το ειδοποιητήριο του e-Ε.Φ.Κ.Α.

Με την άνω διαδικασία διασφαλίζεται η ομαλή μετάβαση των υπηρεσιών και των ασφαλισμένων στον e-Ε.Φ.Κ.Α., μέχρι την πλήρη ενσωμάτωση του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. και την ένταξη των υπηρεσιών αυτού στον Οργανισμό του e-Ε.Φ.Κ.Α. σύμφωνα με το π.δ. 8/2019 (Α' 8), όπως αυτός ισχύει.

Επί του άρθρου 6

Προστίθεται άρθρο 70Α στον ν. 4387/2016, με το οποίο καθορίζεται η περιουσία και η λογιστική και οικονομική λειτουργία των Κλάδων Επικούρησης και Εφάπαξ Παροχών του e-Ε.Φ.Κ.Α., μετά και την ενσωμάτωσή τους από το Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.. Ειδικότερα προβλέπεται ότι στον e-Ε.Φ.Κ.Α., ως καθολικό διάδοχο του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. περιέρχεται το σύνολο του ενεργητικού και του παθητικού που προέρχεται από τους εντασσόμενους στον e-Ε.Φ.Κ.Α. Κλάδους Επικούρησης και Εφάπαξ Παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., οι πόροι που προβλέπονται υπέρ αυτών από τις ισχύουσες διατάξεις, καθώς και η κινητή και ακίνητη περιουσία τους. Ο e-Ε.Φ.Κ.Α. υπεισέρχεται στα πάσης φύσεως δικαιώματα και υποχρεώσεις των εντασσόμενων κλάδων Επικούρησης και Εφάπαξ Παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.. Η μεταβίβαση της εν γένει περιουσίας γίνεται χωρίς την καταβολή φόρου, τέλους ή δικαιώματος υπέρ του Δημοσίου, οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλων νομικών προσώπων. Ειδικότερα, η μεταβίβαση της κινητής περιουσίας γίνεται χωρίς την τήρηση οποιουδήποτε τύπου ή την ανάγκη οποιασδήποτε πράξης ή συμβολαίου. Η μεταβίβαση αυτή, εφόσον περιλαμβάνει κινητές αξίες με δικαιώματα ψήφου, δεν υπάγεται στις διατάξεις του ν. 3461/2006.

Το λογιστικό και οικονομικό έτος του Κλάδου Επικούρησης και του Κλάδου Εφάπαξ Παροχών του e-Ε.Φ.Κ.Α. ταυτίζεται με το ημερολογιακό. Ο Κλάδος Επικούρησης και ο Κλάδος Εφάπαξ Παροχών του e-Ε.Φ.Κ.Α. διατηρούν οικονομική, λογιστική και περιουσιακή αυτοτέλεια, συντάσσουν προϋπολογισμό και καταρτίζουν οικονομικές καταστάσεις.

Ο προϋπολογισμός του e-Ε.Φ.Κ.Α. περιλαμβάνει και τους αυτοτελείς προϋπολογισμούς του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης και του Κλάδου Εφάπαξ Παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων μετά από πρόταση του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) του e-Ε.Φ.Κ.Α.. Με απόφαση του Δ.Σ. του e-Ε.Φ.Κ.Α., δύναται να μεταβιβάζεται δικαίωμα υπογραφής στους Προϊσταμένους των οργανικών μονάδων της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών και Διοικητικής Υποστήριξης του e-Ε.Φ.Κ.Α σε θέματα εκτέλεσης του προϋπολογισμού.

Μέχρι την 31η.12.2020 εξακολουθούν να εκτελούνται οι εγκεκριμένοι προϋπολογισμοί των εντασσομένων Κλάδων Επικούρησης και Εφάπαξ Παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. και οι προβλεπόμενες οικονομικές καταστάσεις καταρτίζονται για το ίδιο οικονομικό έτος. Από 1η.1.2021 εγκρίνεται ο ενοποιημένος προϋπολογισμός του e-Ε.Φ.Κ.Α. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, δύναται να ανατίθενται σε εξωτερικούς αναδόχους οι υπηρεσίες υποστήριξης της τήρησης λογιστικών βιβλίων και της κατάρτισης οικονομικών καταστάσεων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Μέχρι την έναρξη εφαρμογής του νέου λογιστικού πλαισίου Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με το π.δ. 54/2018 (Α' 103) οι οικονομικές υπηρεσίες του e-Ε.Φ.Κ.Α. εφαρμόζουν το διπλογραφικό σύστημα για την τήρηση των λογιστικών βιβλίων, σύμφωνα με το π.δ. 80/1997 (Α' 68) και τις διατάξεις περί λογιστικού των Ν.Π.Δ.Δ. Για τα θέματα οικονομικής οργάνωσης και λογιστικής λειτουργίας των Κλάδων Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. που εντάσσονται στον e-Ε.Φ.Κ.Α, εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κανονισμού Οικονομικής Οργάνωσης και Λειτουργίας του e-Ε.Φ.Κ.Α.. Προκειμένου να συνεχιστούν απρόσκοπτα η οικονομική λειτουργία και οι συναλλακτικές και συμβατικές σχέσεις με τους τρίτους, οι συμβάσεις τρίτων με το Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. ή/και τους εντασσόμενους φορείς, τομείς, κλάδους και λογαριασμούς του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης και του Κλάδου Εφάπαξ Παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. εξακολουθούν να ισχύουν έναντι του e-Ε.Φ.Κ.Α.. Από τον e-Ε.Φ.Κ.Α., ως οιονεί καθολικό διάδοχο του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., συνεχίζονται οι εκκρεμείς δίκες που αφορούν διαφορές ή υποθέσεις του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. ή/και των εντασσόμενων φορέων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., χωρίς να επέρχεται διακοπή δίκης. Δικαστικές αποφάσεις που εκδίδονται ισχύουν έναντι του e-Ε.Φ.Κ.Α..

Τέλος, για λόγους ισότητας και εξομίωσης με το Δημόσιο, εφόσον και ο Ε.Φ.Κ.Α. μέχρι τώρα διατηρούσε τα προνόμια αυτά, προβλέπεται ότι και ο e-Ε.Φ.Κ.Α., μετά και την ενσωμάτωση του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., έχει τα ουσιαστικά, δικονομικά και οικονομικά προνόμια του Δημοσίου, απαλλάσσεται δε από κάθε τέλος, φόρο, παράβολο και κράτηση για την παράστασή του και εκπροσώπησή του ενώπιον παντός Δικαστηρίου και Αρχής, καθώς και για την άσκηση οποιουδήποτε ενδίκου βοηθήματος και μέσου ή άλλης διαδικαστικής πράξης ενώπιον τούτων. Οι άνω λόγοι επιβάλλουν και την τροποποίηση του πλαισίου για την τοκοφορία των οφειλών του e-Ε.Φ.Κ.Α., που εξομοιώνεται με το πλαίσιο που ισχύει για τις οφειλές του Δημοσίου από 6% σε 3%, σύμφωνα με το άρθρο 45 του ν. 4607/2019 (Α' 65).

Επί του άρθρου 7

Με το άρθρο 7 θεσπίζεται άρθρο 71^Α στο ν. 4387/2016, προκειμένου να ρυθμισθούν θέματα στελέχωσης του e-Ε.Φ.Κ.Α. με μεταφορά προσωπικού από το εντασσόμενο Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. Προβλέπεται ότι το πάσης φύσεως προσωπικό και οι δικηγόροι με έμμισθη εντολή, που υπηρετούν στο Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. μεταφέρονται στον e-Ε.Φ.Κ.Α από 1^η.3.2020 με την ίδια εργασιακή σχέση, οργανική θέση, βαθμό και μισθολογικό κλιμάκιο που κατέχουν από την ημερομηνία ένταξής τους. Όλες οι κενές οργανικές θέσεις του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. μεταφέρονται στον e-Ε.Φ.Κ.Α. Επιπλέον, οι συμβάσεις έργου ή παροχής υπηρεσιών φυσικών προσώπων που παρείχαν υπηρεσίες στον εντασσόμενο φορέα του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. κατ' αποκοπή συνεχίζονται και με τον e-Ε.Φ.Κ.Α, μέχρι τη λήξη τους. Διαδικασίες για πλήρωση θέσεων που βρίσκονται σε εξέλιξη στον εντασσόμενο φορέα του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. συνεχίζονται κανονικά για λογαριασμό του e-Ε.Φ.Κ.Α. Το προσλαμβανόμενο προσωπικό και οι αντίστοιχες οργανικές θέσεις μεταφέρονται στον e-Ε.Φ.Κ.Α.

Ανάλογη πρόβλεψη υπάρχει για το προσωπικό που υπηρετεί με απόσπαση ή διάθεση στον εντασσόμενο φορέα του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., όπου αναφέρονται οι λεπτομέρειες για την απόσπαση ή διάθεσή τους στον e-Ε.Φ.Κ.Α. Μετά τη μεταφορά, η απόσπαση εξακολουθεί να ισχύει μέχρι τη λήξη της, εκτός αν αποφασίσει την διακοπή της το Δ.Σ. του e-Ε.Φ.Κ.Α. Η υπηρεσιακή και μισθολογική κατάσταση των υπαλλήλων αυτών διέπεται από τον ισχύοντα κανονισμό λειτουργίας προσωπικού και το ισχύον εκάστοτε μισθολόγιο των υπηρεσιών, από τις οποίες προέρχονται. Η δαπάνη της εν γένει μισθοδοσίας τους, καθώς και οι αντίστοιχες

ασφαλιστικές εισφορές εργοδότη όσον αφορά τους αποσπασμένους από τη ΔΕΗ Α.Ε., τη ΔΕΔΔΗΕ Α.Ε. και τον ΟΤΕ Α.Ε. βαρύνουν τις εταιρείες αυτές και ο e-Ε.Φ.Κ.Α. αποδίδει στις εταιρείες το ύψος της δαπάνης μισθοδοσίας τους ενώ όσον αφορά στους λοιπούς, βάσει της παραγράφου αυτής, υπηρετούντες με διάθεση υπαλλήλους βαρύνουν τους φορείς από τους οποίους προέρχονται.

Μέχρι τις 30.6.2020 το προσωπικό του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. τοποθετείται με απόφαση του Διοικητή του e-Ε.Φ.Κ.Α. στις περιπτώσεις των υπαλλήλων ή με απόφαση του Δ.Σ. του e-Ε.Φ.Κ.Α. στις περιπτώσεις των Προϊσταμένων στις θέσεις του Οργανισμού του e-Ε.Φ.Κ.Α. σύμφωνα με το π.δ 8/2019 (Α' 8), όπως ισχύει. Επίσης, με απόφαση του Διοικητή του e-Ε.Φ.Κ.Α. τοποθετούνται ως προϊστάμενοι στις οργανικές μονάδες του e-Ε.Φ.Κ.Α. υπάλληλοι που υπηρετούσαν στον εντασσόμενο φορέα του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. και ασκούσαν καθήκοντα προϊσταμένου του ίδιου επιπέδου, εφόσον έχουν επιλεγεί από το αρμόδιο Συμβούλιο. Οι προϊστάμενοι αυτοί ασκούν τα καθήκοντά τους μέχρι την επιλογή νέων προϊσταμένων, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Αν δεν επαρκούν οι θέσεις προϊσταμένων οργανικής μονάδας του φορέα, οι υπάλληλοι τοποθετούνται ως προϊστάμενοι σε οργανική μονάδα του αμέσως κατώτερου επιπέδου. Σε περίπτωση που τα ίδια κριτήρια πληρούνται από περισσότερους υπαλλήλους, η επιλογή διενεργείται με αιτιολογημένη απόφαση του Διοικητή του e-Ε.Φ.Κ.Α. Για τις τοποθετήσεις προϊσταμένων στις θέσεις του Οργανισμού του e-Ε.Φ.Κ.Α. σύμφωνα με το π.δ. 8/2019 (Α' 8), όπως ισχύει, εφαρμόζεται το άρθρο 18 του ν. 4492/2017, όπως ισχύει. Όλες οι διατάξεις του Οργανισμού του e-Ε.Φ.Κ.Α. σύμφωνα με το π.δ. 8/2019 (Α' 8) εφαρμόζονται και επί του προσωπικού του εντασσόμενου φορέα του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.

Όλες οι ανωτέρω προβλέψεις για το μεταφερόμενο προσωπικό διευκολύνουν την ομαλή μετάβαση στον e-Ε.Φ.Κ.Α. για όλους τους υπηρετούντες υπαλλήλους του εντασσόμενου Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.

Τέλος, από 1^η.3.2020 λήγει αυτοδίκαια η θητεία των μελών του Υπηρεσιακού και Πειθαρχικού Συμβουλίου του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. Για τα θέματα υπηρεσιακής κατάστασής τους οι υπάλληλοι του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. υπάγονται στο Υπηρεσιακό και Πειθαρχικό Συμβούλιο του e-Ε.Φ.Κ.Α. μέχρι τη σύσταση νέων μέχρι τις κείμενες διατάξεις. Με τη διάταξη αυτή ρυθμίζεται και η λειτουργία των υπηρεσιακών και πειθαρχικών συμβουλίων και των εκκρεμών σε αυτά υποθέσεων του εντασσόμενου φορέα του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.

Επί του άρθρου 8

Προστίθεται άρθρο 94Α στον ν. 4387/2016. Με την παρ. 1 προβλέπεται ότι από 1.3.2020, όλα τα ασφαλιστέα πρόσωπα του εντασσόμενου ταμείου του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., σύμφωνα με το άρθρο 76 του ν. 4387/2016, μεταφέρονται στον e-Ε.Φ.Κ.Α. και θεωρούνται ασφαλισμένοι αυτού. Οι ασφαλισμένοι του εντασσόμενου ταμείου του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. εξακολουθούν να διέπονται από τις διατάξεις της νομοθεσίας αυτού, όπως ισχύουν. Στον Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης και τον Κλάδο Εφάπαξ Παροχών του e-Ε.Φ.Κ.Α. μεταφέρονται αντίστοιχα όλα τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των ασφαλισμένων και συνταξιούχων του εντασσόμενου ταμείου του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., ανεξάρτητα από την χρονική περίοδο ασφάλισής τους.

Περαιτέρω, με τις παρ. 2 και 4 προσδιορίζονται ειδικά θέματα παροχών του εντασσόμενου φορέα του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. και το νομικό και θεσμικό πλαίσιο αυτών, μετά και την ένταξή του στον e-Ε.Φ.Κ.Α. Ειδικότερα, με την παρ. 2 προσδιορίζεται ότι οι όροι συνταξιοδότησης, ο καθορισμός του ποσού επικουρικής σύνταξης και εφάπαξ και κάθε άλλη παροχή του εντασσόμενου ταμείου του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., όπως και κάθε θέμα που δεν προβλέπεται ρητώς στο παρόν, εξακολουθούν να διέπονται από τις διατάξεις της νομοθεσίας αυτού, όπως ισχύουν στις 1.3.2020. Η πρόβλεψη αυτή καταλαμβάνει και τις εκκρεμείς αιτήσεις κατά τον χρόνο έναρξης της λειτουργίας του e-Ε.Φ.Κ.Α..

Με την παρ. 4 ορίζεται ότι μέχρι την έκδοση του Κανονισμού Ασφάλισης και Παροχών του e-Ε.Φ.Κ.Α., που θα περιλαμβάνει τον Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης και τον Κλάδο Εφάπαξ Παροχών του εντασσόμενου ταμείου Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι καταστατικές διατάξεις των εντασσόμενων ταμείων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών και η γενικότερη νομοθεσία του εντασσόμενου ταμείου Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.

Με την παρ. 3 προβλέπεται ότι ο χρόνος ασφάλισης για τον Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης και τον Κλάδο Εφάπαξ Παροχών του e-Ε.Φ.Κ.Α. είναι ο χρόνος για τον οποίο καταβάλλονται ή οφείλονται ασφαλιστικές εισφορές για κάθε κλάδο του e-Ε.Φ.Κ.Α. από 1η.3.2020 και εφεξής και ο χρόνος ασφάλισης του εντασσόμενου ταμείου του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., όπως προβλέπεται στο άρθρο 79 του ν. 4387/2016.

Τέλος, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 80 του ν. 4387/2016, όπως αντικαταστάθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 55 του ν. 4445/2016, δόθηκε η δυνατότητα να συσταθούν στο Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. Διοικητικές Επιτροπές με αρμοδιότητα, εκτός των άλλων, της εξέτασης ενδικοφανών και λοιπών διοικητικών προσφυγών. Κατ' εξουσιοδότηση της διάταξης αυτής εκδόθηκε η υπ' αρ. Δ9/31036/9508/6-12-2017 (Β' 4416) υπουργική απόφαση και συστήθηκαν στο Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. δύο Διοικητικές Επιτροπές, μία για θέματα επικουρικής ασφάλισης και μία για θέματα εφάπαξ παροχών. Στην προτεινόμενη ρύθμιση της παρ. 5 προβλέπεται η συνέχεια της λειτουργίας των Διοικητικών Επιτροπών του εντασσόμενου φορέα του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., μέχρι τη σύσταση των επιτροπών της περίπτωσης α' της παραγράφου αυτής. Τα ως άνω όργανα αποτελούν Διοικητικές Επιτροπές του e-Ε.Φ.Κ.Α. και διέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις, εφαρμοζόμενες αναλόγως. Η ανωτέρω ρύθμιση κρίνεται αναγκαία για την ομαλή λειτουργία των Επιτροπών αυτών και μετά την ένταξη του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. στον e-Ε.Φ.Κ.Α..

Επί του άρθρου 9

Με το άρθρο 9 καταργούνται από τότε που ίσχυαν η παρ. 11 του άρθρου 70 του ν. 4387/2016 και η παρ. 8 του άρθρου 45Α του ν. 4052/2012 όπως προστέθηκε με το άρθρο 82 του ν. 4387/2016. Σύμφωνα με τις καταργούμενες διατάξεις, η κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων που προβλέπεται από το άρθρο 53 του ν. 4144/2013 (Α' 88), σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Δ.Π.Χ.Α.) αρχίζει από την 1η Ιανουαρίου 2019. Η κατάρτιση αυτής της παλαιότερης ρύθμισης κρίνεται αναγκαία για να μην προκαλείται σύγχυση, σχετικά με το ισχύον και εφαρμοζόμενο σύστημα κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΦΟΡΕΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ «e-Ε.Φ.Κ.Α.»

I. ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Με τις διατάξεις του πρώτου κεφαλαίου του δεύτερου μέρους επιχειρείται μία σημαίνουσα θεσμική τομή, καθώς τίθεται το πλαίσιο του ψηφιακού μετασχηματισμού του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης. Ο Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης μετεξελίσσεται σε σύγχρονο Ηλεκτρονικό Εθνικό Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α), προσαρμόζεται στις τεχνολογικές εξελίξεις και τις προβλέψεις της πρόσφατης νομοθεσίας.

Στόχος είναι η παροχή ολοκληρωμένων λύσεων υψηλής ποιότητας στους ασφαλισμένους, ο οποίος θα επιτευχθεί μέσω της ορθής, πλήρους και αποτελεσματικής λειτουργίας του e-Ε.Φ.Κ.Α. και της απρόσκοπτης εξυπηρέτησης των πολιτών, μέσω της αξιοποίησης των τεχνολογιών πληροφορικής και της παροχής σύγχρονων ηλεκτρονικών υπηρεσιών.

Στο πλαίσιο της στρατηγικής για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της Δημόσιας Διοίκησης, ο οποίος θεσμοθετήθηκε με το ν. 4623/2019, ο ψηφιακός μετασχηματισμός του e-Ε.Φ.Κ.Α αποτελεί θεμελιώδη λίθο αυτού και επιβεβαιώνεται η βούληση της Κυβέρνησης να σηματοδοτήσει τον εκσυγχρονισμό της Χώρας μας με διατάξεις που φέρουν ισχυρό μεταρρυθμιστικό πρόσημο.

Η απλοποίηση, ο εξορθολογισμός και η επιτάχυνση των διαδικασιών θα έχουν ως αποτέλεσμα την καλύτερη και πιο ποιοτική παροχή υπηρεσιών προς τον πολίτη, μέσω του περιορισμού των βημάτων που απαιτούνται στο πλαίσιο συναλλαγών με τον φορέα και της σταδιακής εξάλειψης των απαιτήσεων αυτοπρόσωπης παρουσίας για τη διεκπεραίωση μίας υπόθεσης.

Με τις προτεινόμενες διατάξεις ο e-Ε.Φ.Κ.Α απελευθερώνεται από περιττές γραφειοκρατικές στρεβλώσεις, ώστε να βελτιωθεί η καθημερινότητα του πολίτη. Η απλούστευση των διαδικασιών συνιστά βασικό πυλώνα της μεταρρύθμισης και της μετεξέλιξης του e-Ε.Φ.Κ.Α. σ' ένα σύγχρονο, αποτελεσματικό φορέα που θέτει ως προτεραιότητα την εμπέδωση της εμπιστοσύνης, τη βελτίωση των συναλλαγών του πολίτη και την παροχή σύγχρονων και ποιοτικών ηλεκτρονικών υπηρεσιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Επί του άρθρου 10

Στο πλαίσιο εκσυγχρονισμού του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης και της μετεξέλιξης του σε e-Ε.Φ.Κ.Α, εδραιώνεται ο ψηφιακός μετασχηματισμός του.

Η αίτηση εγγραφής ή διαγραφής άμεσα ή έμμεσα ασφαλισμένων υποβάλλεται με ηλεκτρονικό τρόπο. Ειδικότερα, στην παρ. 1 της προτεινόμενης ρύθμισης ορίζεται ότι η εγγραφή άμεσα ή έμμεσα ασφαλισμένου στο μητρώο ασφαλισμένων του e-Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α) καθώς και η μεταβολή ατομικών στοιχείων γίνεται με υποβολή αίτησης στον δικτυακό τόπο του e-Ε.Φ.Κ.Α., εφόσον πληρούνται οι κατά περίπτωση οριζόμενες προϋποθέσεις που αφορούν στην ταυτοποίηση και επιβεβαίωση ταυτότητας και διευκρινίζεται ότι τα απαραίτητα στοιχεία αντλούνται από το μητρώο του «ΑΜΚΑ-ΕΜΑΕΣ». Εάν τα ατομικά στοιχεία δεν είναι επικαιροποιημένα, απαιτείται διόρθωση στο πληροφοριακό σύστημα του «ΑΜΚΑ-ΕΜΑΕΣ». Επιπροσθέτως, σε περίπτωση ανήλικων μελών, η αίτηση υποβάλλεται από τον ένα γονέα και απαιτείται έγκριση με ηλεκτρονικό τρόπο από τον άλλο, προκειμένου να οριστικοποιηθεί.

Στην παρ. 3 διευκρινίζεται ότι, έως την ολοκλήρωση της διασύνδεσης των πληροφοριακών συστημάτων της ΑΑΔΕ με τον Ε.Φ.Κ.Α., για τη χορήγηση στοιχείων στον Ε.Φ.Κ.Α., θα ακολουθείται η διαδικασία της ΠΟΛ. 1154/ 2018 (ΦΕΚ Β'3253/08-08-2018) απόφασης Διοικητή Α.Α.Δ.Ε.

Στην παρ. 4 προβλέπεται ότι για κάθε εγγραφή νέου μέλους και διαγραφή ήδη εγγεγραμμένου στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (ΤΕΕ), σε οικείο Δικηγορικό, Ιατρικό και Φαρμακευτικό Σύλλογο απαιτείται υποχρεωτική καταχώριση του Αριθμού Μητρώου Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΑΜΚΑ). Παράλληλα, το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (ΤΕΕ), ο οικείος Δικηγορικός, Ιατρικός και Φαρμακευτικός Σύλλογος αποστέλλουν ηλεκτρονικό αρχείο με εγγραφές και διαγραφές μελών στον e-Ε.Φ.Κ.Α. μέχρι την ανάπτυξη απευθείας διασύνδεσης των πληροφοριακών τους συστημάτων με τον e-Ε.Φ.Κ.Α.

Στην παρ. 6 ορίζεται ότι, σε περίπτωση θανάτου άμεσου ή έμμεσου ασφαλισμένου, δεν χρειάζεται υποβολή αίτησης διαγραφής από συγγενή, αλλά η διαγραφή από τον e-Ε.Φ.Κ.Α πραγματοποιείται αυτεπάγγελτα με την αναγγελία της ληξιαρχικής πράξης θανάτου μέσω του Συστήματος Αριάδνη του ν. 4144/2013 και ισχύει από την ημερομηνία θανάτου.

Επιπροσθέτως, στην παρ. 7 προσδιορίζεται το χρονικό πλαίσιο απογραφής στον διαδικτυακό τόπο του e-Ε.Φ.Κ.Α., αφενός, των ιδιωτικών οικοδομικών έργων, για τα οποία δεν απαιτείται η καταβολή προκαταβολής εισφορών και, αφετέρου, αυτών για τα οποία απαιτείται. Στην πρώτη περίπτωση πραγματοποιείται σε προθεσμία δεκαπέντε ημερών από την έκδοση της άδειας και σε κάθε περίπτωση πριν από την έναρξη των οικοδομικών εργασιών και στη δεύτερη περίπτωση πριν από την έκδοση της άδειας.

Με την παρ. 8 παρέχεται η δυνατότητα απογραφής των νομικών προσώπων και των εκ του νόμου υπευθύνων και στην πλατφόρμα Ηλεκτρονική Υπηρεσία Μιας Στάσης από πιστοποιημένους χρήστες.

Κατ' αυτόν τον τρόπο, η διαδικασία υποβολής αίτησης εγγραφής και διαγραφής μελών, η διαδικασία απογραφής ιδιωτικών οικοδομικών έργων και η διαδικασία απογραφής νομικών προσώπων απλοποιείται, επιταχύνεται, και ως εκ τούτου βελτιώνεται η συναλλαγή του ασφαλισμένου με τον e-Ε.Φ.Κ.Α..

Τέλος, προβλέπονται στην παρ. 9 εξουσιοδοτήσεις για τη ρύθμιση με υπουργικές αποφάσεις ειδικών ζητημάτων για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου. Η σχετική εξουσιοδότηση ανατίθεται στους Υπουργούς Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

Επί του άρθρου 11

Με τις ρυθμίσεις του άρθρου 11 ρυθμίζεται η διαδικασία χορήγησης βεβαιώσεων και πιστοποιητικών από τον Ηλεκτρονικό Εθνικό Φορέα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (e-Ε.Φ.Κ.Α). Ειδικότερα, οι βεβαιώσεις και τα πιστοποιητικά που απαιτούνται για τις συναλλαγές των πολιτών με άλλες υπηρεσίες και οργανισμούς λαμβάνονται αυτόματα σε ηλεκτρονική μορφή, μέσω απευθείας διασύνδεσης με τα πληροφοριακά συστήματα των φορέων, στους οποίους υποβάλλονται.

Κατ' αυτόν τον τρόπο, απλοποιείται και εξορθολογίζεται η σχετική διαδικασία αίτησης και χορήγησης, μειώνεται το λειτουργικό κόστος (διακίνηση έγχαρτων εγγράφων, κόστος αναπαραγωγής εγγράφων, κ.λπ.). Επιπροσθέτως, η άμεση ηλεκτρονική επικοινωνία μεταξύ των χειριστών μιας διοικητικής διαδικασίας μειώνει τον απαιτούμενο χρόνο για την ολοκλήρωση της διαδικασίας, απελευθερώνοντας πόρους για τη δημόσια διοίκηση.

Προσέτι, δοθέντος ότι θα ακολουθήσει ένα εύλογο χρονικό διάστημα προκειμένου να ολοκληρωθεί η διασύνδεση των πληροφοριακών συστημάτων, δημιουργείται στο πληροφοριακό σύστημα «ΑΤΛΑΣ» υποσύστημα χορήγησης βεβαιώσεων. Χρήστες του εν λόγω υποσυστήματος θα είναι οι υπάλληλοι των φορέων στους οποίους απαιτείται η υποβολή των βεβαιώσεων και οι οποίοι, κατόπιν πιστοποίησης, θα αντλούν υποχρεωτικά τις προβλεπόμενες βεβαιώσεις και πιστοποιητικά για λογαριασμό των συναλλασσόμενων. Κατ' αυτόν τον τρόπο διασφαλίζονται η απαιτούμενη ασφάλεια δικαίου και η ταχύτερη διεκπεραίωση των διαδικασιών.

Στην παρ. 3 ορίζεται ότι διακόπτεται η έντυπη χορήγηση των βεβαιώσεων και πιστοποιητικών από τις υπηρεσίες του e-Ε.Φ.Κ.Α, μετά την παρέλευση τριμήνου από την έναρξη χορήγησης από το υποσύστημα της παραγράφου 2, εκτός εάν υφίσταται τεχνικό πρόβλημα.

Στην παρ. 4 προβλέπεται εξουσιοδότηση για τη ρύθμιση με κοινή υπουργική απόφαση ειδικών ζητημάτων για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου. Η σχετική εξουσιοδότηση ανατίθεται στους Υπουργούς Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

Επί του άρθρου 12

Με την παρ. 1 της προτεινόμενης ρύθμισης προβλέπεται ότι για τους μισθωτούς που δεν έλαβαν ασφαλιστική ικανότητα κατά την ετήσια χορήγηση ασφαλιστικής ικανότητας, η ασφαλιστική ικανότητά τους επανελέγχεται αυτόματα κάθε μήνα, βάσει των στοιχείων των εμπρόθεσμων αρχικά υποβληθεισών Αναλυτικών Περιοδικών Δηλώσεων (ΑΠΔ).

Προσέτι, με την παρ. 2 ορίζεται ότι όλοι οι εργοδότες που είναι υπόχρεοι υποβολής ΑΠΔ, υποχρεούνται πλέον σε ηλεκτρονική υποβολή από 1η.7.2020. Κατ' αυτόν τον τρόπο, περιορίζονται τα βήματα για τη χορήγηση ασφαλιστικής ενημερότητας και επιταχύνεται η διαδικασία. Ως εκ τούτου, μία διαδικασία που, σύμφωνα με το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο, απαιτούσε χρόνο και αρκετές ενέργειες, με την προτεινόμενη διάταξη εκσυγχρονίζεται και απελευθερώνεται από περιττές γραφειοκρατικές αγκυλώσεις. Εξάλλου, η ίδια η εξυπηρέτηση των φυσικών προσώπων και των επιχειρήσεων με ταχύτητα,

αποτελεσματικότητα, ποιότητα και χωρίς περιττό κόστος συνιστά δικαίωμα σ' ένα σύγχρονο κράτος δικαίου.

Στην παρ. 3 προβλέπεται ότι, προκειμένου να υποβληθεί οριστικά η Αναλυτική Περιοδική Δήλωση, διασταυρώνονται τα δεδομένα που έχουν καταχωρηθεί στο Πληροφοριακό Σύστημα Εργάνη και τα δεδομένα που περιλαμβάνει η Αναλυτική Περιοδική Δήλωση που υποβάλλεται. Σε περίπτωση που τα στοιχεία δεν είναι συμβατά, ενημερώνεται ο εργοδότης για την ανάγκη διόρθωσης και, εφόσον απαιτείται, εκδίδονται ηλεκτρονικά οι προβλεπόμενες πράξεις επιβολής προστίμων. Προσέτι, στην παρ. 4 ορίζεται η ηλεκτρονική επίδοση των Πράξεων Επιβολής Εισφορών, των Πράξεων Επιβολής Πρόσθετου Τέλους, των Πράξεων Επιβολής Πρόσθετης Επιβάρυνσης Εισφορών και των Πράξεων Βεβαίωσης Οφειλής που εκδίδονται κατά τον μηχανογραφικό έλεγχο δηλωθεισών και καταβληθεισών ασφαλιστικών εισφορών. Ειδικότερα, διευκρινίζεται ότι επιδίδονται με ηλεκτρονικό τρόπο στον δικτυακό τόπο του e-Ε.Φ.Κ.Α. και ότι ως ημερομηνία γνωστοποίησης θεωρείται η ημερομηνία ηλεκτρονικής πρόσβασης του ασφαλισμένου στην εφαρμογή.

Με την παρ. 5 προβλέπεται ότι οι Πράξεις Βεβαίωσης Οφειλής (ΠΒΟ) Μη Μισθωτών αναρτώνται στις ηλεκτρονικές υπηρεσίες e-Ε.Φ.Κ.Α. στις οποίες έχουν πρόσβαση, με χρήση των προσωπικών τους κωδικών, οι ασφαλισμένοι και ότι ως ημερομηνία γνωστοποίησης της Πράξης Βεβαίωσης Οφειλής θεωρείται η ημερομηνία ηλεκτρονικής πρόσβασης του ασφαλισμένου στην εφαρμογή, η οποία καταγράφεται ηλεκτρονικά και μπορεί να αποτυπωθεί εγγράφως.

Τέλος, στην παρ. 7 προβλέπεται εξουσιοδότηση για τη ρύθμιση με υπουργική απόφαση ειδικών ζητημάτων για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου. Η σχετική εξουσιοδότηση ανατίθεται στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

Επί του άρθρου 13

Με την προτεινόμενη ρύθμιση του άρθρου 13 προστίθεται εδάφιο 5 στο άρθρο 14 του ν. 4075/2012, το οποίο προβλέπει ότι οι προβλεπόμενες στα τέσσερα υφιστάμενα εδάφια της διάταξης προθεσμίες υποβολής της Αναλυτικής Περιοδικής Δήλωσης και καταβολής των εισφορών δύναται να μεταβάλλονται κατόπιν απόφασης του ΔΣ του e-Ε.Φ.Κ.Α..

Η δυνατότητα μεταβολής των προθεσμιών υποβολής της Αναλυτικής Περιοδικής Δήλωσης και καταβολής των εισφορών, κατόπιν απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικών Ασφαλίσεων «e-Ε.Φ.Κ.Α» επιτρέπει την προσαρμογή του χρονοδιαγράμματος της υποβολής και πληρωμής της ΑΠΔ στις νέες τεχνολογικές δυνατότητες και παρέχει τη δυνατότητα διενέργειας αυτοματοποιημένων ελέγχων ταχύτερα, προκειμένου να εντοπίζονται με ταχύτητα οι εργοδότες που δεν καταβάλλουν εμπρόθεσμα ασφαλιστικές εισφορές.

Επιπροσθέτως, βελτιώνεται η ταχύτητα απόδοσης ασφαλιστικής ικανότητας και χορήγησης της αντίστοιχης βεβαίωσης και ως εκ τούτου οι ασφαλισμένοι δύνανται να την προσκομίζουν στις συναλλαγές με άλλες υπηρεσίες ή, όπου απαιτείται, σε συντομότερο χρονικό πλαίσιο.

Επί του άρθρου 14

Με την προτεινόμενη ρύθμιση του άρθρου 14 ρυθμίζεται το πλαίσιο χορήγησης ιατρικών βεβαιώσεων και γνωματεύσεων. Η διαδικασία χορήγησης καθίσταται άμεση και ευκολότερη με στόχο μια καλύτερη, περισσότερο ποιοτική και ταχύτερη παροχή υπηρεσιών στον πολίτη.

Ειδικότερα, στην παρ. 1 προβλέπεται ότι οι ιατρικές βεβαιώσεις που απαιτούνται από τον e-Ε.Φ.Κ.Α. για τη

χορήγηση αναρρωτικής άδειας, επιδόματος μητρότητας, επιδόματος ασθενείας, είτε εξαιτίας νόσου είτε μετά από ατύχημα εργατικό ή μη και του επιδόματος εργατικού ατυχήματος, εκδίδονται υποχρεωτικά μέσω του Συστήματος Ηλεκτρονικής Συνταγογράφησης της εταιρείας «Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης Α.Ε.» (ΗΔΙΚΑ Α.Ε.).

Στην παρ. 2 προβλέπεται ότι δημιουργείται ηλεκτρονικό υποσύστημα υποστήριξης των Κέντρων Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕΠΑ) στο Σύστημα Ηλεκτρονικής Συνταγογράφησης. Η λειτουργία του ηλεκτρονικού υποσυστήματος υποστηρίζει ενδεικτικά τη σύνταξη της γνωμάτευσης του εισηγητικού φακέλου από τομ θεράποντα ιατρό, τον προγραμματισμό των ιατρικών επιτροπών πιστοποίησης (πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας), τον προγραμματισμό της εξέτασης των ασφαλισμένων στην επιτροπή, την παροχή πρόσβασης στον ιατρικό φάκελο του εξεταζόμενου από την επιτροπή και την αυθημερόν έκδοση της απόφασης πιστοποίησης αναπηρίας.

Στην παρ. 3 ορίζεται ότι οι αποφάσεις των Ανωτάτων Υγειονομικών Επιτροπών που εκδίδονται με σκοπό να υποβληθούν στον e-Ε.Φ.Κ.Α για τη χορήγηση παροχών και συντάξεων αναπηρίας καταχωρίζονται υποχρεωτικά στο Σύστημα Ηλεκτρονικής Συνταγογράφησης.

Στην παρ. 4 του άρθρου προβλέπεται εξουσιοδότηση για τη ρύθμιση με κοινή υπουργική απόφαση ειδικών ζητημάτων για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου. Η σχετική εξουσιοδότηση ανατίθεται στους Υπουργούς Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Υγείας.

Επί του άρθρου 15

Με την προτεινόμενη ρύθμιση του άρθρου 15 ρυθμίζεται η διαδικασία υποβολής ηλεκτρονικής αίτησης και χορήγησης του επιδόματος μητρότητας (κυοφορίας και λοχείας), του επιδόματος ασθενείας και των εξόδων κηδείας. Στο πλαίσιο του εκσυγχρονισμού του e-Ε.Φ.Κ.Α., η διαδικασία γίνεται πιο απλή, άμεση και φιλική προς τον ασφαλισμένο.

Ειδικότερα, στην παρ. 1 προβλέπεται ότι η μητέρα ασφαλισμένη του e- Ε.Φ.Κ.Α υποβάλλει, εντός προθεσμίας οκτώ (8) μηνών, από τη γέννηση του τέκνου, ηλεκτρονική αίτηση στον δικτυακό τόπο του e-Ε.Φ.Κ.Α., εφόσον πληρούνται οι κατά περίπτωση οριζόμενες προϋποθέσεις που αφορούν στην ταυτοποίηση και την επιβεβαίωση ταυτότητας.

Η διαδικασία χορήγησης του επιδόματος μητρότητας σε μισθωτή ασφαλισμένη απλοποιείται, καθώς ο εργοδότης καταχωρεί ηλεκτρονικά στον δικτυακό τόπο του e-Ε.Φ.Κ.Α την προβλεπόμενη βεβαίωση αποχής από την εργασία και, κατόπιν ελέγχου πλήρωσης των προϋποθέσεων χορήγησης, το επίδομα μητρότητας καταβάλλεται σε τραπεζικό λογαριασμό που έχει καταχωρηθεί στο μητρώο ασφαλισμένου.

Επιπροσθέτως, ορίζεται ότι η απαιτούμενη ιατρική βεβαίωση και η ληξιαρχική πράξη γέννησης του τέκνου ανακτώνται μέσω διασύνδεσης του e-Ε.Φ.Κ.Α. με το Σύστημα Ηλεκτρονικής Συνταγογράφησης και το Μητρώο Πολιτών.

Στην παράγραφο 2 προβλέπεται ότι ο μισθωτός που δικαιούται επίδομα ασθενείας υποβάλλει, εφόσον πληρούνται οι κατά περίπτωση οριζόμενες προϋποθέσεις που αφορούν στην ταυτοποίηση και την επιβεβαίωση ταυτότητας, αίτηση με ηλεκτρονικό τρόπο στον δικτυακό τόπο του e-Ε.Φ.Κ.Α. Σε προθεσμία δεκαπέντε ημερών από την υποβολή της αίτησης του μισθωτού, ο εργοδότης υποχρεούται να καταχωρήσει τα στοιχεία που απαιτούνται για την επεξεργασία της αίτησης, και ενδεικτικά την ημερομηνία πρόσληψης, την ειδικότητα, το χρονικό διάστημα της απουσίας από την εργασία λόγω ασθένειας και τις μικτές αποδοχές του μήνα απουσίας. Οι προβλεπόμενες Ιατρικές βεβαιώσεις ανακτώνται από το Σύστημα Ηλεκτρονικής Συνταγογράφησης, και το επίδομα καταβάλλεται στον λογαριασμό του δικαιούχου, κατόπιν ελέγχου πλήρωσης των προϋποθέσεων χορήγησης αυτού.

Στην παράγραφο 3 αποσαφηνίζεται η διαδικασία για την πληρωμή των εξόδων κηδείας. Ειδικότερα, προβλέπεται ότι ο δικαιούχος υποβάλλει ηλεκτρονική αίτηση, μετά από ταυτοποίηση, στον δικτυακό τόπο

του e-Ε.Φ.Κ.Α., στην οποία συμπληρώνονται ενδεικτικά ο Αριθμός Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (ΑΜΚΑ) και ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ) του αιτούντος, ο ΑΜΚΑ του θανόντος, ο ΑΦΜ της επιχείρησης που τέλεσε την τελετή και στοιχεία ταυτοποίησης του πιστοποιητικού εγγυτέρων συγγενών. Οι επιχειρήσεις που τελούν την τελετή για ασφαλισμένους ή συνταξιούχους του e-Ε.Φ.Κ.Α. υποχρεούνται στην έκδοση ηλεκτρονικού τιμολογίου προς τους δικαιούχους, το οποίο αναρτούν υποχρεωτικά στο τέλος κάθε μήνα στον δικτυακό τόπο του e-Ε.Φ.Κ.Α.

Κατ' αυτόν τον τρόπο, βελτιώνονται οι υπηρεσίες προς τους ασφαλισμένους, περιορίζονται τα βήματα που απαιτούνται και δημιουργείται ένα περιβάλλον φιλικό και αποτελεσματικό.

Στην παρ. 4 του άρθρου 15 προβλέπεται εξουσιοδότηση για τη ρύθμιση με υπουργική απόφαση ειδικών ζητημάτων για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, όπως ο χρόνος έναρξης, το περιεχόμενο της αίτησης και οι διαδικασίες χορήγησης των επιδομάτων. Η σχετική εξουσιοδότηση ανατίθεται στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

Ψηφιακή Διαδικασία Απονομής Σύνταξης

ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Με τις διατάξεις του δεύτερου κεφαλαίου του δεύτερου μέρους προωθείται για πρώτη φορά στην Χώρα μας μία διαρθρωτική μεταρρύθμιση, η οποία απαντά στο αίτημα των σύγχρονων κοινωνιών για απρόσκοπτες, ποιοτικές και αποτελεσματικές δημόσιες υπηρεσίες. Η μετεξέλιξη του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης σε ένα σύγχρονο Ηλεκτρονικό Εθνικό Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης «e-Ε.Φ.Κ.Α.» εμφορείται, αφενός, από την ανάγκη αποτελεσματικής προώθησης των απαιτούμενων μεταρρυθμίσεων και αφετέρου από την αναμόρφωση του υφιστάμενου ρυθμιστικού πλαισίου. Προς τον σκοπό της αναδιάρθρωσης του φορέα, θεσπίζεται για πρώτη φορά ο ψηφιακός μετασχηματισμός της διαδικασίας απονομής της σύνταξης.

Η ενοποίηση της βάσης των ασφαλιστικών δεδομένων επιτρέπει την ψηφιοποίηση όλων των λειτουργιών της κοινωνικής ασφάλισης και συνεπακόλουθα την εύκολη διαχείρισή της. Κατ' αυτόν τον τρόπο, αντιμετωπίζεται το ισχυρό έλλειμμα εμπιστοσύνης των ασφαλισμένων που διέπονται από διαρκή ανησυχία για τη διαδικασία απονομής της σύνταξης. Εκσυγχρονίζεται, εξορθολογίζεται και βελτιώνεται η διαδικασία από το στάδιο της αίτησης έως το στάδιο της έκδοσης συνταξιοδοτικής απόφασης. Επιτυγχάνεται η άμεση και ταυτόχρονη απονομή όλων των παροχών (κύριας σύνταξης, επικουρικής σύνταξης και εφάπαξ) και θεσπίζεται η διαδικασία ψηφιακής απονομής σύνταξης που αποσκοπεί ν' αποτελέσει εμβληματική μεταρρύθμιση προς την κατεύθυνση αφενός της αναβάθμισης λειτουργίας του e-Ε.Φ.Κ.Α και αφετέρου της ελαχιστοποίησης του απαραίτητου χρόνου για την ολοκλήρωση των διοικητικών διαδικασιών που απαιτούνται για την απονομή και επί τω τέλει της συνεισφοράς στη σταδιακή εδραίωση ενός σύγχρονου Κράτους Δικαίου.

Επί του άρθρου 16

Με την προτεινόμενη ρύθμιση του άρθρου αυτού προβλέπεται η ψηφιοποίηση του συνόλου των δεδομένων και των ατομικών στοιχείων που αφορούν στη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος, την απονομή συντάξεων και τη μεταβίβαση συντάξεων αιτία θανάτου και βρίσκονται στα πληροφοριακά συστήματα των πρώην φορέων κοινωνικής ασφάλισης.

Το σύνολο των δεδομένων και των ατομικών στοιχείων συγκεντρώνεται έως τις 31.05.2020 στο Πληροφοριακό Σύστημα «ΑΤΛΑΣ» του άρθρου 8 του ν. 4237/2014.

Κατ' αυτόν τον τρόπο προκρίνεται ένα απλούστερο και αποτελεσματικότερο σχήμα λειτουργίας με στόχο την απελευθέρωση από περιττές γραφειοκρατικές αγκυλώσεις, το οποίο επιτρέπει την ευχερέστερη άσκηση των δικαιωμάτων και εκπλήρωση των υποχρεώσεων των ασφαλισμένων.

Με τις παραγράφους 2 και 3 προβλέπεται ότι αποστέλλονται έως τις 31.07.2020 αρχεία με στοιχεία αποδοχών στην εταιρεία «Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης Α.Ε.» (ΗΔΙΚΑ ΑΕ), σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές που θέτει η ΗΔΙΚΑ ΑΕ. Ειδικότερα, στην παράγραφο 2 προβλέπεται ότι κάθε υπηρεσία μισθοδοσίας του ευρύτερου δημόσιου τομέα αποστέλλει αρχείο με τα στοιχεία αποδοχών των υπαλλήλων της από 1.1.2002 ή από την ημερομηνία έναρξης της μηχανογράφησης τους και στην παράγραφο 3 ότι η Ενιαία Αρχή Πληρωμών αποστέλλει αρχείο με τα στοιχεία αποδοχών των δημοσίων υπαλλήλων από την ημερομηνία λειτουργίας της.

Με την παράγραφο 4 ορίζεται ότι προηγείται έλεγχος για την πιστοποίηση της ακρίβειας και της ορθότητας των δεδομένων και των ατομικών στοιχείων και κατόπιν τούτου, τα πιστοποιημένα δεδομένα θεωρούνται έγκυρα και δεν απαιτείται καμία περαιτέρω επιβεβαίωση βάσει φυσικών παραστατικών, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν στη θεμελίωση, απονομή και μεταβίβαση σύνταξης.

Στην παράγραφο 5 του άρθρου προβλέπεται εξουσιοδότηση για τη ρύθμιση με υπουργική απόφαση των διαδικασιών συγκέντρωσης, ελέγχου και πιστοποίησης των δεδομένων σύμφωνα με την τήρηση της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, καθώς και κάθε άλλου σχετικού θέματος. Η σχετική εξουσιοδότηση ανατίθεται στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και στον Υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

Επί του άρθρου 17

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού προωθείται μία εμβληματική διαρθρωτική μεταρρύθμιση, ήτοι ο ψηφιακός μετασχηματισμός της διαδικασίας απονομής της σύνταξης.

Θεσπίζεται η υποχρεωτική ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης, όπως και η ηλεκτρονική έκδοση της απόφασης χορήγησης.

Με την παρ. 1 της προτεινόμενης ρύθμισης προβλέπεται η υποβολή με ηλεκτρονικό τρόπο των αιτήσεων για απονομή σύνταξης λόγω γήρατος, αναπηρίας ή θανάτου, καθώς και οι αιτήσεις χορήγησης επιδόματος τετραπληγίας ή απολύτου αναπηρίας στον δικτυακό τόπο του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης «e-Ε.Φ.Κ.Α».

Με την παρ. 2 προβλέπεται ότι ο ασφαλισμένος υποχρεούται να επικαιροποιήσει στο σύστημα «ΑΜΚΑ-ΕΜΑΕΣ» τον αριθμό φορολογικού μητρώου (ΑΦΜ) και τον αριθμό δελτίου αστυνομικής ταυτότητας και να καταχωρίσει στην αίτησή του έγκυρη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Σε περίπτωση αλλοδαπού αιτούντος επικαιροποιούνται υποχρεωτικά στοιχεία διαβατηρίου και σε περίπτωση αλλοδαπού που προέρχεται από χώρα εκτός του χώρου της Συνθήκης Σένγκεν τα στοιχεία άδειας παραμονής. Επιπροσθέτως, με την παρ. 3 προβλέπεται ότι, σε περίπτωση ασφαλισμένου του Δημοσίου, των Ένοπλων Δυνάμεων, των Σωμάτων Ασφαλείας και των ΟΤΑ, προϋπόθεση για την οριστική παραλαβή της αίτησης συνταξιοδότησης και την έναρξη της επεξεργασίας είναι η συμπλήρωση του Δελτίου Ατομικής και Υπηρεσιακής Κατάστασης (ΔΑΥΚ). Παράλληλα, ορίζεται η διαδικασία συμπλήρωσης και οριστικοποίησης του ΔΑΥΚ.

Περαιτέρω, στην παράγραφο 4 ορίζεται ότι ασφαλισμένος που έχει στην κατοχή του φυσικά παραστατικά που αποδεικνύουν χρόνο ασφάλισης που δεν έχει ψηφιοποιηθεί ή πιστοποιηθεί ως έγκυρος και δεν αποτελεί δεδομένο του Πληροφοριακού Συστήματος ΑΤΛΑΣ υποχρεούται να καταχωρεί τον επιπλέον χρόνο

στην ηλεκτρονική αίτηση και να προσκομίζει σε προθεσμία δεκαπέντε ημερών τα φυσικά παραστατικά που αποδεικνύουν τον επιπλέον χρόνο σε υποκατάστημα του τόπου κατοικίας του.

Με την παράγραφο 6 ορίζεται η διαδικασία που πρέπει να ακολουθηθεί σε περίπτωση αίτησης αναγνώρισης πλασματικού χρόνου. Ειδικότερα, σε περίπτωση που ασφαλισμένος αιτείται την αναγνώριση πλασματικού χρόνου, υποχρεούται να συμπληρώσει στο παράρτημα της ηλεκτρονικής αίτησης της παραγράφου 1 τον χρόνο, την κατηγορία εξαγοράς και τον αριθμό πρωτοκόλλου της αντίστοιχης βεβαίωσης ή πιστοποιητικού, από τα οποία προκύπτει το δικαίωμά του, προκειμένου αυτές να ανακτηθούν ηλεκτρονικά από τα συστήματα των φορέων που τα έχουν εκδώσει. Για την εφάπαξ εξαγορά του πλασματικού χρόνου εκδίδεται από το σύστημα ειδοποιητήριο πληρωμής σε τράπεζα με μοναδικό κωδικό πληρωμής, ο οποίος ισχύει για ένα μήνα.

Σε περίπτωση που δεν εξοφληθεί το ειδοποιητήριο εντός της ανωτέρω οριζόμενης προθεσμίας, γίνεται επεξεργασία της αίτησης χωρίς να ληφθεί υπόψη το αίτημα αναγνώρισης πλασματικού χρόνου.

Προσέτι, με την παρ. 7 προβλέπεται ότι για την έκδοση της απόφασης συνταξιοδότησης, αξιοποιείται το πληροφοριακό σύστημα «ΑΤΛΑΣ», το πληροφοριακό σύστημα των Κέντρων Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕ.Π.Α.) και το πληροφοριακό σύστημα «ΑΜΚΑ- ΕΜΑΕΣ» και με την παρ. 8 ρυθμίζεται η διαδικασία γνωστοποίησης της συνταξιοδοτικής απόφασης, σε πλήρη συμφωνία με τον σκοπό του νομοθέτη να καταστήσει τον ηλεκτρονικό τρόπο έκδοσης δημοσίων εγγράφων ισοδύναμης νομικής και αποδεικτικής ισχύος του έγχαρτου, με αποτέλεσμα να δημιουργείται πλήρες νομικό πλαίσιο εκ του οποίου επέρχονται, οι ίδιες έννομες συνέπειες με αυτό που ρυθμίζει τα περί αποδεικτικής ισχύος έγχαρτων δημοσίων εγγράφων.

Κατ' αυτόν τον τρόπο, ενισχύεται η συνεργασία των επιμέρους φορέων, εξοικονομούνται πόροι, επιτυγχάνεται η παροχή συνεχών και απρόσκοπτων, αποτελεσματικότερων και πιο ποιοτικών υπηρεσιών στον πολίτη. Εξάλλου, η ποιότητα όσον αφορά στην παροχή δημόσιων υπηρεσιών είναι άρρηκτα συνδεδεμένη, αφενός, με την ικανοποίηση των πολιτών και, αφετέρου, με την απρόσκοπτη και άνευ περιορισμών χρήση τους.

Βελτιώνεται η αποδοτικότητα της λειτουργίας του e-Ε.Φ.Κ.Α και μειώνονται τα διοικητικά βάρη. Αίρονται ποικίλα κανονιστικά εμπόδια και επί τω τέλει η ρύθμιση της προτεινόμενης διάταξης να αντιμετωπίσει παθογένειες που χαρακτήριζαν διαχρονικά τη διαδικασία απονομής της σύνταξης, ήτοι, αφενός, την αβεβαιότητα και, αφετέρου, την πολύχρονη αναμονή.

Η παρούσα ρύθμιση βρίσκεται σε απόλυτη αρμονία με τις διατάξεις για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς με την παρ. 5 της προτεινόμενης ρύθμισης προβλέπεται, ότι προκειμένου να οριστικοποιηθεί η ηλεκτρονική αίτηση, απαιτείται προηγούμενη συγκατάθεση του αιτούντος ως προϋπόθεση για την επεξεργασία και χρήση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τον e-Ε.Φ.Κ.Α..

Με την παρ. 10 προβλέπεται η πραγματοποίηση δειγματοληπτικού ελέγχου για τις αποφάσεις που εκδίδονται ψηφιακά από το σύστημα «ΑΤΛΑΣ» και ορίζονται οι κυρώσεις σε περίπτωση διαπίστωσης παραποίησης ή ψευδούς δήλωσης στοιχείων.

Στην παρ. 11 του άρθρου προβλέπεται εξουσιοδότηση για τη ρύθμιση με υπουργική απόφαση του χρόνου εφαρμογής και των τυχόν εξαιρέσεων του παρόντος για κάθε κατηγορία συντάξεων, του τρόπου πιστοποίησης και πρόσβασης χρήστη για την υποβολή της ηλεκτρονικής αίτησης απονομής ή μεταβίβασης σύνταξης, των τύπων της ηλεκτρονικής αίτησης και της συνταξιοδοτικής απόφασης, της διαδικασίας και του τρόπου διενέργειας του δειγματοληπτικού ελέγχου, πιστοποίησης και ψηφιοποίησης των φυσικών παραστατικών σύμφωνα με τη νομοθεσία περί προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και κάθε άλλου σχετικού θέματος υποστήριξης των ασφαλισμένων για την ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης και την παραλαβή της απόφασης μέσω Κ.Ε.Π., καθώς και κάθε άλλου σχετικού θέματος. Η σχετική εξουσιοδότηση ανατίθεται στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

Στην παρ. 12 του άρθρου προβλέπεται εξουσιοδότηση για τη ρύθμιση με κοινή υπουργική απόφαση της διαδικασίας υποστήριξης των ασφαλισμένων για την ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης και την παραλαβή της απόφασης μέσω Κ.Ε.Π., καθώς και κάθε άλλου σχετικού θέματος. Η σχετική εξουσιοδότηση ανατίθεται στους Υπουργούς Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

Επί του άρθρου 18

Με την προτεινόμενη ρύθμιση σκοπείται η διαλειτουργικότητα του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης με τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, το Πληροφοριακό Σύστημα της Στρατολογίας του Υπουργείου Εθνικής Αμύνης και το Φοιτητολόγιο των Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, ώστε, αφενός, να καταστεί η πρόσβαση στην πληροφορία άμεση και ευκολότερη και, αφετέρου, να μειωθεί το οικονομικό και διοικητικό κόστος.

Ειδικότερα, εντός τριμήνου από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, ο Αριθμός Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (ΑΜΚΑ) και ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ.) καταχωρούνται υποχρεωτικά στις βεβαιώσεις και στα πιστοποιητικά που εκδίδονται από τις υπηρεσίες στρατολογίας για τη βεβαίωση του χρόνου στράτευσης και από τις εφαρμογές του Φοιτητολογίου των Ιδρυμάτων της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης για τη βεβαίωση του χρόνου σπουδών, προκειμένου να καθίσταται δυνατή η αναγνώριση του χρόνου στράτευσης ή φοίτησης ως πλασματικού χρόνου για την απονομή σύνταξης σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

Προσέτι, στην παρ. 2 ορίζεται ότι η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης αναπτύσσει τις αναγκαίες εφαρμογές, ώστε να καταστεί δυνατή η ηλεκτρονική πρόσβαση του συστήματος «ΑΤΛΑΣ» στα δεδομένα των βεβαιώσεων και πιστοποιητικών που απαιτούνται για την απονομή ή μεταβίβαση των συντάξεων και προέρχονται από το Μητρώο Πολιτών του Υπουργείου Εσωτερικών, το Πληροφοριακό σύστημα της Στρατολογίας του Υπουργείου Εθνικής Αμύνης και τις εφαρμογές των Φοιτητολογίων των Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Κατ' αυτόν τον τρόπο, διευκολύνεται και επιταχύνεται η διαδικασία απονομής της σύνταξης και διασφαλίζεται η ποιοτική και απρόσκοπτη παροχή υπηρεσιών προς τους ασφαλισμένους.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ- ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΕΠΙΛΟΓΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ

Επί των άρθρων 19-22

Σκοπός του νομοσχεδίου είναι η αναμόρφωση του συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης και η εναρμόνιση του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου με τις πρόσφατες αποφάσεις της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας οι οποίες έκριναν ότι τα ποσοστά αναπλήρωσης της ανταποδοτικής σύνταξης, το σύστημα καταβολής εισφορών των ελεύθερων επαγγελματιών και αγροτών, καθώς και το όριο του ποσού των 1.300 ευρώ, το οποίο δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει, μετά την αναπροσαρμογή της επικουρικής συντάξεως, το άθροισμα της καταβαλλόμενης σε αυτούς κύριας και επικουρικής συντάξεως, όπως προβλέπεται στο ν. 4387/2016, αντίκειται στην αρχή της ισότητας η οποία κατοχυρώνεται στην παρ. 1 του άρθρου 4 του

Συντάγματος. Με το προτεινόμενο νομοσχέδιο επιδιώκονται η αποκατάσταση της αρχής της ισότητας και η διασφάλιση της αρχής της ανταποδοτικότητας, η οποία είναι απόρροια της αρχής της αναλογικότητας, σύμφωνα με την πρόσφατη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας. Προσέτι, ενισχύονται οι αρχές της κοινωνικής αλληλεγγύης, της αναδιανομής, της υποχρεωτικότητας, της επάρκειας και της βιωσιμότητας. Οι οποίες πρέπει να διέπουν το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης. Από τα άρθρα 21, 22 και 25 του Συντάγματος προκύπτει ο δημόσιος, καθολικός και αναδιανεμητικός χαρακτήρας του κοινωνικοασφαλιστικού συστήματος, το οποίο αναμορφώνεται, έτσι ώστε να εξασφαλίσει την πλήρη κοινωνική προστασία και αξιοπρεπή διαβίωση με όρους ισότητας, κοινωνικής δικαιοσύνης και αναδιανομής.

Με το άρθρο 19 του παρόντος νόμου τροποποιείται το άρθρο 1 του ν. 4387/2016 και ορίζεται το αντικείμενο και ο σκοπός του νόμου.

Ειδικότερα, με το άρθρο 19 προβλέπεται ότι το Κράτος μεριμνά για την κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων και ότι βασικό περιεχόμενο της κοινωνικής ασφάλισης είναι η, έναντι καταβολής εισφοράς, προστασία του ασφαλισμένου από την επέλευση ασφαλιστικών κινδύνων όπως το γήρας, ο θάνατος, η ασθένεια, η αναπηρία, οι οποίοι αναιρούν την ικανότητά του να εργάζεται. Η προστασία έγκειται σε παροχή, η οποία εξασφαλίζει ικανοποιητικό επίπεδο διαβίωσης όσο το δυνατόν εγγύτερο εκείνου που είχε κατακτηθεί κατά τη διάρκεια του εργασιακού του βίου. Το Κράτος εγγυάται τη βιωσιμότητα των φορέων κύριας και επικουρικής ασφάλισης, την επάρκεια των παροχών και την παροχή ωφελειών στους πολίτες, μέσω της ανταποδοτικότητας, καθώς η κοινωνική ασφάλιση που παρέχει υγειονομική περίθαλψη και συνταξιοδοτική κάλυψη αποτελεί μία από τις βασικότερες συνιστώσες ενός κράτους προνοίας.

Το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης εφαρμόζεται κατά τρόπο όμοιο και ενιαίο και είναι σύμφωνο με τη συνταγματική αρχή της ισότητας, για όλους χωρίς διάκριση, τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο τομέα, καθώς και για τις διαφορετικές κατηγορίες εργαζομένων, είτε είναι μισθωτοί είτε αυτοτελώς απασχολούμενοι ή ελεύθεροι επαγγελματίες, είτε απασχολούμενοι με το αγροτικό επάγγελμα. Ως εκ τούτου, η ασφάλιση και οι εισφορές καθίστανται ουσιαστικά κανόνες δημοσίας τάξης, η τήρηση των οποίων δεν εξαρτάται από την ιδιωτική βούληση, αλλά είναι υποχρεωτική. Όσον αφορά στους μισθωτούς, η ασφάλιση επέρχεται αυτοδικαίως, αφ' ης στιγμής παρέχουν παροχή έναντι αμοιβής, ενώ για την έναρξη της ασφάλισης των ελεύθερων επαγγελματιών, αυτοτελώς απασχολούμενων και αγροτών απαιτείται η τήρηση των απαιτούμενων διαδικασιών που προβλέπονται στις κείμενες διατάξεις για την έναρξη του επαγγέλματός τους.

Με το άρθρο 21 προστίθεται άρθρο 1 Β στο ν. 4387/2016 και προβλέπεται ότι οι κανόνες κοινωνικής ασφάλισης είναι αφενός αναγκαστικής εφαρμογής και δεν δύναται να εμφιλοχωρήσει η ιδιωτική βούληση και αφετέρου ότι θεσπίζονται με νόμο και με πράξεις κανονιστικού περιεχομένου κατ' εξουσιοδότηση νόμου. Τέλος με το άρθρο 22 τροποποιούνται οι εννοιολογικοί προσδιορισμοί των όρων του ασφαλιστικού δικαίου του άρθρου 2 του ν. 4387/2016, προκειμένου να επιτευχθεί η καλύτερη ερμηνευτική προσέγγιση και εφαρμογή του παρόντος νόμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ

Επί του άρθρου 23

Στο άρθρο 5 του ν. 4387/2016 ορίστηκε ότι από 1η.1.2017 το συνολικό ποσοστό εισφοράς κλάδου σύνταξης στον Ε.Φ.Κ.Α. ασφαλισμένου και εργοδότη προσδιορίζεται σε 20% επί των συντάξιμων μηνιαίων αποδοχών των τακτικών και μετακλητών υπαλλήλων και λειτουργών του Δημοσίου, των τακτικών και μετακλητών υπαλλήλων και λειτουργών της Βουλής, των Ν.Π.Δ.Δ. και των ΟΤΑ α' και β' βαθμίδας, όπως αυτές ισχύουν

κάθε φορά και κατανέμεται κατά 6,67% σε βάρος του ασφαλισμένου και κατά 13,33% σε βάρος του Δημοσίου και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου.

Επιπρόσθετα σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 5 του ν. 4387/2016 το ανώτατο όριο ασφαλιστέων αποδοχών για τον υπολογισμό της μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς ασφαλισμένου και εργοδότη συνίστατο στο δεκαπλάσιο του ποσού που αντιστοιχεί στον εκάστοτε προβλεπόμενο κατώτατο βασικό μισθό άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών.

Με την προτεινόμενη διάταξη το ανώτατο όριο ασφαλιστέων αποδοχών ορίζεται στα 6.500 ευρώ, ποσό που αναπροσαρμόζεται κάθε έτος, από 1.1.2023 έως 31.12.2024 με διαπιστωτική πράξη του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, κατά το ποσοστό μεταβολής του μέσου ετήσιου γενικού δείκτη τιμών καταναλωτή του προηγούμενου έτους και από 1η.1.2025 και εφεξής κατά τον δείκτη μεταβολής μισθών.

Τέλος, με την παρούσα διάταξη αποσαφηνίζεται ότι αρμόδιος για την έκδοση αποφάσεων επί συνταξιοδοτικών θεμάτων, τα οποία ανάγονται στην αρμοδιότητα του πρώην ΓΛΚ, είναι ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, ενώ προβλέπεται συναρμοδιότητα Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων στις περιπτώσεις όπου απαιτείται εφαρμογή μισθολογικών διατάξεων ασφαλισμένων του δημοσίου σε συνταξιούχους κατά το π.δ. 169/2007.

Αναφορικά με την ασφάλιση εξωκοινοβουλευτικών και μετακλητών υπαλλήλων (άρθρο 5^Α ν. 4387/2016), σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, η ασφάλιση των μετακλητών υπαλλήλων εξαρτάται από το εάν αυτοί συνάπτουν σχέση εργασίας ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου με τους φορείς της γενικής Κυβέρνησης και τους ΟΤΑ α' και β' βαθμού. Όσον αφορά τους μετακλητούς υπαλλήλους δημοσίου δικαίου εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 2 του ν. 3865/2010, όπως συμπληρώθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 61 του ν. 3996/2011 και την παρ. 2α του άρθρου 2 του ν. 4002/2011, καθώς και της παρ. 11 του άρθρου 4 του ν. 4151/2013. Δυνάμει των ανωτέρω διατάξεων, προκύπτουν οι εξής περιπτώσεις:

Α. Αυτοί οι οποίοι διορίζονται σε θέσεις μετακλητών υπαλλήλων μετά την 1η.1.2011, και εφόσον δεν έχουν καμία προϋπηρεσία στο Δημόσιο μέχρι τις 31.12.2010, όσον αφορά την κύρια σύνταξη υπάγονται υποχρεωτικά στο ΙΚΑ – ΕΤΑΜ, και όσον αφορά την επικουρική σύνταξη, την υγειονομική περίθαλψη και την εφάπαξ παροχή υπάγονται στους αντίστοιχους πρώην φορείς όπου υπάγεται το προσωπικό του φορέα που έχει υπαχθεί στην ασφάλιση από 1.1.1993 και εφεξής (άρθρο 2 παρ. 1 του ν. 3865/2010).

Β. Αυτοί οι οποίοι διορίζονται σε θέσεις μετακλητών υπαλλήλων μετά την 1η.1.2011, και εφόσον είχαν προϋπηρεσία στο Δημόσιο μέχρι τις 31.12.2010, υπάγονται όσον αφορά την κύρια σύνταξη υποχρεωτικά στο Δημόσιο ή δύνανται να επιλέξουν να υπαχθούν στο ΙΚΑ – ΕΤΑΜ και όσον αφορά την επικουρική σύνταξη, υγειονομική περίθαλψη και εφάπαξ παροχή υπάγονται στους αντίστοιχους πρώην φορείς όπου υπάγεται το προσωπικό του φορέα που έχει υπαχθεί στην ασφάλιση από 1η.1.1993 και εφεξής (άρθρο 2 παρ. 1 και 4 του ν. 3865/2010).

Εναλλακτικά, τα πρόσωπα των ανωτέρω περιπτώσεων μπορούν να διατηρήσουν το προγενέστερο καθεστώς ασφάλισής τους (άρθρο 4 παρ. 11 του ν. 4151/2013) εξαιρουμένων των συνταξιούχων.

Οι μετακλητοί υπάλληλοι ιδιωτικού δικαίου υπάγονται στην ασφάλιση του ΙΚΑ – ΕΤΑΜ, όπως κάθε άλλος υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, σύμφωνα με τις καταστατικές διατάξεις του φορέα (άρθρο 2 του α.ν. 1846/1951). Επιπλέον, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 24 παρ. 4 του ν. 1469/1984, οι ειδικοί σύμβουλοι, ειδικοί συνεργάτες και επιστημονικοί συνεργάτες, οι οποίοι προσλαμβάνονται με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 10 του ν. 1320/1983, δύνανται εντός διμήνου από την ανάληψη των καθηκόντων τους να αιτηθούν την εξαίρεσή τους από την ασφάλιση του πρώην ΙΚΑ – ΕΤΑΜ, εφόσον, λόγω της ιδιότητάς τους, υπάγονται στην ασφάλιση άλλου πρώην φορέα κύριας ασφάλισης. Δυνατότητα διατήρησης του προγενέστερου καθεστώτος ασφάλισης για την εν λόγω κατηγορία δεν προβλέπεται.

Αναφορικά με τις ασφαλιστικές εισφορές μετακλητών υπαλλήλων (δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου) εφαρμόζονται το άρθρο 5 του ν. 4387/2016, όπως συμπληρώθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 1 του ν.

4488/2017, και η παρ. 3ζ του άρθρου 38 του ν. 4387/2016, όπως προστέθηκε με το άρθρο 9 του ν. 4488/2017. Συγκεκριμένα, όσον αφορά τα πρόσωπα που διορίζονται σε θέσεις μετακλητών υπαλλήλων, δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, ανεξάρτητα από τον φορέα ασφάλισης στον οποίο υπάγονται βάσει των προαναφερόμενων διατάξεων του ν. 3865/2010 και του ν. 4151/2013 (Δημόσιο, ΙΚΑ – ΕΤΑΜ, διατήρηση προγενέστερου ασφαλιστικού καθεστώτος), για την κύρια σύνταξη καταβάλλονται ασφαλιστικές εισφορές ύψους 6,67% από τον ασφαλισμένο και 13,33% από τον φορέα διορισμού ως εργοδοτική εισφορά, με εξαίρεση τις περιπτώσεις που ο διορισμός στη θέση έχει γίνει μέχρι τις 31.12.2016, οπότε ισχύουν οι διατάξεις για μεταβατικά ποσοστά εργοδοτικής εισφοράς.

Όσον αφορά τα μέλη της Κυβέρνησης και τους Υφυπουργούς που δεν έχουν την ιδιότητα του Βουλευτή, δεν υπάρχει ρητή διάταξη για την ασφάλισή τους κατά τη διάρκεια της θητείας τους. Περιπτώσεις που έχουν προκύψει στο παρελθόν έχουν αντιμετωπιστεί με αναλογική εφαρμογή των διατάξεων για τους μετακλητούς υπαλλήλους.

Σκοπός της προτεινόμενης διάταξης είναι η αποσαφήνιση του ασφαλιστικού νομοθετικού πλαισίου όσον αφορά τα μέλη της Κυβέρνησης και τους Υφυπουργούς, οι οποίοι είναι εξωκοινοβουλευτικοί, καθώς και τα διοριζόμενα σε θέσεις μετακλητών υπαλλήλων, πρόσωπα όπως οι Γενικοί Γραμματείς Υπουργείων, οι Εκτελεστικοί Γραμματείς Δήμων και Περιφερειών, οι συνεργάτες σε ιδιαίτερα γραφεία μελών της Κυβέρνησης, Υφυπουργών, Γενικών και Ειδικών Γραμματέων, οι συνεργάτες Δημάρχων και Περιφερειαρχών, ανεξαρτήτως σχέσεως εργασίας Δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου.

Η παρούσα ρύθμιση ορίζει ότι τα μέλη της Κυβέρνησης και οι Υφυπουργοί που δεν είναι βουλευτές από την ημερομηνία διορισμού τους διατηρούν το προγενέστερο καθεστώς ασφάλισης κύριας και επικουρικής ασφάλισης, υγειονομικής περίθαλψης και εφάπαξ παροχής κατά τη διάρκεια της θητείας τους και ο σχετικός χρόνος ασφάλισης θεωρείται ότι έχει διανυθεί στο καθεστώς αυτό. Ομοίως δημιουργείται ένα ενιαίο καθεστώς ασφάλισης για το σύνολο των μετακλητών υπαλλήλων, είτε συνάπτουν σχέση εργασίας δημοσίου δικαίου, είτε ιδιωτικού δικαίου στους φορείς στους οποίους διορίζονται. Ειδικότερα παρέχεται στα πρόσωπα που διορίζονται σε θέσεις μετακλητών υπαλλήλων η δυνατότητα να διατηρούν το προγενέστερο καθεστώς ασφάλισής τους, ώστε οποιαδήποτε μεταβολή στο εργασιακό τους καθεστώς να μην επηρεάζει την ασφάλισή τους και να μην προκύπτουν κενά ασφάλισης. Επιπλέον, διευκολύνονται σε μεγάλο βαθμό οι εκκαθαριστές μισθοδοσίας των φορέων στους οποίους υπηρετούν οι μετακλητοί υπάλληλοι καθώς διευκολύνεται η διευκρίνιση του νομοθετικού πλαισίου ασφάλισης των μετακλητών υπαλλήλων. Ως προς τις ασφαλιστικές εισφορές των μετακλητών υπαλλήλων εξακολουθεί να εφαρμόζεται το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο. Ειδικότερα, η εισφορά ασφαλισμένου για κύρια σύνταξη ύψους 6,67% βαρύνει τους μετακλητούς υπαλλήλους και η εργοδοτική εισφορά για κύρια σύνταξη ύψους 13,33% βαρύνει τον φορέα στον οποίο διορίζονται οι μετακλητοί υπάλληλοι. Η εισφορά του ασφαλισμένου παρακρατείται από τον εργοδότη και αποδίδεται με την εργοδοτική εισφορά στους φορείς κοινωνικής ασφάλισης. Το ύψος των ανωτέρων ασφαλιστικών εισφορών οι οποίες υπολογίζονται επί των συντάξιμων μηνιαίων αποδοχών των μετακλητών υπαλλήλων παραμένει σταθερό, επομένως δεν προκύπτει οικονομική επιβάρυνση ούτε για τους ίδιους τους μετακλητούς υπαλλήλους, ούτε και για τους φορείς του δημοσίου που τους απασχολούν. Επιπλέον, με την προτεινόμενη ρύθμιση αποσαφηνίζεται το νομοθετικό πλαίσιο αναφορικά με τις εισφορές των μετακλητών υπαλλήλων για τους λοιπούς κλάδους ασφάλισης, ήτοι υγειονομική περίθαλψη, επικουρική ασφάλιση και εφάπαξ παροχή. Τέλος για τα εξωκοινοβουλευτικά μέλη της Κυβέρνησης και τους Υφυπουργούς προβλέπεται καταβολή ασφαλιστικών εισφορών, σύμφωνα με τα οριζόμενα ανωτέρω για τους μετακλητούς υπαλλήλους

Προσέτι, η παρούσα διάταξη ορίζει ότι για τα πρόσωπα που διορίζονται σε θέση εξωκοινοβουλευτικού μέλους της Κυβέρνησης, Υφυπουργού ή μετακλητού υπαλλήλου (δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου), στο προγενέστερο καθεστώς ασφάλισης των οποίων περιλαμβάνονται φορείς που δεν έχουν ενταχθεί στον Ε.Φ.Κ.Α. ή στο Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. καταβάλλονται οι προβλεπόμενες για τους φορείς αυτούς ασφαλιστικές

εισφορές. Σε περίπτωση που τα ως άνω αναφερόμενα πρόσωπα κατά το αμέσως προηγούμενο πριν τον διορισμό τους δωδεκάμηνο δεν υπάγονταν στην ασφάλιση φορέα κύριας ασφάλισης της ημεδαπής καταβάλλουν ασφαλιστικές εισφορές για κύρια σύνταξη και για υγειονομική περίθαλψη υπέρ του Ε.Φ.Κ.Α. (πρώην ΙΚΑ – ΕΤΑΜ), και για επικουρική ασφάλιση στον κλάδο επικουρικής ασφάλισης του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.. Προκειμένου να διαπιστωθεί εάν υφίσταται ή όχι προγενέστερο καθεστώς ασφάλισης, ελέγχεται εάν υπήρχε ασφάλιση κατά το δωδεκάμηνο που προηγείται του διορισμού τους. Σε περίπτωση διορισμού συνταξιούχου από ίδιο δικαίωμα (γήρατος ή αναπηρίας) σε θέση μετακλητού υπαλλήλου, καταβάλλονται ασφαλιστικές εισφορές για κύρια σύνταξη και για υγειονομική περίθαλψη στον Ε.Φ.Κ.Α. (πρώην ΙΚΑ – ΕΤΑΜ), σύμφωνα με τα επιμέρους οριζόμενα στο άρθρο 44 του ν. 4387/2016.

Στην προτεινόμενη ρύθμιση υπάγονται πρόσωπα που έχουν διοριστεί στις ανωτέρω θέσεις από 1^η.7.2019 και εφεξής. Δύνανται όμως πρόσωπα που έχουν διοριστεί στις εν λόγω θέσεις μέχρι τις 30.6.2019 και εξακολουθούν κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου να υπηρετούν στις θέσεις αυτές να υπαχθούν στην παρούσα ρύθμιση, εφόσον υποβάλλουν σχετική αίτηση εντός τριμήνου από την δημοσίευση του παρόντος νόμου, οπότε στην περίπτωση αυτή υπάγονται στις ρυθμίσεις του παρόντος από 1.7.2019. Πιο συγκεκριμένα, στην περίπτωση ασφαλισμένου του πρώην ΟΑΕΕ, ο οποίος διορίζεται μετακλητός υπάλληλος με σχέση εργασίας δημοσίου δικαίου, για την κύρια σύνταξη καταβάλλονται ασφαλιστικές εισφορές ύψους 6,67% από τον ασφαλισμένο και 13,33% από το Δημόσιο ως εργοδοτική εισφορά. Η διαφοροποίηση σε σχέση με το προϋφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο έγκειται στο ότι ο σχετικός χρόνος θεωρείται διανυθείς στον πρώην ΟΑΕΕ (προγενέστερο καθεστώς ασφάλισης) και όχι στο πρώην ΙΚΑ – ΕΤΑΜ, όπως προκύπτει από το άρθρο 2 του ν. 3863/2010, καθώς έως και σήμερα δεν υπάρχει σχετική ρητή νομοθετική πρόβλεψη. Επισημαίνουμε ότι στις περιπτώσεις ελευθέρων επαγγελματιών (ασφαλισμένων του πρώην ΟΑΕΕ), αυτοτελώς απασχολούμενων (ασφαλισμένων του πρώην ΕΤΑΑ) καθώς και των ασφαλισμένων του πρώην ΟΓΑ, που διορίζονται σε θέσεις μετακλητών υπαλλήλων καταβάλλονται ασφαλιστικές εισφορές μισθωτού που απασχολείται στο Δημόσιο, όπως αυτές προβλέπονται στο άρθρο 5 του ν. 4387/2016, με επιμερισμό της εισφοράς μεταξύ ασφαλισμένου και εργοδότη, και όχι οι προβλεπόμενες από τα άρθρα 39 και 40 του ν. 4387/2016 εισφορές. Παραδείγματος χάριν, σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο δικηγόρος που διορίζεται σε θέση μετακλητού υπαλλήλου με σχέση εργασίας δημοσίου δικαίου σε Υπουργείο, χωρίς προϋπηρεσία στο Δημόσιο, υπάγεται υποχρεωτικά στο πρώην ΙΚΑ – ΕΤΑΜ (κοινό καθεστώς) για κύρια σύνταξη και για επικουρική σύνταξη, υγειονομική περίθαλψη και εφάπαξ παροχή στους αντίστοιχους πρώην φορείς που υπάγονται οι διοικητικοί υπάλληλοι του Υπουργείου, ασφαλισμένοι μετά την 1η.1.1993. Προαιρετικά, δύναται να συνεχίσει να υπάγεται αντί των ανωτέρω φορέων στο πρώην Ταμείο Νομικών και στα αντίστοιχα πρώην Ταμεία Δικηγόρων για επικουρική ασφάλιση, υγειονομική περίθαλψη και εφάπαξ παροχή.

Εάν ο ανωτέρω δικηγόρος διοριστεί σε θέση μετακλητού υπαλλήλου με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, υπάγεται υποχρεωτικά στο πρώην ΙΚΑ – ΕΤΑΜ (κοινό καθεστώς) και στους αντίστοιχους πρώην φορείς επικουρικής ασφάλισης και υγειονομικής περίθαλψης όπου υπάγονται οι απασχολούμενοι με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, και δεν μπορεί να διατηρήσει το προγενέστερο καθεστώς ασφάλισης. Δικηγόρος που διορίζεται σε θέση μετακλητού υπαλλήλου με σχέση εργασίας δημοσίου δικαίου σε Υπουργείο, με προϋπηρεσία στο Δημόσιο μέχρι 31.12.2010, υπάγεται υποχρεωτικά στο Δημόσιο για κύρια σύνταξη και για επικουρική σύνταξη, υγειονομική περίθαλψη και εφάπαξ παροχή στους αντίστοιχους πρώην φορείς που υπάγονται οι διοικητικοί υπάλληλοι του Υπουργείου, ασφαλισμένοι μετά την 1η.1.1993. Επιπροσθέτως, δύναται να επιλέξει είτε να ασφαλιστεί για κύρια σύνταξη στο πρώην ΙΚΑ – ΕΤΑΜ (κοινό καθεστώς) αντί του Δημοσίου, είτε αντί των ανωτέρω φορέων (Δημόσιο ή ΙΚΑ – ΕΤΑΜ) να συνεχίσει να υπάγεται στο πρώην Ταμείο Νομικών και στα αντίστοιχα πρώην Ταμεία Δικηγόρων για επικουρική ασφάλιση, υγειονομική περίθαλψη και εφάπαξ παροχή. Εν αντιθέσει, εάν δικηγόρος διοριστεί σε θέση μετακλητού υπαλλήλου με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, υπάγεται υποχρεωτικά στο πρώην ΙΚΑ – ΕΤΑΜ

(κοινό καθεστώς) και στους αντίστοιχους πρώην φορείς επικουρικής ασφάλισης και υγειονομικής περίθαλψης όπου υπάγονται οι απασχολούμενοι με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, και δεν μπορεί να διατηρήσει το προγενέστερο καθεστώς ασφάλισης. Με την προτεινόμενη ρύθμιση σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις ο μετακλητός υπάλληλος συνεχίζει να υπάγεται στην ασφάλιση του πρώην Ταμείου Νομικών και στα αντίστοιχα πρώην Ταμεία Δικηγόρων για επικουρική ασφάλιση, υγειονομική περίθαλψη και εφάπαξ παροχή.

Τέλος με την προσθήκη άρθρου 5B στο ν. 4387/2016 προβλέπεται ρητώς, προκειμένου να μην υπάρξει αμφιβολία ή άλλη ερμηνεία, η δικαιοδοσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου για τις συγκεκριμένες διαφορές που αναφέρονται στην προτεινόμενη διάταξη. Ειδικότερα, με την προτεινόμενη διάταξη ορίζεται ρητώς ότι οι διαφορές του συγκεκριμένου Κεφαλαίου υπάγονται αποκλειστικά στην δικαιοδοσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου και κατά τρόπο σαφή ορίζεται ότι καμία διάταξη του προτεινόμενου νόμου δεν πρέπει να ερμηνευθεί με τρόπο κατά τον οποίο αφαιρείται ή θίγεται η δικαιοδοσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου επί διαφορών από την απονομή συντάξεων στους δημοσίους υπαλλήλους και στους στρατιωτικούς. Τέλος, ορίζεται δε ρητώς ότι καταργείται η παρ. 9 του άρθρου 19 του ν. 4387/2016.

Επί του άρθρου 24

Με το άρθρο 24 του παρόντος σχεδίου νόμου τροποποιείται το άρθρο 8 του ν. 4387/2016.

Σκοπός της προτεινόμενης ρύθμισης είναι η αύξηση του ανταποδοτικού μέρους της σύνταξης, έτσι ώστε αυτή να εξασφαλίζει ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης, αφενός, στους εργαζομένους του ιδιωτικού τομέα, τους ελεύθερους επαγγελματίες, τους αυτοαπασχολούμενους και αγρότες και, αφετέρου, στους δημόσιους υπαλλήλους, λειτουργούς και στρατιωτικούς, μετά την έξοδό τους από το επάγγελμα ή τη δημόσια υπηρεσία ή το λειτούργημά τους, το οποίο να ανταποκρίνεται στις θεμελιώδεις αρχές του Συντάγματος και τις γενικές αρχές της κοινωνικοασφαλιστικής νομοθεσίας.

Η ανταποδοτική σύνταξη στηρίζεται στην αρχή της ανταποδοτικότητας και αποτελεί το σύνδεσμο μεταξύ συνταξιοδοτικής παροχής, εισφορών και εισοδήματος. Για τον υπολογισμό του ανταποδοτικού μέρους της σύνταξης λαμβάνονται υπόψη οι συντάξιμες αποδοχές, ο συνολικός χρόνος ασφάλισης των ασφαλισμένων και τα ποσοστά αναπλήρωσης. Ως συντάξιμες αποδοχές νοείται ο μέσος όρος των μηνιαίων αποδοχών του ασφαλισμένου, διαιρούμενος με τον συνολικό χρόνο ασφάλισής του. Το τελικό ποσό του ανταποδοτικού μέρους της σύνταξης υπολογίζεται για το σύνολο του χρόνου ασφάλισης με βάση τα προβλεπόμενα ποσοστά αναπλήρωσης. Τα ποσοστά αναπλήρωσης αυξάνονται προοδευτικά ανά κλίμακα ετών ασφάλισης. Οι πρόσφατες αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας έκριναν ότι τα ποσοστά αναπλήρωσης της ανταποδοτικής σύνταξης, όπως αυτά προβλέπονται στο άρθρο 8 του ν. 4387/2016, αντιβαίνουν στις αρχές του Συντάγματος διότι, όντας ιδιαιτέρως χαμηλά, αδυνατούν να εξασφαλίσουν ένα επίπεδο αξιοπρεπούς διαβίωσης στους ασφαλισμένους-συνταξιούχους. Σύμφωνα με την υπ' αρ. 1891/2019 απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας η εφαρμογή των εν λόγω ποσοστών αναπλήρωσης, δεδομένων του ύψους και της ανά τριετία κλιμάκωσής τους, τόσο στο μέσο όρο των μηνιαίων αποδοχών καθ' όλη τη διάρκεια του ασφαλιστικού βίου προκειμένου για τους μελλοντικούς συνταξιούχους, όσο και στον συντάξιμο μισθό επί του οποίου κανονίσθηκε η χορηγηθείσα σύνταξη, προκειμένου για τους ήδη συνταξιούχους, συνεπάγεται χορήγηση ανταποδοτικής συνταξιοδοτικής παροχής, προφανώς δυσανάλογης σε σχέση με τις συντάξιμες αποδοχές, αφ' ής στιγμής το υψηλότερο ποσοστό αναπληρώσεως των εν λόγω αποδοχών είναι κατώτερο του 50%, και των αναλογουσών στις συντάξιμες αποδοχές εισφορών. Ως εκ τούτου, τα οριζόμενα στο άρθρο 8 του ν. 4387/2016, ποσοστά αναπληρώσεως αντίκεινται στην αρχή της ανταποδοτικότητας, η οποία αποτελεί έκφανση της κατοχυρωμένης στο Σύνταγμα αρχής της αναλογικότητας, διότι υπερβαίνουν το όριο εκείνο πέραν του οποίου η έλλειψη σχέσης ανταποδοτικότητας μεταξύ των εισφορών και των παροχών είναι ανεπίτρεπτη.

Με την προτεινόμενη διάταξη τα ποσοστά αναπλήρωσης, όπως προβλέπονται στην παράγραφο 5 του άρθρου 8 του ν. 4387/2016, τροποποιούνται και αυξάνονται ανάλογα με την κλίμακα των ετών ασφάλισης, έτσι ώστε να ενισχυθεί η αρχή της αναλογικότητας στην ανταποδοτική σχέση μεταξύ εισφορών και παροχών και τελικά να επιτευχθεί η συνολική αύξηση του ποσού της ανταποδοτικής σύνταξης. Στις συντάξεις που έχουν ήδη υπολογιστεί ή εκκρεμεί ο υπολογισμός τους σύμφωνα με τα υπ' αρ. 8 και 28 άρθρα του ν. 4387/2016, η ως άνω αύξηση των ποσοστών αναπλήρωσης θα εφαρμόζεται αναδρομικά από 1.10.2019. Οι επανυπολογισθείσες, σύμφωνα με τα υπ' αρ. 14 και 33 άρθρα του ν. 4387/2016, κύριες συντάξεις υπολογίζονται εκ νέου με τα νέα ποσοστά αναπλήρωσης. Σε όλες τις περιπτώσεις επανυπολογισμού, προστατεύεται το ύψος των καταβαλλόμενων συντάξεων ενώ σε περιπτώσεις που η επανυπολογισθείσα σύνταξη με βάση τα ανωτέρω ποσοστά αναπλήρωσης είναι υψηλότερη της καταβαλλόμενης, καταβάλλεται η διαφορά.

Η παρούσα ρύθμιση, εκτός από την εξασφάλιση αυξημένης ανταποδοτικότητας μεταξύ των συνταξιοδοτικών παροχών και των εισφορών καθόλη την διάρκεια του ασφαλιστικού βίου, δημιουργεί κίνητρα για την παραμονή στην εργασία πέρα από τα τριάντα έτη ασφάλισης.

Επί του άρθρου 25

Με το άρθρο 25 του παρόντος σχεδίου νόμου τροποποιείται το άρθρο 14 του ν. 4387/2016.

Με την προτεινόμενη διάταξη ορίζεται ότι από 1η.10.2019 οι συντάξεις οι οποίες έχουν υπολογιστεί με βάση τις διατάξεις του ν. 4387/2016 ή εκκρεμεί ο υπολογισμός τους αναπροσαρμόζονται σύμφωνα με τα ποσοστά αναπλήρωσης, όπως αυτά διαμορφώθηκαν κατόπιν της αναλογιστικής έκθεσης και σε συμμόρφωση με την υπ' αρ. 1891/2019 απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας και αποτυπώνονται στην παρ. 5 του άρθρου 8 του ν. 4387/2016. Τυχόν προκύπτουσες από τον επανυπολογισμό αυξήσεις θα καταβάλλονται και αυτές από 1η.10.2019. Για όλες τις απονεμηθείσες συντάξεις, καθώς και τις αιτήσεις συνταξιοδότησης που έχουν υποβληθεί έως 30.9.2019, αν το ποσό των συντάξεων αυτών όπως επαναυπολογίζεται είναι μικρότερο εκείνου που προκύπτει από τον υπολογισμό τους σύμφωνα με τα προϊσχύοντα ποσοστά αναπλήρωσης, το ποσόν της διαφοράς που προκύπτει εξακολουθεί να καταβάλλεται στον δικαιούχο ως προσωπική διαφορά. Προβλέπεται περαιτέρω ότι οι επανυπολογισθείσες, σύμφωνα με την παρ. 1 και 2 του άρθρου 14 του ν. 4387/2016, υπολογίζονται εκ νέου από 1.10.2019 με βάση τα νέα ποσοστά αναπλήρωσης. Από 1.10.2019, αν το καταβαλλόμενο ποσό των συντάξεων σύμφωνα με τις διατάξεις πριν την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016 είναι μεγαλύτερο εκείνου που προκύπτει από τον επαναυπολογισμό τους σύμφωνα με τον πίνακα 2 της παρ. 5 του άρθρου 8 του ίδιου νόμου, το επιπλέον ποσό εξακολουθεί να καταβάλλεται στον δικαιούχο ως προσωπική διαφορά, συμψηφιζόμενο κατ' έτος και μέχρι την πλήρη εξάλειψή του, με την εκάστοτε αναπροσαρμογή των συντάξεων, όπως αυτή προκύπτει κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 4α του παρόντος άρθρου. Επιπρόσθετα ορίζεται ότι αν το καταβαλλόμενο ποσό των συντάξεων σύμφωνα με τις διατάξεις πριν την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016 είναι μικρότερο από αυτό που προκύπτει από τον επαναυπολογισμό τους σύμφωνα με τον πίνακα 2 της παρ. 5 του άρθρου 8, τότε συνεχίζει να καταβάλλεται η προσωπική διαφορά με βάση τα ποσοστά αναπλήρωσης του πίνακα 1 της παραγράφου 5 του άρθρου 8 ενώ το ποσό των συντάξεων προσαυξάνεται κατά το ένα πέμπτο της τυχόν πρόσθετης διαφοράς που προκύπτει, για την περίοδο από 1η.10.2019 έως 31.12. 2020 και ισόποσα κατ' έτος έως την 31η.12.2024. Στην περίπτωση που η προσωπική διαφορά που προκύπτει είναι μικρότερη από την προσωπική διαφορά που προέκυπτε από τον επαναυπολογισμό της σύνταξης με βάση τα ποσοστά αναπλήρωσης του πίνακα 1 της παρ. 5 του άρθρου 8, ολοκληρώνεται η καταβολή της προσωπικής διαφοράς που προκύπτει με βάση τα ποσοστά αναπλήρωσης του πίνακα 1 της παρ. 5 του άρθρου 8 και η διαφορά των

δύο ποσών συμψηφίζεται κατ' έτος και μέχρι την πλήρη εξάλειψή της με την εκάστοτε αναπροσαρμογή των συντάξεων, όπως αυτή προκύπτει κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 4α του άρθρου 8.

Σκοπός της παρούσας ρύθμισης είναι η εφαρμογή των νέων ποσοστών αναπλήρωσης στις ήδη καταβαλλόμενες κύριες συντάξεις, καθώς επίσης σε αυτές των οποίων εκκρεμεί ο υπολογισμός τους και σε αυτές που έχουν επανυπολογιστεί, έτσι ώστε οι δικαιούχοι όλων των ανωτέρω συντάξεων να δουν στις συντάξεις τους τις τυχόν αυξήσεις, οι οποίες θα προκύψουν από την αναπροσαρμογή των ποσοστών αναπλήρωσης και εν τέλει καμία σύνταξη να μην μειωθεί. Ως εκ τούτου, η συγκεκριμένη πρόβλεψη στοχεύει στον σεβασμό της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και στην προστασία όλων των συνταξιούχων διαμορφώνοντας ένα συνταξιοδοτικό και ασφαλιστικό νομικό πλαίσιο, το οποίο θα διασφαλίσει τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης.

Προσέτι, ορίζεται στην προτεινόμενη διάταξη ότι το συνολικό ποσό της σύνταξης αυξάνεται από την 1η.1.2023 κατ' έτος, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων με βάση συντελεστή που προκύπτει από το άθροισμα του ετήσιου ποσοστού μεταβολής του ΑΕΠ συν το ποσοστό μεταβολής του μέσου ετήσιου γενικού δείκτη τιμών καταναλωτή του προηγούμενου έτους διαιρούμενου δια του δύο (2) και δεν υπερβαίνει το ποσοστό μεταβολής του μέσου ετήσιου γενικού δείκτη τιμών καταναλωτή.

Επί του άρθρου 26

Με το άρθρο 26 του παρόντος σχεδίου νόμου τροποποιείται το άρθρο 19 του ν. 4387/2016.

Οι προϋποθέσεις, οι οποίες πρέπει να πληρούνται προκειμένου ο ασφαλισμένος να θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα στις περιπτώσεις συνταξιοδότησης με τις διατάξεις της διαδοχικής ασφάλισης καθορίζονται στις παραγράφους 1, 2, 3 και 4 του άρθρου 2 του ν.δ. 4202/1961 (Α' 175), όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 9 του ν. 1405/1983 (Α' 180) και το άρθρο 14 του ν. 1902/1990 (Α' 138) και αντικαταστάθηκαν από τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 5 του ν. 3863/2010 (Α' 115).

Ειδικότερα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 19 του ν. 4387/2016, απαιτείτο η διαδικασία δύο σταδίων εύρεσης των συνταξιοδοτικών προϋποθέσεων, με τις οποίες θεμελιώνει ο ασφαλισμένος συνταξιοδοτικό δικαίωμα για τα πρόσωπα, τα οποία έχουν ασφαλιστεί σε περισσότερους από έναν ασφαλιστικούς οργανισμούς οι οποίοι εντάχθηκαν στον Ε.Φ.Κ.Α., αλλά και για τους ενταχθέντες στο Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. φορείς. Ως εκ τούτου, το σύστημα που εισήχθη με το άρθρο 19 του ν. 4387/2016 ρυθμίζει μεν τις μεταβολές της ασφάλισης, λόγω αλλαγής εργοδότη ή επαγγελματικής δραστηριότητας ή ιδιότητας, ωστόσο εμφανίζει μειονεκτήματα που αφορούν αφενός στη διαφοροποίηση ανάλογα με τον εκάστοτε εντασσόμενο φορέα κοινωνικής ασφάλισης στον Ε.Φ.Κ.Α. και αφετέρου στη δυσκολία, λόγω της οικονομικής δυσπραγίας, εύρεσης των απαιτούμενων ημερών ασφάλισης για την κρίση της αρμοδιότητας.

Η προτεινόμενη ρύθμιση της παρ. 1 παρίσταται αναγκαία, διότι αφενός διορθώνει πλημμέλειες, οι οποίες σχετίζονται με τη διαφορετική αντιμετώπιση ασφαλισμένων ανάλογα με τον εκάστοτε εντασσόμενο φορέα κοινωνικής ασφάλισης στον οποίο υπάγονταν και, αφετέρου, εισάγει ένα απλούστερο σύστημα εύρεσης των συνταξιοδοτικών προϋποθέσεων με τις οποίες θεμελιώνει ο ασφαλισμένος συνταξιοδοτικό δικαίωμα στον Ε.Φ.Κ.Α. ή στο Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π..

Καταρχάς, εξακολουθεί να ισχύει ότι η σύνταξη χορηγείται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του εντασσόμενου φορέα, στον οποίο υπαγόταν ο ασφαλισμένος κατά τη χρονική περίοδο άσκησης της τελευταίας δραστηριότητας ή απασχόλησης, αλλά με την παρ. 1 της προτεινόμενης διάταξης προβλέπεται ότι απαιτείται για τη σύνταξη λόγω γήρατος η πραγματοποίηση λιγότερων ημερών ασφάλισης, ήτοι 1000 ημερών ασφάλισης συνολικά, από τις οποίες 300 ημέρες την τελευταία πενταετία πριν την αίτηση συνταξιοδότησης ή τη διακοπή της ασφάλισης, αντί 1500 συνολικά, από τις οποίες 500 αντίστοιχα που ίσχυε με το προηγούμενο σύστημα.

Ειδικότερα, προβλέπεται η μείωση του χρόνου ασφάλισης που απαιτείται για την πλήρωση των ανωτέρω προϋποθέσεων κρίσης αρμοδιότητας, εξαιτίας της προϋούσας οικονομικής κρίσης, κατά την οποία υπάρχει δυσκολία εύρεσης σταθερής εργασίας ή διατήρησης της επαγγελματικής δραστηριότητας, προκειμένου να πραγματοποιηθούν 1500 ημέρες ασφάλισης, εκ των οποίων 500 κατά την τελευταία πενταετία πριν την αίτηση συνταξιοδότησης ή τη διακοπή της ασφάλισης, όπως ίσχυε με το προηγούμενο σύστημα.

Επίσης, απαιτούνται 600 ημέρες ασφάλισης οποτεδήποτε για σύνταξη λόγω αναπηρίας ή θανάτου.

Επιπροσθέτως, όπως ίσχυε και στο προηγούμενο σύστημα, σε περίπτωση που ο ασφαλισμένος δεν πληροί την προϋπόθεση των απαιτούμενων ημερών ασφάλισης στην τελευταία του δραστηριότητα ή απασχόληση, προκειμένου να μη στερηθεί το δικαίωμα συνταξιοδότησης, προβλέπεται η δυνατότητα, υπό προϋποθέσεις, να εξεταστεί το αίτημά του με τις προϋποθέσεις που θέτει ο εκάστοτε φορέας, όπου πραγματοποίησε τις περισσότερες ημέρες ασφάλισης, συνυπολογιζόμενου και του συνολικού χρόνου ασφάλισης.

Σε περίπτωση που δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις του εκάστοτε φορέα, όπου πραγματοποίησε τις περισσότερες ημέρες ασφάλισης, το αίτημα εξετάζεται, όπως και στο προηγούμενο σύστημα, με τις προϋποθέσεις των πρώην φορέων κατά φθίνουσα σειρά ημερών ασφάλισης.

Σε περίπτωση που δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις σε κανέναν από τους ενταχθέντες στον Ε.Φ.Κ.Α. ή Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. φορείς, το αίτημα απορρίπτεται και δεν εξετάζεται σε δεύτερο στάδιο, όπως αυτό προβλεπόταν στο προηγούμενο σύστημα, συντομεύοντας με τον τρόπο αυτό τη διαδικασία εύρεσης συνταξιοδοτικών προϋποθέσεων με τις οποίες ο ασφαλισμένος θεμελιώνει συνταξιοδοτικό δικαίωμα.

Ειδικότερα, με την παρ. 5 προβλέπεται ότι στα πρόσωπα που θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα λόγω γήρατος με δεκαπέντε τουλάχιστον έτη ασφάλισης στο εξηκοστό έβδομο έτος της ηλικίας, με συνυπολογισμό διαδοχικού χρόνου ασφάλισης, χορηγείται σύνταξη από την Υπηρεσία του Ε.Φ.Κ.Α του τελευταίου φορέα, στον οποίο εντάχθηκε ο ασφαλισμένος, χωρίς να εξετάζεται η πλήρωση των προϋποθέσεων της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού.

Η ρύθμιση της παρ. 5 παρίσταται αναγκαία, διότι έχουν παρατηρηθεί περιπτώσεις που ακόμη και εάν ο ασφαλισμένος έχει διανύσει δεκαπέντε έτη ασφάλισης στο ελληνικό ασφαλιστικό σύστημα και έχει συμπληρώσει το εξηκοστό έβδομο έτος της ηλικίας του/της, ήτοι έχει επέλθει ο ασφαλιστικός κίνδυνος, δεν μπορεί να συνταξιοδοτηθεί από τον Ε.Φ.Κ.Α. κάνοντας χρήση των διατάξεων περί διαδοχικής ασφάλισης του άρθρου 19 του ν. 4387/2016.

Ειδικότερα, υπάρχουν περιπτώσεις ασφαλισμένων που έχουν υποβάλει αίτημα συνταξιοδότησης λόγω γήρατος με χρόνο ασφάλισης σε περισσότερους του ενός ασφαλιστικούς φορείς που εντάχθηκαν στον Ε.Φ.Κ.Α. και ενώ με το συνολικό διαδοχικό χρόνο πληρούνται οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης λόγω γήρατος με δεκαπέντε έτη ασφάλισης στο εξηκοστό έβδομο έτος ηλικίας με τις διατάξεις του τελευταίου ενταχθέντα φορέα, δεν συντρέχουν, όμως, οι προϋποθέσεις αρμοδιότητας ούτε στην πρώτη φάση ούτε στη δεύτερη φάση της διαδοχικής ασφάλισης, όπως αυτές ίσχυαν με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 19 του ν. 4387/2016, προκειμένου να απονεμηθεί σύνταξη λόγω γήρατος από τον Ε.Φ.Κ.Α..

Ως εκ τούτου, η αξίωση της συνδρομής των προϋποθέσεων που θέτει η διαδοχική ασφάλιση φαίνεται να οδηγεί σε ουσιαστική ματαίωση της εφαρμογής του ίδιου του θεσμού της διαδοχικής ασφάλισης, στόχος της οποίας είναι η διασφάλιση στους διαδοχικά ασφαλισμένους της δυνατότητας λήψης σύνταξης με συνυπολογισμό του συνολικού χρόνου ασφάλισής τους.

Ο καθορισμός δε των προϋποθέσεων συνταξιοδότησης με βάση τις οποίες απονέμεται η σύνταξη δεν αποκλείει την απονομή της σύνταξης, όταν ο ενδιαφερόμενος δεν μπορεί να θεμελιώσει κατά τις διατάξεις του οργανισμού αυτού δικαίωμα σε σύνταξη, εφόσον, εξετάζεται η αίτηση για την κρίση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος με τις προϋποθέσεις άλλων ενταχθέντων στον Ε.Φ.Κ.Α. φορέων, έτσι ώστε να εξαντληθούν όλες οι δυνατότητες απονομής σύνταξης με τη σειρά που καθορίζουν οι διατάξεις της διαδοχικής ασφάλισης.

Τέλος, με την παρ. 11 της προτεινόμενης ρύθμισης προβλέπεται ότι οι διατάξεις του παρόντος άρθρου

ισχύουν και στο Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π..

Επί του άρθρου 27

Με το άρθρο 27 του παρόντος σχεδίου νόμου τροποποιείται το άρθρο 20 του ν. 4387/2016.

Με την προτεινόμενη ρύθμιση ορίζεται ότι για τους συνταξιούχους που αναλαμβάνουν εργασία ή αποκτούν ιδιότητα ή δραστηριότητα υποχρεωτικώς υπακτέα στην ασφάλιση του Ε.Φ.Κ.Α., οι ακαθάριστες συντάξεις κύριες και επικουρικές καταβάλλονται μειωμένες σε ποσοστό 30% για όσο χρόνο απασχολούνται ή διατηρούν την ιδιότητα ή την δραστηριότητα και καταβάλλονται οι ασφαλιστικές εισφορές για όλο το διάστημα αυτό σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις οικείες διατάξεις του ν. 4387/2016.

Η ρύθμιση κρίνεται αναγκαία, ώστε οι συνταξιούχοι, οι οποίοι έχουν ανάγκη να εργαστούν να μπορούν να συμπληρώσουν το εισόδημά τους. Αναφορικά με τις ασφαλιστικές εισφορές των απασχολούμενων συνταξιούχων, ήτοι μισθωτών, αυτοτελώς απασχολούμενων, ελεύθερων επαγγελματιών ορίζεται στην προτεινόμενη διάταξη ότι αυτές θα καταβάλλονται για το χρονικό διάστημα απασχόλησής τους, όπως προβλέπονται κατά περίπτωση στα άρθρα 38 και 39 του ν. 4387/2016, ενώ οι συνταξιούχοι πρώην φορέων κύριας ασφάλισης ή του Δημοσίου που είχαν αναλάβει ή αναλαμβάνουν δραστηριότητα για την οποία υπάγονται στην ασφάλιση του πρώην ΟΓΑ θα καταβάλλουν την προβλεπόμενη στο άρθρο 40 του ν. 4387/2016 ασφαλιστική εισφορά.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η προβλεπόμενη περικοπή διενεργείται στο ποσό της σύνταξης ή του αθροίσματος συντάξεων στο οποίο δεν συμπεριλαμβάνεται το εξωϊδρυματικό επίδομα των διατάξεων της παρ. 1 και 2 του άρθρου 42 του ν. 1140/1981 όπως ισχύει, και το επίδομα ανικανότητας των διατάξεων του άρθρου 54 του π.δ. 169/2007.

Επισημαίνεται ότι για τους συνταξιούχους οι οποίοι απασχολούνταν κατά την έναρξη ισχύος του άρθρου 20 του ν. 4387/2016 και οι οποίοι εξαιρούνταν από την εφαρμογή των διατάξεων του προϊσχύοντος του ν. 4387/2016 νομοθετικού πλαισίου αλλά και από τις διατάξεις του άρθρου 20 του ν. 4387/2016, εφόσον συνεχίζουν την απασχόλησή τους, προβλέπεται μεταβατική περίοδος ενός έτους δηλαδή έως και την 28η.2.2021 προκειμένου να ενταχθούν στο πλαίσιο των νέων κοινών διατάξεων.

Η πρόβλεψη για σταδιακή υπαγωγή στο νέο νομοθετικό πλαίσιο είναι απαραίτητη, προκειμένου να μην διαταραχθεί ο οικονομικός προγραμματισμός τόσο του ίδιου του συνταξιούχου όσο και της οικογένειάς του. Αναφορικά με τους απασχολούμενους συνταξιούχους λόγω αναπηρίας/ανικανότητας, εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι διατάξεις των εντασσόμενων στον Ε.Φ.Κ.Α. φορέων.

Κατ' εξαίρεση των ρυθμίσεων που εισάγονται με τις προτεινόμενες διατάξεις στην περίπτωση απασχόλησης συνταξιούχων σε φορείς της Γενικής Κυβέρνησης προβλέπονται τα εξής:

Α. Σε περίπτωση απασχόλησης συνταξιούχου, ο οποίος δεν έχει συμπληρώσει το 61^ο έτος της ηλικίας μέχρι και την 28.2.2021, αναστέλλεται πλήρως η καταβολή της σύνταξης.

Το ανωτέρω όριο ηλικίας αυξάνεται στο 62^ο έτος από 1.3.2021 και εφεξής.

Μετά τη συμπλήρωση των ανωτέρω ορίων ηλικίας, η συνέχιση της απασχόλησης στους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης συνεπάγεται για τον συνταξιούχο μείωση της σύνταξης κατά το ποσοστό που προβλέπεται και για τους λοιπούς συνταξιούχους που απασχολούνται στον ιδιωτικό τομέα, δηλαδή θα λαμβάνουν το 70% της σύνταξης τους.

Οι ρυθμίσεις που αφορούν στους απασχολούμενους στους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης κρίνονται αναγκαίες, προκειμένου να υφίσταται δυνατότητα αξιοποίησης των γνώσεων και της εμπειρίας των συνταξιούχων, η οποία δεν πρέπει να προσκρούει σε ένα αποτρεπτικό νομοθετικό πλαίσιο.

Από την εφαρμογή της παρούσας ρύθμισης εξαιρούνται οι παρακάτω κατηγορίες απασχολούμενων

συνταξιούχων:

α. οι συνταξιούχοι του ΟΓΑ, εφόσον συνεχίζουν απασχόληση υπακτέα στην ασφάλιση του πρώην ΟΓΑ ανεξαρτήτως του ύψους του εισοδήματός τους.

Εξαίρεση μόνο ως προς τους περιορισμούς της σύνταξης εισάγεται και για τους συνταξιούχους των λοιπών πλην ΟΓΑ φορέων που έχουν αναλάβει ή αναλαμβάνουν απασχόληση ως αγρότες, μελισσοκόμοι, κτηνοτρόφοι, πτηνοτρόφοι και αλιείς υπό την προϋπόθεση ότι δεν αποκομίζουν από την δραστηριότητά τους αυτή περισσότερα από δέκα χιλιάδες κατ' έτος. Οι συνταξιούχοι της κατηγορίας αυτής καταβάλλουν κανονικά τις προβλεπόμενες ασφαλιστικές εισφορές.

β. Οι ψυχικά ασθενείς του άρθρου 23 του ν. 4488/2017(Α' 176).

γ. Οι συνταξιούχοι με βάση τον ν. 612/1977 (Α' 164) και τις διατάξεις που παραπέμπουν σε αυτόν.

δ. Οι συνταξιούχοι του τετάρτου εδαφίου της περ. α' της παρ. 1 των άρθρων 1 και 26 του π.δ. 169/2007 (Α' 210).

ε. Όσοι λαμβάνουν το εξωϊδρυματικό επίδομα ή το αντίστοιχο επίδομα του άρθρου 54 του π.δ 169/2007 (Α' 210).

στ. Οι πολύτεκνοι.

ζ. Τα πρόσωπα που αναφέρονται στη παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016.

η. Οι συνταξιούχοι άλλων φορέων και του Δημοσίου εφόσον το ετήσιο εισόδημά τους από απασχόληση στον αγροτικό τομέα ως αγρότες, μελισσοκόμοι, κτηνοτρόφοι, πτηνοτρόφοι και αλιείς δεν υπερβαίνει το ποσό των δέκα χιλιάδων ευρώ.

θ. Εξαιρούνται της ανωτέρω μειώσεως της σύνταξής τους έως τις 31.10.2020 οι συνταξιούχοι, οι οποίοι βάσει γενικών ή ειδικών διατάξεων εξαιρούντο των περικοπών της σύνταξής τους.

Παράλληλα με την παρούσα διάταξη ρυθμίζεται ο τρόπος αξιοποίησης του χρόνου απασχόλησης των συνταξιούχων. Πιο συγκεκριμένα για το χρονικό διάστημα κατά το οποίο ο συνταξιούχος απασχολείται και καταβάλλει τις προβλεπόμενες κατά περίπτωση ασφαλιστικές εισφορές, υφίσταται η δυνατότητα καταβολής ενός επιπλέον ποσού σύνταξης, το οποίο συναρτάται για την μεν κύρια σύνταξη από τα ποσοστά αναπλήρωσης και τις συντάξιμες αποδοχές των άρθρων 8 και 28 του ν. 4387/2016, για τη δε επικουρική από τον υπολογισμό της επικουρικής σύνταξης σύμφωνα με το άρθρο 96 του ν. 4387/2016 και το οποίο προστίθεται στην ήδη καταβαλλόμενη σύνταξή του.

Η ανωτέρω δυνατότητα δίδεται για λόγους ίσης μεταχείρισης των απασχολούμενων συνταξιούχων κατά την 12η.5.2016, οι οποίοι συνέχισαν απασχολούμενοι χωρίς διακοπή και μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016, υπό την προϋπόθεση ότι από τις προισχύουσες διατάξεις προβλέπονταν δυνατότητα αξιοποίησης του χρόνου απασχόλησης. Τέλος, στην προτεινόμενη διάταξη προβλέπεται η υποχρέωση του απασχολούμενου συνταξιούχου να δηλώνει την απασχόλησή του στον Ε.Φ.Κ.Α. και στο Ενιαίο Ταμείο και Εφάπαξ Παροχών Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.. Με την παράγραφο 7 ορίζεται ότι παράλειψη της δήλωσης αυτής συνεπάγεται καταλογισμό σε βάρος του συνταξιούχου ποσού ίσου με το ύψος δώδεκα μηνιαίων συντάξεων.

Με την προτεινόμενη διάταξη αναμορφώνεται πλήρως το νομοθετικό πλαίσιο που ρυθμίζει την απασχόληση των συνταξιούχων, θεσπίζεται ένας κανόνας ο οποίος, αφενός, ρυθμίζει ενιαία την απασχόληση των συνταξιούχων καταλαμβάνοντας το σύνολο των συνταξιούχων που απασχολούνται, με εξαίρεση όσους απασχολούνται σε φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, ανεξάρτητα από τη χρονική στιγμή της ανάληψης της εργασίας ή της έναρξης της αυτοαπασχόλησής τους. Η εν λόγω διάταξη τυγχάνει εφαρμογής σε όλους τους απασχολούμενους συνταξιούχους από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, με εξαίρεση τις περιπτώσεις όπου δίδεται μεταβατικό στάδιο ένταξης στις διατάξεις της παρούσας ρύθμισης.

Τέλος παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση για έκδοση απόφασης του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, με την οποία θα καθοριστούν όλα τα απαιτούμενα στοιχεία και η διασταύρωσή τους από το ΣΕΠΕ και τον ε-Ε.Φ.Κ.Α., για τη διακρίβωση της απασχόλησης των συνταξιούχων, ώστε να αποτραπεί το φαινόμενο της αδήλωτης εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

Επί του άρθρου 28

Σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο οι ασφαλισμένοι κύριας ασφάλισης, οι οποίοι θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης λόγω γήρατος, αναπηρίας ή θανάτου δικαιούνται ανταποδοτικό μέρος σύνταξης που προκύπτει από τις συντάξιμες αποδοχές του άρθρου 28 του ν. 4387/2016, τον χρόνο ασφάλισης όπως ορίζεται στο άρθρο 34 του ν. 4387/2016 και τα κατ' έτος ποσοστά αναπλήρωσης υπολογιζόμενα επί των συντάξιμων αποδοχών του πίνακα της παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 4387/2016. Για τους μισθωτούς ως συντάξιμες αποδοχές νοείται ο μέσος όρος μηνιαίων αποδοχών του ασφαλισμένου καθ' όλη τη διάρκεια του ασφαλιστικού του βίου. Ο μέσος αυτός όρος υπολογίζεται ως το ηλικίο της διαίρεσης του συνόλου των μηνιαίων αποδοχών του ασφαλισμένου δια του συνολικού χρόνου ασφάλισής του. Ως σύνολο μηνιαίων αποδοχών που έλαβε ο ασφαλισμένος νοείται το άθροισμα των μηνιαίων αποδοχών που υπόκεινται σε εισφορές, καθ' όλη την διάρκεια του ασφαλιστικού του βίου. Για τους αυτοαπασχολούμενους, ελεύθερους επαγγελματίες και τα υπαγόμενα πρόσωπα στην ασφάλιση του πρώην ΟΓΑ ως συντάξιμες αποδοχές για τον υπολογισμό του ανταποδοτικού μέρους σύνταξης της κύριας ασφάλισής τους λαμβανόταν υπ' όψιν το εισόδημα καθ' όλη την διάρκεια του ασφαλιστικού τους βίου το οποίο υπόκειται σε ασφαλιστικές εισφορές.

Με την προτεινόμενη διάταξη αποσαφηνίζεται ο τρόπος υπολογισμού της ανταποδοτικής σύνταξης των αυτοαπασχολούμενων, των ελεύθερων επαγγελματιών και των ασφαλισμένων στον πρώην ΟΓΑ για το χρονικό διάστημα έως 31.12.2016, για το χρονικό διάστημα από 1η.1.2017 έως 31.12.2018 και για το χρονικό διάστημα από 1η.1.2019 και εφεξής. Πιο συγκεκριμένα, για το χρονικό διάστημα μέχρι και 31.12.2016 εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 28 παρ. 2 περ. β' του ν. 4387/2016, γεγονός που σημαίνει ότι ως μηνιαίο ασφαλιστέο εισόδημα νοείται το ποσό που θα αποτελούσε το ασφαλιστέο μηνιαίο εισόδημα αν εκλαμβανόταν ως μηνιαία εισφορά το ποσό που πράγματι καταβλήθηκε για κάθε μήνα ασφάλισης δια του συντελεστή 0,20. Για το χρονικό διάστημα από 1η.1.2017 έως 31.12.2018 ως μηνιαίο ασφαλιστέο εισόδημα νοείται το εισόδημα το οποίο υπόκειται σε εισφορές σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 39 και 40 του ν. 4387/2016 κατά το ως άνω χρονικό διάστημα. Για το χρονικό διάστημα από 1η.1.2019 και εφεξής ως μηνιαίο ασφαλιστέο εισόδημα νοείται το ποσόν που προκύπτει από το ηλικίο της διαίρεσης του ποσού της μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς που έχει καταβληθεί δια του συντελεστή 0,20. Για τους ασφαλισμένους του πρώην ΟΓΑ και για το χρονικό διάστημα έως 31.12.2019 εφαρμόζεται ο συντελεστής 0,18, για το χρονικό διάστημα από 1.1.2020 έως 31.12.2020 ο συντελεστής 0,19, και για το χρονικό διάστημα από 1.1.2021 έως 31.12.2021 εφαρμόζεται ο συντελεστής 0,195.

Περαιτέρω προσδιορίζονται οι συντάξιμες αποδοχές για τους ασφαλισμένους στον πρώην ΟΓΑ με χρόνο ασφάλισης πριν τη δημιουργία του Κλάδου Κύριας Ασφάλισης Αγροτών όπου, σύμφωνα με την τότε ισχύουσα νομοθεσία, δεν προβλέπονταν καταβολή ασφαλιστικών εισφορών. Για αυτόν τον χρόνο ασφάλισής τους ως μηνιαίες συντάξιμες αποδοχές ορίζεται το 70% του κατώτατου μισθού. Τέλος ορίζεται ότι αναφορικά με πρόσωπα που έχουν διατελέσει δήμαρχοι, πρόεδροι κοινότητας ή νομάρχες, ως συντάξιμες αποδοχές τους λαμβάνονται υπόψιν τα έξοδα παράστασης του τελευταίου έτους πριν από τη λήξη της θητείας τους. Σε περίπτωση δε που έχει εκδοθεί πράξη συνταξιοδότησης με αναστολή και, εφόσον η έναρξη καταβολής της σύνταξης γίνεται μετά την 13η.5.2016, ως συντάξιμες αποδοχές για τον υπολογισμό της ανταποδοτικής τους σύνταξης ορίζονται αυτές που αναφέρονται στη συνταξιοδοτική απόφαση.

Με την προτεινόμενη διάταξη τροποποιείται η παράγραφος 4 του άρθρου 37 του ν. 3996/2011, σύμφωνα με την οποία γονείς, σύζυγοι, αδελφοί ή αδελφές ατόμου με αναπηρία δικαιούνται σύνταξη με ευνοϊκότερους όρους θεμελίωσης, παραδείγματος χάριν με επτά χιλιάδες πεντακόσιες ημέρες εργασίας και άνευ ορίου ηλικίας, δεδομένου του κοινωνικά ευαίσθητου ρόλου τους ως προστατών και υποστηρικτών των ανωτέρω ατόμων με αναπηρία. Στην περίπτωση όμως που το άτομο με αναπηρία αναλάβει εργασία ή αυτοαπασχοληθεί, η σύνταξη για τον δικαιούχο αναστέλλεται. Σκοπός της παρούσας διάταξης είναι να αρθεί αυτή η κοινωνική αδικία που επηρεάζει τόσο τις οικογένειες ατόμων με αναπηρία όσο και τα ίδια αυτά άτομα, τα οποία αποτελούν μια από τις πιο ευαίσθητες ομάδες της κοινωνίας μας. Με την προτεινόμενη διάταξη δίνεται η δυνατότητα στους ανωτέρω δικαιούχους να λαμβάνουν σύνταξη, εφόσον θεμελιώνουν δικαίωμα με άλλες προϋποθέσεις, όταν διακοπεί η σύνταξη που λάμβαναν λόγω της αναπηρίας του μέλους της οικογενείας τους.

Επί του άρθρου 29

Με την προτεινόμενη ρύθμιση προβλέπεται ο επαναυπολογισμός των συντάξεων του ιδιωτικού τομέα μετά την τροποποίηση των ποσοστών αναπλήρωσης και η προστασία των καταβαλλόμενων συντάξεων με τους ίδιους όρους που προβλέφθηκε για τους συνταξιούχους του δημοσίου τομέα (άρθρο 25).

Επί του άρθρου 30

Με την προτεινόμενη ρύθμιση αντικαθίσταται το άρθρο 34 του ν. 4387/2016, ώστε να υπάρξει εναρμόνιση με τις πρόσφατες αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας για τις ασφαλιστικές εισφορές των ελευθέρων επαγγελματιών (ασφαλισμένων του πρώην ΟΑΕΕ), των αυτοτελώς απασχολούμενων (ασφαλισμένων του πρώην ΕΤΑΑ) και των ασφαλισμένων του πρώην ΟΓΑ. Ειδικά, ως προς την παρ. 3 επιλύονται ζητήματα που έχουν ανακύψει από την εφαρμογή της ρύθμισης.

Με την προτεινόμενη ρύθμιση υπολογίζεται στους αναγνωριζόμενους χρόνους ασφάλισης, ο χρόνος άσκησης δικηγορίας που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 14 του ν. 1090/1980. Σχετική οδηγία για τη συνέχιση της δυνατότητας αναγνώρισης του ανωτέρω χρόνου από τους δικηγόρους και μετά την 1/1/2017 έχει ήδη δοθεί με την υπ' αρ. Φ.80000/οικ.Δ13/22702/966/30-5-2017 εγκύκλιο (ΑΔΑ: ΩΡ25465Θ1Ω-Χ40).

Στην περίπτωση ελευθέρων επαγγελματιών (ασφαλισμένων του πρώην ΟΑΕΕ), αυτοτελώς απασχολούμενων (ασφαλισμένων του πρώην ΕΤΑΑ) και των ασφαλισμένων του πρώην ΟΓΑ, καθορίζεται το ύψος της εισφοράς εξαγοράς για τους αναγνωριζόμενους χρόνους ασφάλισης, ώστε να υπάρχει προσαρμογή στις μεταβολές που επέρχονται στα άρθρα 39 και 40 του ν. 4387/2016 μετά τις αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας. Ειδικότερα, προβλέπεται ότι για κάθε αναγνωριζόμενο μήνα ασφάλισης καταβάλλεται η προβλεπόμενη από την παρ. 1 του άρθρου 39 και την παρ. 1 του άρθρου 40 του ν. 4387/2016 ασφαλιστική εισφορά, την οποία έχει επιλέξει ο ασφαλισμένος κατά το έτος υποβολής της αίτησης αναγνώρισης. Συνεπώς, για τους ασφαλισμένους κάτω των πέντε ετών για την αναγνώριση χρόνου ασφάλισης δεν καταβάλλεται η ειδική εισφορά που προβλέπεται στο άρθρο 39 του ν. 4387/2016.

Ρυθμίζεται το καθεστώς εξόφλησης της οφειλής από την αναγνώριση στην περίπτωση που ο ασφαλισμένος έχει επιλέξει την εξόφληση σε δόσεις.

Συγκεκριμένα προβλέπεται ότι η πρώτη δόση καταβάλλεται μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα της κοινοποίησης της απόφασης αναγνώρισης, και σε περίπτωση εκπρόθεσμης εξόφλησής της επιβαρύνεται με τον προβλεπόμενο τόκο καθυστέρησης.

Επιπλέον, ρυθμίζεται το ζήτημα της εξόφλησης της οφειλής σε περίπτωση θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος ή προσαύξησης του ποσού της σύνταξης, με παρακράτηση από τη σύνταξη κάθε μήνα ποσού

ίσου μέχρι το ένα τέταρτο του ποσού της σύνταξης.

Οι εν λόγω ρυθμίσεις περιλαμβάνονται στο άρθρο 40 του ν. 3996/2011 για την αναγνώριση πλασματικών χρόνων ασφάλισης, και επαναλαμβάνονται στην προτεινόμενη ρύθμιση. Σχετική οδηγία για την εφαρμογή τους από 1η.1.2017 έχει ήδη δοθεί με την υπ' αρ. Φ.80000/οικ.Δ13/22702/966/30-5-2017 εγκύκλιο (ΑΔΑ: ΩΡ25465Θ1Ω-Χ40).

Για τους ασφαλισμένους του πρώην ΟΓΑ εξακολουθεί να ισχύει και μετά την 1η.1.2017 η δυνατότητα αναγνώρισης του χρόνου του άρθρου 53 παρ. 5 του ν. 3518/2006 (χρόνος πρόσθετης ασφάλισης που αναγνωρίζεται στον Κλάδο Κύριας Ασφάλισης Αγροτών του πρώην ΟΓΑ).

Με την προτεινόμενη ρύθμιση, και προκειμένου να υπάρχει προσαρμογή με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 40 του ν. 4387/2016, όπως αυτό διαμορφώνεται μετά την έκδοση των αποφάσεων του Συμβουλίου της Επικρατείας, ορίζεται ότι για την ανωτέρω αναγνώριση καταβάλλεται η προβλεπόμενη από το άρθρο 40 παρ. 1 του ν. 4387/2016 ασφαλιστική εισφορά, την οποία έχει επιλέξει ο ασφαλισμένος κατά το έτος υποβολής της αίτησης αναγνώρισης.

Με την παρ. 3 της προτεινόμενης ρύθμισης αντικαθίσταται η παρ. 3 του άρθρου 34, ώστε να επιλυθούν προβλήματα που έχουν προκύψει από την μέχρι σήμερα εφαρμογή της.

Σκοπός της ρύθμισης είναι η ασφαλιστική τακτοποίηση περιπτώσεων ασφαλισμένων που καλόπιστα έχουν υπαχθεί σε πρώην φορέα ασφάλισης (φορέα, τομέα, κλάδο ή λογαριασμό) που έχει ενταχθεί στον Ε.Φ.Κ.Α. χωρίς να συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις. Τα ανωτέρω πρόσωπα συνεχίζουν την ασφάλισή τους στον Ε.Φ.Κ.Α. για όσο διάστημα διατηρούν την ιδιότητα ή απασχόληση για την οποία υπήχθησαν στην ασφάλιση του πρώην φορέα ασφάλισης (φορέα, τομέα, κλάδο ή λογαριασμό) που έχει ενταχθεί στον Ε.Φ.Κ.Α. Ο χρόνος ασφάλισης για τον οποίο έχουν καταβληθεί ασφαλιστικές εισφορές ενώ δεν συνέτρεχαν οι νόμιμες προϋποθέσεις θεωρείται χρόνος ασφάλισης στον Ε.Φ.Κ.Α., και οι σχετικές ασφαλιστικές εισφορές δεν επιστρέφονται, εφόσον δεν έχει εκδοθεί απόφαση διαγραφής.

Με την προτεινόμενη ρύθμιση αποσαφηνίζεται ότι:

- η ρύθμιση αφορά σε χρόνο ασφάλισης μέχρι 31.12.2016, και ως εκ τούτου δεν καταλαμβάνει περιπτώσεις που η λανθασμένη υπαγωγή στην ασφάλιση έχει γίνει στον Ε.Φ.Κ.Α. μετά την 1η.1.2017.
- προϋπόθεση για την εφαρμογή της ρύθμισης είναι ο ασφαλισμένος να συνεχίζει να υπάγεται στην ασφάλιση του Ε.Φ.Κ.Α. λόγω της ίδιας απασχόλησης και ιδιότητας και μετά την 1η.1.2017.
- προβλέπεται πλέον ότι από την ημερομηνία που θα διαπιστωθεί από τα αρμόδια όργανα ότι δεν συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις υπαγωγής και συνέχισης της ασφάλισης, ο ασφαλισμένος υπάγεται υποχρεωτικά στην ασφάλιση των εντασσόμενων στον Ε.Φ.Κ.Α. πρώην φορέων ασφάλισης (φορέων, τομέων, κλάδων ή λογαριασμών).

Κατ' εξαίρεση, στις περιπτώσεις που η διαπίστωση της μη συνδρομής των νόμιμων προϋποθέσεων υπαγωγής έχει γίνει μέχρι τις 31.12.2019, τα ανωτέρω εφαρμόζονται από 1^{ης}.1.2020.

Επί του άρθρου 31

Η πολυνομία και η πολυπλοκότητα των διατάξεων που έπρεπε να εφαρμοσθούν για τη χορήγηση της εφάπαξ παροχής στους δικαιούχους, απόρροια του ότι και μετά την ενοποίηση των φορέων πρόνοιας και την υπαγωγή τους στον Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. εξακολούθησαν να ισχύουν για τη χορήγηση της συγκεκριμένης παροχής επιμέρους καταστατικές διατάξεις των εντασσόμενων φορέων, είχε ως συνέπεια σε πολλές περιπτώσεις την αδυναμία σε εύλογο χρόνο υπολογισμού του ύψους του ποσού που θα έπρεπε να χορηγηθεί και κατ' επέκταση την υπερβολική καθυστέρηση καταβολής του στους δικαιούχους.

Ο ν. 4387/2016 δεν κατέστησε δυνατή την αποτελεσματική επίλυση των υφιστάμενων προβλημάτων, κατά

τρόπο που να εξασφαλίζει τα ασφαλιστικά δικαιώματα των ασφαλισμένων με ταυτόχρονη εδραίωση της οικονομικής ισορροπίας του συστήματος, ώστε να το καταστήσει αποτελεσματικό, βιώσιμο και κοινωνικά αποδεκτό.

Με το άρθρο 31 του παρόντος νόμου τροποποιείται το άρθρο 35 του ν. 4387/2016 ως προς συγκεκριμένες διατάξεις του με σκοπό την καθιέρωση ενός συστήματος απλού, αποτελεσματικού και βιώσιμου, ώστε να εξασφαλισθεί η συνέχιση χορήγησης της εφάπαξ παροχής στους δικαιούχους.

Συγκεκριμένα στην παρ. 2 του ν. 4387/2016, όπως ισχύει, προστίθεται περ. γ, με την οποία θεσπίζεται ότι οι ασφαλισμένοι, αυτοτελώς απασχολούμενοι και ελεύθεροι επαγγελματίες και όλοι οι πριν και μετά την 1η.1.1993 ασφαλισμένοι, έμμισθοι δικηγόροι, μισθωτοί μηχανικοί και υγειονομικοί των οικείων τομέων του κλάδου πρόνοιας του πρώην ΕΤΑΑ, για την καταβολή των ασφαλιστικών τους εισφορών του Κλάδου Εφάπαξ Παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., κατατάσσονται από 1^η.1.2020 σε τρεις ασφαλιστικές κατηγορίες, των οποίων το ποσό της μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς αντιστοιχεί ως εξής:

Ασφαλιστικές Κατηγορίες	Ποσά εισφορών εφάπαξ παροχής σε ευρώ
1η κατηγορία	26
2η κατηγορία	31
3η κατηγορία	37

Οι ως άνω εισφορές προσαυξάνονται από 1η.1.2023 έως 31.12.2024 κατά το ποσοστό μεταβολής του μέσου ετήσιου δείκτη τιμών καταναλωτή του προηγούμενου έτους και από 1η.1.2025 και εφεξής κατά τον δείκτη μεταβολής μισθών.

Με την ρύθμιση αυτή δημιουργείται ένα σύστημα απλό, κατανοητό και φιλικό προς τους εν λόγω ασφαλισμένους, με το οποίο αποσυνδέεται η εισφορά τους από τον κατώτατο βασικό μισθό μισθωτού ενώ παράλληλα διατηρείται η κατώτατη εισφορά για εφάπαξ παροχή στο ίδιο επίπεδο.

Επίσης προστίθενται υποπερ. γα, γβ, γγ και γδ με τις οποίες θεσπίζονται: η ελεύθερη επιλογή ασφαλιστικής κατηγορίας σε μία από τις θεσπιζόμενες κατηγορίες και σε περίπτωση μη επιλογής η υποχρεωτική υπαγωγή στην κατώτερη (υποπερ. γα), η δυνατότητα υπαγωγής σε ανώτερη ή κατώτερη κατηγορία κατόπιν αίτησης καθώς και ο τρόπος και ο χρόνος υποβολής της αίτησης (υποπερ. γβ), ειδικά για τους έμμισθους δικηγόρους, ότι τα ποσά της μηνιαίας εισφοράς επιμερίζονται κατά 50% στους ίδιους και κατά 50% στους εντολείς τους (υποπερ. γγ) και τέλος προβλέπεται η από 1η.1.2023, κατ' έτος, προσαύξηση των ποσών των θεσπιζόμενων ασφαλιστικών κατηγοριών με διαπιστωτική πράξη του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων κατά το ποσοστό μεταβολής του μέσου ετήσιου γενικού δείκτη τιμών καταναλωτή του προηγούμενου έτους (υποπερ. γδ).

Περαιτέρω, στην παρ. 2 του άρθρου 35 του ν. 4387/2016 προστίθεται περ. δ, με την οποία ρυθμίζεται το ύψος της εν λόγω εισφοράς για τους προαιρετικά ασφαλισμένους στον Κλάδο Εφάπαξ Παροχών. Με την προτεινόμενη διάταξη οι προαιρετικά ασφαλισμένοι μισθωτοί καταβάλουν από 1η.1.2021, μηνιαία εισφορά ποσοστού 4% επί των ασφαλιστέων αποδοχών τους για κύρια σύνταξη, όπως αυτές προσδιορίζονται στα άρθρα 5 και 38 του ν. 4387/2016. Οι προαιρετικά ασφαλισμένοι, αυτοτελώς απασχολούμενοι, ελεύθεροι επαγγελματίες, ασφαλισμένοι του πρ. ΟΓΑ και έμμισθοι δικηγόροι, καταβάλλουν εισφορές βάσει του Πίνακα που ισχύει και για τους υποχρεωτικά ασφαλισμένους.

Στη συνέχεια με την παρ. 3 και τις περ. α, β, γ και δ αυτής του προτεινόμενου άρθρου 31 τροποποιείται ολόκληρη η παρ. 3 του άρθρου 35 του ν. 4387/2016 ως ισχύει, με την κατάργηση σε όλες τις περιπτώσεις των ελάχιστων χρονικών προϋποθέσεων για τη θεμελίωση του δικαιώματος απονομής εφάπαξ παροχής.

Συγκεκριμένα σύμφωνα με την ισχύουσα περ. 3.α του άρθρου 35 του ν. 4387/2016 ως ισχύει, η εφάπαξ παροχή απονέμεται εφόσον ο ασφαλισμένος έλαβε κύρια σύνταξη και συντρέχουν οι απαιτούμενες χρονικές προϋποθέσεις από τη νομοθεσία που διέπει τον τελευταίο από τους εντασσόμενους φορείς στον Κλάδο Εφάπαξ Παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. κατά την ημερομηνία ένταξής τους, ή σε περίπτωση διακοπής της ασφάλισης πριν από την ημερομηνία ένταξης ενώ λαμβάνονται υπόψη οι χρονικές προϋποθέσεις από τη νομοθεσία που διέπει τον τελευταίο φορέα στον οποίο υπήρχε ασφάλιση και ισχύουν κατά την ημερομηνία ένταξης.

Κατά την εφαρμογή της εν λόγω ρύθμισης προέκυψε ότι, για τον ίδιο χρόνο ασφάλισης, αποδίδεται σε κάποιες περιπτώσεις εφάπαξ παροχή, σε άλλες επιστροφή εισφορών και σε άλλες κανένα ποσό.

Κατόπιν μελέτης, προέκυψε ότι, η θέσπιση ενός ενιαίου ελάχιστου χρόνου ασφάλισης, φαινομενικά θα επέλυε το ζήτημα της ενιαίας αντιμετώπισης, αλλά κατ' ουσία θα χώριζε το Ταμείο σε δύο ομάδες ασφαλισμένων καθώς θα οδηγούσε σε ευμενέστερο καθεστώς, για όσους ο εντασσόμενος στο Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. Τομέας απαιτούσε περισσότερο χρόνο ασφάλισης και σε δυσμενέστερο για όσους απαιτούσε λιγότερο, δεδομένου και ότι στον Κλάδο Εφάπαξ Παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π έχουν ενταχθεί φορείς, που δεν απαιτούν ελάχιστο χρόνο ασφάλισης.

Επειδή η λειτουργία ενός ενιαίου φορέα ασφάλισης επιβάλλει να ισχύουν κοινές προϋποθέσεις για την χορήγηση της παροχής και όχι οι προϋποθέσεις των πρώην φορέων που εντάχθηκαν στο Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., κατέστη αναγκαία η τροποποίηση της παρ. 3 του άρθρου 35 του ν. 4387/2016 ως ισχύει, και η απαλοιφή της ύπαρξης ελάχιστου χρόνου ασφάλισης ως προϋπόθεσης για τη θεμελίωση αυτοτελούς δικαιώματος εφάπαξ παροχής.

Με την επί της ουσίας κατάργηση του ελάχιστου χρόνου ασφάλισης για τη θεμελίωση αυτοτελούς δικαιώματος εφάπαξ παροχής, αφενός, επιτυγχάνεται η ενιαία αντιμετώπιση των ασφαλισμένων, αφετέρου, το μέτρο αυτό έχει θετικό πρόσημο για όλους τους ασφαλισμένους του Ταμείου, ανεξάρτητα σε ποιον εντασσόμενο φορέα αυτοί ήταν ασφαλισμένοι και σε κάθε περίπτωση απλοποιείται και συντομεύεται η διαδικασία απονομής της εν λόγω παροχής ιδίως σε περιπτώσεις ασφαλισμένων με διαδοχική ασφάλιση.

Στη συνέχεια, τροποποιούνται οι διατάξεις της παρ. 3β του άρθρου 35 ν. 4387/2016 ως ισχύει και με τις προτεινόμενες διατάξεις ρυθμίζονται θέματα που αφορούν στους δικαιούχους της εφάπαξ παροχής θανόντα ασφαλισμένου.

Με τις ισχύουσες ρυθμίσεις σε περίπτωση θανάτου ασφαλισμένου, που δεν είχε αποκτήσει κατά τον χρόνο του θανάτου του δικαίωμα για λήψη εφάπαξ παροχής, δηλαδή ασφαλισμένου ο οποίος απεβίωσε εν ενεργεία, ήτοι πριν την επέλευση ασφαλιστικού κινδύνου, γήρατος ή αναπηρίας, η παροχή αποδιδόταν κατά σειρά, στα πρόσωπα της οικογένειας που δικαιούνται σύνταξη λόγω θανάτου από τον φορέα κύριας ασφάλισης του θανόντα ασφαλισμένου, άλλως στον/στην επιζώντα σύζυγο και στα τέκνα ανάλογα με το κληρονομικό τους δικαίωμα, άλλως στους γονείς, αδελφούς/ες του θανόντος ασφαλισμένου, εφόσον ο θανών είχε συμπληρώσει εικοσαετή ασφάλιση.

Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις της παρ. 3β του άρθρου 31 που τροποποιούν την παράγραφο 3 περ. β του άρθρου 35 ν. 4387/2016 ως ισχύει, ορίζονται οι δικαιούχοι για την απονομή της παροχής θανόντος στην εργασία ασφαλισμένου, και δεν υφίσταται πλέον ως κριτήριο για την απονομή της παροχής σε αυτούς, το ποιος είναι ο δικαιούχος της σύνταξής του από τον φορέα κύριας ασφάλισης ούτε απαιτείται εικοσαετής ασφάλιση του θανόντα για να αποκτήσουν δικαίωμα στην παροχή οι γονείς και τα αδέρφια.

Έτσι δικαιούχοι της εφάπαξ παροχής σε περίπτωση ασφαλισμένου, ο οποίος απεβίωσε πριν την επέλευση του ασφαλιστικού κινδύνου, γήρατος ή αναπηρίας είναι αρχικά ο/η επιζών σύζυγος και τα τέκνα, ανάλογα

με το ποσοστό του κληρονομικού τους δικαιώματος.

Σε περίπτωση που δεν υφίστανται σύζυγος και τέκνα, ορίζεται ότι η παροχή καταβάλλεται σε γονείς και αδέρφια, ανάλογα με το ποσοστό του κληρονομικού τους δικαιώματος. Για λόγους δε ανταποδοτικότητας, ορίζεται ότι, στην περίπτωση που δεν υφίστανται τα ανωτέρω πρόσωπα, η παροχή καταβάλλεται σε δικαιούχους, σύμφωνα με τις διατάξεις περί κληρονομικής διαδοχής.

Στη συνέχεια, προστίθεται περ. γ στην παρ. 3 του άρθρου 35 ν. 4387/2016, ως ισχύει, που ρυθμίζει την περίπτωση που ο ασφαλισμένος απεβίωσε μετά την αποχώρηση από την υπηρεσία/εργασία και πριν ή μετά την έκδοση της συνταξιοδοτικής πράξης, καθώς από τις ισχύουσες διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 35 του ν. 4387/2016 δεν υπήρχε ρητή αναφορά στις περιπτώσεις που ο ασφαλισμένος είχε αποχωρήσει από την υπηρεσία/εργασία του, αλλά δεν είχε εκδοθεί η συνταξιοδοτική του πράξη. Καθώς η συνταξιοδοτική πράξη ανατρέχει στην ημερομηνία επέλευσης του ασφαλιστικού κινδύνου, η προτεινόμενη διάταξη ορίζει ότι στις περιπτώσεις θανάτου ασφαλισμένου που απεβίωσε μετά την επέλευση του ασφαλιστικού κινδύνου και πριν (ή μετά) την έκδοση της συνταξιοδοτικής πράξης, η εφάπαξ παροχή θα χορηγείται σύμφωνα με τις διατάξεις περί κληρονομικής διαδοχής.

Ακολούθως καταργείται η περ. γ της παρ. 3 του άρθρου 35 ν. 4387/2016 ως ισχύει που ορίζει ότι δεν επιτρέπεται προκαταβολή της εφάπαξ παροχής.

Στη συνέχεια, με την παρ. 4 του προτεινόμενου άρθρου 31 τροποποιείται η υποπερ. α' της περ. α' της παρ. 4 του άρθρου 35 του ν. 4387/2016 ως ισχύει, μόνο κατά το μέρος της που αφορά στον υπολογισμό της εφάπαξ παροχής των ασφαλισμένων του πρώην Ταμείου Πρόνοιας Αξιωματικών Εμπορικού Ναυτικού (ΤΠΑΕΝ) και του πρώην Ταμείου Πρόνοιας Κατωτέρων Πληρωμάτων Εμπορικού Ναυτικού (ΤΠΚΠΕΝ) για χρόνο ασφάλισης που έχει πραγματοποιηθεί έως και τις 31.12.2013.

Συγκεκριμένα με το άρθρο 26 του ν. 4445/2016, ορίστηκε ότι οι τεκμαρτές συντάξιμες αποδοχές για τον υπολογισμό των ανωτέρω ασφαλισμένων προσδιορίζονται με τη χρήση εισφορών εικοσαετίας, αντί πενταετίας.

Στις περιπτώσεις των λοιπών ασφαλισμένων, που χρησιμοποιείται η τελευταία πενταετία ισχύει αντίστοιχη αντιμετώπιση: όταν υφίσταται αδυναμία ανεύρεσης πενταετίας λόγω του ότι η διάρκεια του συνολικού χρόνου ασφάλισης στο ταμείο είναι μικρότερη από πέντε έτη, λαμβάνεται υπόψη στον υπολογισμό το σύνολο του χρόνου ασφάλισης στο ταμείο. Η βούληση του νομοθέτη είναι να ληφθεί υπόψη ο μέσος όρος αποδοχών του μέγιστου δυνατού χρόνου ασφάλισης στο ταμείο μέχρι την 31η.12.2013, προκειμένου να υπάρξει προσέγγιση με πενταετία.

Με την προτεινόμενη ρύθμιση ορίζεται ότι, σε περιπτώσεις όπου δεν συμπληρώνεται η εικοσαετία για χορήγηση της εφάπαξ παροχής από τα πρώην ΤΠΑΕΝ και ΤΠΚΠΕΝ, για τον υπολογισμό των τεκμαρτών αποδοχών θα χρησιμοποιηθεί ο πραγματικός χρόνος ασφάλισης εντός της περιόδου 1994-2013, έστω και εάν αυτός υπολείπεται της εικοσαετίας.

Επίσης, εναρμονίζεται ο τρόπος επικαιροποίησης των αποδοχών για τον υπολογισμό της εφάπαξ παροχής των ασφαλισμένων του πρώην Ταμείου Πρόνοιας Αξιωματικών Εμπορικού Ναυτικού (ΤΠΑΕΝ) και του πρώην Ταμείου Πρόνοιας Κατωτέρων Πληρωμάτων Εμπορικού Ναυτικού (ΤΠΚΠΕΝ) για χρόνο ασφάλισης που έχει πραγματοποιηθεί έως και τις 31.12.2013 με αυτόν που χρησιμοποιείται για τους λοιπούς ασφαλισμένους του Κλάδου Εφάπαξ Παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. Με το άρθρο 26 του ν. 4445/2016 ορίστηκε ότι, μετά το έτος 2013 έως και το έτος αποχώρησης, ο μέσος όρος των τεκμαρτών αποδοχών προσαυξάνεται ετησίως κατά την ετήσια μεταβολή μισθών, η οποία υπολογίζεται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή.

Με την προτεινόμενη ρύθμιση, για τεχνικούς λόγους αλλά και για λόγους ενιαίας αντιμετώπισης των ασφαλισμένων του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., προβλέπεται ότι η αναπροσαρμογή θα διενεργείται με τη μεταβολή του μέσου ετήσιου γενικού δείκτη τιμών καταναλωτή της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής.

Ακολούθως με την παρ. 6 του προτεινόμενου άρθρου τροποποιείται η παρ. 6 του άρθρου 35, με την κατάργηση ελάχιστου χρόνου ασφάλισης για τη θεμελίωση του δικαιώματος χορήγησης εφάπαξ παροχής για τους ασφαλισμένους στο καθεστώς του ν. 103/1975 (Α' 167), καθώς το αυτό προτείνεται και για τους ασφαλισμένους στο Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., με την τροποποίηση της παρ. 3 του άρθρου 35.

Άλλωστε, βάσει του άρθρου 21 του ν. 3232/2004, ισχύει για τους ασφαλισμένους στον ν. 103/1975, ότι «Οι προϋποθέσεις χορήγησης εφάπαξ βοηθήματος στους ασφαλισμένους, ..., καθώς και κάθε άλλη ρύθμιση διέπονται από τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις της νομοθεσίας που διέπει το Ταμείο Προνοίας Δημοσίων Υπαλλήλων», το οποίο έχει ενταχθεί στον Κλάδο Εφάπαξ Παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π..

Επίσης με την παρ. 7 του προτεινόμενου άρθρου 31 τροποποιείται η παρ. 7 του άρθρου 35 του ν. 4387/2016, και καταργείται ο ελάχιστος χρόνος που απαιτείται για την επιστροφή εισφορών. Με την ισχύουσα παρ. 7 του άρθρου 35 του ν. 4387/2016 οριζόταν ότι, όπου προβλέπεται επιστροφή εισφορών, τα ποσά επιστρέφονται στον δικαιούχο κατά την έκδοση της πράξης συνταξιοδότησης του φορέα κύριας ασφάλισης, εφόσον είχε συμπληρώσει τρία έτη ασφάλισης.

Κρίσιμο είναι να επισημανθεί ότι στον Κλάδο Εφάπαξ Παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. εντάχθηκαν ταμεία με διαφορετικές χρονικές προϋποθέσεις για τη θεμελίωση του δικαιώματος λήψης της εφάπαξ παροχής. Σε ορισμένα δε από αυτά, δεν υφίστανται καθόλου χρονικές προϋποθέσεις. Επειδή με το ισχύον καθεστώς, το Ταμείο αντιμετώπιζε ασφαλιστικές περιπτώσεις που για χρόνο ασφάλισης λιγότερο από τρία έτη απέδιδε εφάπαξ παροχή, ενώ σε άλλες για τον ίδιο χρόνο ασφάλισης κάτω των τριών ετών, όχι μόνο δεν απέδιδε εφάπαξ παροχή αλλά δεν επέστρεφε στον ασφαλισμένο, ούτε τις εισφορές του, στο πλαίσιο εξισορρόπησης του συστήματος και για λόγους ανταποδοτικότητας, με τη προτεινόμενη διάταξη, καταργείται και δεν απαιτείται ως προϋπόθεση, ο ελάχιστος χρόνος ασφάλισης των τριών ετών για την επιστροφή των εισφορών.

Επισημαίνεται ότι, εκτός των άλλων με την προτεινόμενη διάταξη, το Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. εξοικονομεί διοικητικό κόστος, καθώς δεν θα απαιτείται να ελέγχει για κάθε ασφαλιστική περίπτωση επιστροφής, τη συμπλήρωση ή μη της τριετίας.

Με την παρ. 10 του προτεινόμενου άρθρου 31 τροποποιείται η παρ. 10 του άρθρου 35 του ν. 4387/2016 ρυθμίζοντας κατά τρόπο πιο αποτελεσματικό θέματα που αφορούν στις προϋποθέσεις επίσπευσης της εφάπαξ παροχής.

Συγκεκριμένα με την ισχύουσα παρ. 10 του άρθρου 35 του ν. 4387/2016 προβλέπεται ότι η εφάπαξ παροχή καταβάλλεται κατ' απόλυτη προτεραιότητα στα: α) άτομα με αναπηρία, β) άτομα με χρόνιες παθήσεις, γ) γονείς και νόμιμους κηδεμόνες που προστατεύουν άτομα με αναπηρία, δ) άτομα που συνταξιοδοτούνται με βάση τις διατάξεις του ν. 612/1977 (Α' 164), ε) άτομα που συνταξιοδοτούνται με βάση τις διατάξεις που αναφέρονται στα πρόσωπα του τετάρτου εδαφίου της περ. α' της παρ. 1 του άρθ. 1 (πολιτικοί υπάλληλοι) και του τετάρτου εδαφίου της περ. α' της παρ. 1 του άρθ. 26 (στρατιωτικοί) του π.δ. 169/2007 (Α' 210), ή με βάση τις διατάξεις που παραπέμπουν σε αυτές, όπως ισχύουν κάθε φορά, είτε άτομα που συνταξιοδοτούνται ή με βάση τις διατάξεις που αναφέρονται στα πρόσωπα του π.δ. 169/2007 (Α' 210) ή με βάση τις διατάξεις που παραπέμπουν σε αυτές, όπως ισχύουν κάθε φορά, στ) άτομα που λαμβάνουν μηνιαίο εξωιδρυματικό επίδομα ή προσαύξηση της σύνταξής τους λόγω απόλυτης αναπηρίας, σύμφωνα με το άρθρο 42 του ν. 1140/1981 (Α' 68), όπως ισχύει για τις κύριες και επικουρικές συντάξεις.

Επίσης με την υπ. αρ. Φ.80000/60247/Δ.16.1012/14-2-2018 Υ.Α. (ΦΕΚ Β' 610, ΑΔΑ: Ω6ΞΨ465Θ1Ω-ΞΞΡ), η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 11 του άρθρου 35 του ν. 4387/2016 αποφασίστηκε ότι, για τα άτομα που υπάγονται στις περ. α) και β) απαιτείται να έχουν ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 50%, το οποίο αποδεικνύεται με γνωμάτευση ΚΕΠΑ ή ΑΣΥΕ. Περαιτέρω, προβλέφθηκε ότι, εφόσον δεν υπάρχουν δικαιούχοι που εμπíπτουν στις ως άνω περιπτώσεις, η εφάπαξ παροχή καταβάλλεται κατά προτεραιότητα σε περιπτώσεις: α) θανάτου του/της συζύγου ή τέκνου του δικαιούχου εφάπαξ παροχής και β) θανάτου του

δικαιούχου εφάπαξ παροχής, στη/στο σύζυγο και στα τέκνα αυτού.

Με την προτεινόμενη διάταξη της παρ. 10 του άρθρου 31, λόγω του ότι κρίθηκε αναγκαίο να περιληφθούν σε διάταξη νόμου οι ρυθμίσεις για τα θέματα που αφορούν στις προϋποθέσεις επίσπευσης της εφάπαξ παροχής, ουσιαστικά με την προτεινόμενη διάταξη κωδικοποιούνται σε ενιαίο πλέον κείμενο όσα αρχικά έχουν θεσπισθεί και ισχύουν σύμφωνα με το υφιστάμενο νομικό και κανονιστικό πλαίσιο.

Ειδικότερα με την προτεινόμενη διάταξη της παρ. 10 του άρθρου 31 ορίζονται τα εξής:

Η εφάπαξ παροχή καταβάλλεται από τον Κλάδο Εφάπαξ Παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. κατ' απόλυτη προτεραιότητα: α) στους δικαιούχους που λόγω ασθένειας, χρόνιας πάθησης ή άλλης βλάβης έχουν ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 50%, το οποίο αποδεικνύεται με γνωμάτευση ΚΕΠΑ ή ΑΣΥΕ, β) στους δικαιούχους που είναι γονείς ή νόμιμοι κηδεμόνες ατόμων που έχουν ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 50% το οποίο αποδεικνύεται με γνωμάτευση ΚΕΠΑ ή ΑΣΥΕ, γ) στους δικαιούχους που συνταξιοδοτούνται με βάση τις διατάξεις του ν. 612/1977 (Α' 164) είτε με βάση τις διατάξεις που παραπέμπουν σε αυτές και ισχύουν κάθε φορά ή με βάση τις διατάξεις που αναφέρονται στα πρόσωπα του τετάρτου εδαφίου της περ. α' της παρ. 1 των άρθρων 1 και 26 π.δ. 169/2007 (Α' 210) είτε με βάση τις διατάξεις που παραπέμπουν σε αυτές όπως ισχύουν κάθε φορά και δ) στους δικαιούχους που λαμβάνουν επίδομα σύμφωνα με το άρθρο 42 ν. 1140/1981 (Α' 68).

Εφόσον δεν υπάρχουν δικαιούχοι που εμπίπτουν στις ως άνω περιπτώσεις, η εφάπαξ παροχή καταβάλλεται από τον Κλάδο Εφάπαξ Παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. κατά προτεραιότητα σε περιπτώσεις: α) θανάτου του/της συζύγου ή τέκνου του δικαιούχου εφάπαξ παροχής και β) θανάτου του δικαιούχου εφάπαξ παροχής, στη/στο σύζυγο και στα τέκνα αυτού.

Τέλος με τη διάταξη της παρ. 11 του προτεινόμενου άρθρου τροποποιείται η αντίστοιχη παρ. 11 του άρθρου 35 του ν. 4387/2016 ως ισχύει, κατά το μέρος αυτής με το οποίο παρέχεται πλέον εξουσιοδότηση στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων μετά από γνώμη του Δ.Σ. του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., να ρυθμίσει κάθε αναγκαίο θέμα που προκύπτει κατά την εφαρμογή του προτεινόμενου άρθρου.

Επί του άρθρου 32

Το άρθρο 32 του παρόντος σχεδίου νόμου αντικαθιστά το άρθρο 36 του ν. 4387/2016.

Με τις διατάξεις του ν. 4387/2016 συστάθηκε ο Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (Ε.Φ.Κ.Α.), στον οποίο εντάχθηκαν όλοι οι υφιστάμενοι φορείς κύριας ασφάλισης και το Δημόσιο, με εξαίρεση το Ταμείο Ασφάλισης Προσωπικού της Τράπεζας της Ελλάδος. Σύμφωνα με το άρθρο 55 του ν. 4387/2016, στην ασφάλιση του Ε.Φ.Κ.Α. υπάγονται υποχρεωτικά όλα τα πρόσωπα που είναι μισθωτοί ή αυτοαπασχολούνται ή ασκούν ελεύθερο επάγγελμα ή εν γένει αγροτική δραστηριότητα, για τα οποία προκύπτει υποχρέωση ασφάλισης βάσει γενικών, ειδικών ή καταστατικών διατάξεων των ενταχθέντων στον Ε.Φ.Κ.Α. φορέων.

Με τις διατάξεις των άρθρων 17 και 36 του ν. 4387/2016 καταργήθηκε το άρθρο 39 του ν. 2084/1992, το οποίο προέβλεπε την υποχρεωτική ασφάλιση των από 1ης.1.1993 ασφαλισμένων σε έναν μόνο φορέα κύριας ασφάλισης, ακόμη και στην περίπτωση που ο ασφαλισμένος ασκούσε δύο ή και περισσότερες επαγγελματικές δραστηριότητες.

Με βάση το ανωτέρω νομοθετικό πλαίσιο, από 1η.1.2017 οι ασφαλισμένοι, ανεξαρτήτως του χρόνου υπαγωγής τους στην ασφάλιση (παλαιοί και νέοι ασφαλισμένοι), καταβάλλουν υποχρεωτικά ασφαλιστικές εισφορές για κάθε ασκούμενη επαγγελματική δραστηριότητα.

Οι εισφορές υπολογίζονται σε όλες τις περιπτώσεις με βάση το εισόδημα, ήτοι για τη μισθωτή απασχόληση επί των αποδοχών και για την αυτοαπασχόληση – ελεύθερο επάγγελμα – ή δραστηριότητα ασφαλιστέα στον πρώην ΟΓΑ, επί του εισοδήματος για κάθε μία από τις δραστηριότητες αυτές και μέχρι ανωτάτου ορίου μηνιαίου εισοδήματος (σήμερα ανέρχεται στο ποσό των έξι χιλιάδων πεντακοσίων ευρώ) που ισχύει συνολικά για όλες τις ανωτέρω επαγγελματικές δραστηριότητες, γεγονός που συνέβαλε στην υπέρμετρη

επιβάρυνση των ασφαλισμένων και την ενίσχυση του φαινομένου της εισφοροδιαφυγής και φοροδιαφυγής. Προσέτι, προβλέπεται ελάχιστη μηνιαία εισφορά που υπολογίζεται επί κατώτατου μηνιαίου εισοδήματος (σήμερα ανέρχεται στο ποσό των εξακοσίων πενήντα ευρώ), ενώ προβλέπεται ρητά ότι δεν υφίσταται η υποχρέωση καταβολής της ελάχιστης μηνιαίας εισφοράς για τις πλέον της πρώτης επαγγελματικές δραστηριότητες.

Ειδικότερα με το έως μέχρι σήμερα ισχύον καθεστώς προβλέπονται τα εξής:

- Σε περίπτωση πολλαπλής μισθωτής απασχόλησης σε διαφορετικούς εργοδότες καταβάλλονται εισφορές για κάθε απασχόληση βάσει του άρθρου 38 του ν. 4387/2016 και μέχρι του ανωτάτου ορίου (σήμερα ανέρχεται στο ποσό των έξι χιλιάδων πεντακοσίων Ευρώ).
- Για μισθωτή εργασία (και γενικότερα για εργασία υπαγόμενη στις διατάξεις του πρώην ΙΚΑ-ΕΤΑΜ) και άσκηση ελεύθερου επαγγέλματος - αυτοαπασχόληση (υποχρέωση ασφάλισης με διατάξεις πρώην ΟΑΕΕ - ΕΤΑΑ) ή και άσκηση δραστηριότητας υπαγόμενης στην ασφάλιση του πρώην ΟΓΑ, καταβάλλονται στον Ε.Φ.Κ.Α. εισφορές βάσει του άρθρου 38 του ν. 4387/2016. όπως ισχύει για το εισόδημα που προέρχεται από μισθωτή εργασία ή άλλη εργασία υπαγόμενη στις διατάξεις του πρώην ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, βάσει του άρθρου 39 για το ελεύθερο επάγγελμα – αυτοαπασχόληση και βάσει του άρθρου 40 του ν. 4387/2016 για το εισόδημα που προέρχεται από δραστηριότητα υπαγόμενη στην ασφάλιση του πρώην ΟΓΑ.
- Σε περίπτωση που το εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες υπερβαίνει το κατώτατο όριο μηνιαίου εισοδήματος, επί του οποίου υπολογίζονται ασφαλιστικές εισφορές (σήμερα ανέρχεται στο ποσό των εξακοσίων πενήντα ευρώ) και συνεπώς καλύπτεται η ελάχιστη προβλεπόμενη μηνιαία ασφαλιστική εισφορά για κύρια σύνταξη και εφόσον για την επιχειρηματική-αγροτική δραστηριότητα κ.λπ. δεν προκύπτει εισόδημα ή προκύπτει ζημία, τότε δεν καταβάλλονται ασφαλιστικές εισφορές για τη μη μισθωτή απασχόληση.
- Σε περίπτωση, όμως που προκύπτει εισόδημα από τη μη μισθωτή απασχόληση καταβάλλονται κανονικά επ' αυτού ασφαλιστικές εισφορές και μέχρι συνολικά του ανωτάτου ορίου (σήμερα ανέρχεται στο ποσό των έξι χιλιάδων πεντακοσίων ευρώ).
- Σε περίπτωση που το εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες υπερβαίνει το ανώτατο όριο (σήμερα ανέρχεται στο ποσό των έξι χιλιάδων πεντακοσίων ευρώ), επίσης δεν καταβάλλονται εισφορές για τα εισοδήματα από επιχειρηματική-αγροτική δραστηριότητα.

Όπως έχει διευκρινισθεί με τις υπ' αρ. Δ.15/Δ/619/5/13-4-2018 (ΑΔΑ ΩΨΩΘ465Θ1Ω-ΠΗΝ) και Δ.15/Δ/ οικ. 61080/1692/5-12-2018 (ΑΔΑ: 6Ρ5Ι465Θ1Ω-ΙΞΒ) εγκύκλιους, στις περιπτώσεις προσώπων που ασκούν επαγγελματική δραστηριότητα (μισθωτή εργασία ή ελεύθερο επάγγελμα ή αυτοαπασχόληση) και συγχρόνως έχουν εισόδημα από άσκηση αγροτικής δραστηριότητας, τότε καταβάλλονται εισφορές για τα εισοδήματα που προκύπτουν από την αγροτική δραστηριότητα, μόνον, εφόσον αυτά υπερβαίνουν συγκεκριμένο όριο που σήμερα ανέρχεται στο ποσό των πέντε χιλιάδων τετρακοσίων εξήντα ευρώ ετησίως.

Με τις διατάξεις του προτεινόμενου άρθρου ρυθμίζονται θέματα ασφαλιστικών εισφορών στις περιπτώσεις που ασκούνται παράλληλα δύο ή περισσότερες επαγγελματικές δραστηριότητες. Η διάταξη αυτή παρίσταται αναγκαία λόγω αφενός του γενικότερου πνεύματος του νόμου που εισάγει ένα απλό σύστημα, το οποίο εμφορείται από ευελιξία και δυνατότητα ελεύθερης επιλογής και αφετέρου λόγω της προτεινόμενης αλλαγής στον τρόπο υπολογισμού των εισφορών που καταβάλλουν στον Ε.Φ.Κ.Α. οι αυτοτελώς απασχολούμενοι, οι ελεύθεροι επαγγελματίες και οι υπαγόμενοι στην ασφάλιση του πρώην ΟΓΑ, ώστε να επέλθει εναρμόνιση με τις πρόσφατες αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Στο πλαίσιο αυτό ρυθμίζεται εκ νέου το ύψος των ασφαλιστικών εισφορών των προσώπων που ασκούν παράλληλα δύο ή περισσότερες επαγγελματικές δραστηριότητες, ως εξής:

Με την περίπτωση α' της παραγράφου 1 δεν επέρχονται αλλαγές στον τρόπο υπολογισμού των εισφορών των μισθωτών στις περιπτώσεις παράλληλης μισθωτής απασχόλησης. Ως εκ τούτου καταβάλλονται εισφορές για κάθε μισθωτή απασχόληση βάσει του άρθρου 38 και έως του ανωτάτου ορίου, καθεστώς που ισχύει και σήμερα. Επίσης προβλέπεται ότι ως προς την εργοδοτική εισφορά το ανώτατο όριο ασφαλιστέων αποδοχών εφαρμόζεται χωριστά για κάθε εργοδότη. Περαιτέρω, στις συγκεκριμένες περιπτώσεις προβλέπεται ότι, όσοι υποχρεούνται σε καταβολή εισφοράς επικουρικής ασφάλισης ή υποχρεούνται σε καταβολή εισφοράς εφάπαξ παροχής οφείλουν για κάθε μισθωτή απασχόληση τις εισφορές που προβλέπονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 97 ή αντίστοιχα τις εισφορές μισθωτών του άρθρου 35, σύμφωνα με τις ειδικότερες προβλέψεις και κατά τα ποσοστά που προβλέπονται στα άρθρα αυτά.

Με την προτεινόμενη ρύθμιση της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 επέρχεται αλλαγή στον τρόπο υπολογισμού των εισφορών των αυτοτελώς απασχολούμενων, ελευθέρων επαγγελματιών και ασφαλισμένων του πρώην ΟΓΑ και οι εισφορές πλέον δεν θα είναι κυμαινόμενα ποσά που θα προκύπτουν ως ποσοστά επί εισοδήματος, αλλά σταθερά ποσά με βάση την ασφαλιστική κατηγορία στην οποία επιλέγει να ενταχθεί ο ασφαλισμένος.

Προσέτι, προκειμένου να υπάρξει ενιαία αντιμετώπιση όσων ασκούν παράλληλες μη μισθωτές δραστηριότητες προβλέπεται με τη ρύθμιση αυτή, η καταβολή με ελεύθερη επιλογή του ασφαλισμένου μίας ασφαλιστικής εισφοράς κύριας σύνταξης από τις προβλεπόμενες έξι ασφαλιστικές κατηγορίες βάσει του άρθρου 39 του ν. 4387/2016, όπως ισχύει. Επίσης, στις ως άνω περιπτώσεις καταβάλλεται με ελεύθερη επιλογή του ασφαλισμένου μία ασφαλιστική εισφορά υγειονομικής περίθαλψης από τις προβλεπόμενες ασφαλιστικές κατηγορίες βάσει του άρθρου 41 του ν. 4387/2016, όπως ισχύει, και μία ασφαλιστική εισφορά επικουρικής ασφάλισης και εφάπαξ παροχής, όταν υφίσταται σχετική υποχρέωση από τον ασφαλισμένο, βάσει των άρθρων 97 και 35 αντίστοιχα.

Περαιτέρω, στις περιπτώσεις ιδιοκτητών τουριστικών καταλυμάτων της παραγράφου 2 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014 (Α' 155), τα οποία λειτουργούν είτε βάσει Ειδικού Σήματος Λειτουργίας είτε έχουν υπαχθεί στο καθεστώς γνωστοποίησης του ν. 4442/2016, δυναμικότητας έως και πέντε δωματίων σε ολόκληρη την Επικράτεια, καθώς και όλων των τουριστικών καταλυμάτων τα οποία λειτουργούν είτε βάσει Ειδικού Σήματος Λειτουργίας, είτε έχουν υπαχθεί στο καθεστώς γνωστοποίησης του ν. 4442/2016 δυναμικότητας από έξι έως και δέκα δωματίων σε όλη την επικράτεια, που είναι παράλληλα εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων (Μ.Α.Α.Ε.) προβλέπεται ειδική αντιμετώπιση.

Στην ανωτέρω περίπτωση, εφόσον υπάγονται στην ασφάλιση του πρώην ΟΓΑ για άλλη δραστηριότητα, προβλέπεται η καταβολή μιας ασφαλιστικής εισφοράς από τις έξι προβλεπόμενες ασφαλιστικές κατηγορίες του άρθρου 40 ν. 4387/2016, όπως ισχύει και όχι του άρθρου 39 του ν. 4387/2016 όπως ισχύει.

Με την προτεινόμενη διάταξη της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 προβλέπεται ότι στις περιπτώσεις μισθωτών που παράλληλα αυτοαπασχολούνται ή ασκούν ελεύθερο επάγγελμα ή επάγγελμα υπαγόμενο στην ασφάλιση του πρώην ΟΓΑ, καταβάλλονται για τις εισφορές της κύριας σύνταξης υποχρεωτικά η ασφαλιστική εισφορά του άρθρου 38 και για τις εισφορές της υγειονομικής περίθαλψης η εισφορά της παραγράφου 1 του άρθρου 41.

Ειδικότερα, μισθωτοί που παράλληλα αυτοαπασχολούνται ή ασκούν ελεύθερο επάγγελμα ή επάγγελμα υπαγόμενο στην ασφάλιση του πρώην ΟΓΑ προβλέπεται ότι καταβάλλουν συνολική ασφαλιστική εισφορά

για την κύρια σύνταξη, η οποία δεν είναι δυνατόν να υπολείπεται του ποσού της εισφοράς της δεύτερης ασφαλιστικής κατηγορίας της παραγράφου 1 του άρθρου 39 ή της παραγράφου 1 του άρθρου 40 και αντίστοιχα για την υγειονομική περίθαλψη δεν είναι δυνατόν να υπολείπεται του ποσού της εισφοράς της δεύτερης ασφαλιστικής κατηγορίας των παραγράφων 2 και 6 του άρθρου 41.

Στην περίπτωση που η συνολική καταβλητέα εισφορά από τη μισθωτή εργασία για κύρια σύνταξη υπολείπεται του ποσού που αντιστοιχεί στη δεύτερη ασφαλιστική κατηγορία είτε της παραγράφου 1 του άρθρου 39, είτε της παραγράφου 1 του άρθρου 40, προβλέπεται ότι καταβάλλεται η διαφορά από τον ασφαλισμένο. Κατά τον ίδιο τρόπο, σε περίπτωση που η μηνιαία εισφορά από μισθωτή εργασία για υγειονομική περίθαλψη υπολείπεται του ποσού που αντιστοιχεί στη δεύτερη ασφαλιστική κατηγορία είτε της παραγράφου 2 είτε της παραγράφου 6 του άρθρου 40, προβλέπεται ομοίως ότι καταβάλλεται η διαφορά από τον ασφαλισμένο.

Επίσης, με την υποπερίπτωση ii) της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου εισάγεται ειδική ρύθμιση για τους νέους ασφαλισμένους για χρονικό διάστημα πέντε ετών από την έναρξη άσκησης της μη μισθωτής δραστηριότητας. Ειδικότερα, προβλέπεται ευνοϊκότερη μεταχείριση με υποχρεωτική υπαγωγή στην πρώτη ασφαλιστική κατηγορία, αντί της δεύτερης του άρθρου 39 για το χρονικό διάστημα των πέντε ετών από την έναρξη ασκήσεως επαγγέλματος ελεύθερου επαγγελματία ή αυτοτελώς απασχολούμενου, καθώς και της παραγράφου 2 του άρθρου 41.

Προσέτι, προβλέπεται ότι η χρήση του εν λόγω ευεργετήματος είναι δυνατή μόνο μία φορά, κατόπιν αίτησης του ασφαλισμένου και παύει να υφίσταται σε περίπτωση διακοπής και επανέναρξης του επαγγέλματος.

Στο πλαίσιο του γενικότερου πνεύματος των διατάξεων του παρόντος νόμου, προβλέπεται η δυνατότητα επιλογής, κατόπιν αιτήσεως, υψηλότερης ασφαλιστικής κατηγορίας εισφορών κύριας σύνταξης από αυτήν στην οποία υποχρεωτικά υπάγονται οι μισθωτοί που παράλληλα αυτοαπασχολούνται ή ασκούν ελεύθερο επάγγελμα ή επάγγελμα υπαγόμενο στην ασφάλιση του πρώην ΟΓΑ και η καταβολή των αντίστοιχων εισφορών, ήτοι παρέχεται η δυνατότητα να επιλέξουν υψηλότερη της δεύτερης ασφαλιστικής κατηγορίας. Επιπροσθέτως, παρέχεται και στους νέους ασφαλισμένους για χρονικό διάστημα πέντε ετών από την έναρξη άσκησης της μη μισθωτής δραστηριότητας η δυνατότητα να επιλέξουν υψηλότερη ασφαλιστική κατηγορία από αυτήν που υπάγονται υποχρεωτικά, ήτοι υψηλότερη της πρώτης ασφαλιστικής κατηγορίας.

Προσέτι, με την υποπερίπτωση iii) της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου προβλέπεται ότι, σε περίπτωση που η συνολική εισφορά του άρθρου 38 υπολείπεται του ποσού της εισφοράς που αντιστοιχεί στην εκάστοτε υψηλότερη ασφαλιστική κατηγορία που επιλέγει ο ασφαλισμένος να υπαχθεί, καταβάλλεται μόνο η διαφορά. Κατ' αυτόν τον τρόπο, εισάγεται ένα απλό ασφαλιστικό σύστημα, το οποίο διαπνέεται από ελευθερία επιλογής και συμβάλλει καταλυτικά στην επίλυση όλων των διαχειριστικών και ουσιαστικών ζητημάτων που ανέκυψαν από το προϊσχύσαν νομοθετικό πλαίσιο. Παρέχεται για πρώτη φορά η ελευθερία και η ευελιξία στον ασφαλισμένο να επιλέγει την ασφαλιστική κατηγορία, στην οποία επιθυμεί ο ίδιος να υπαχθεί, κατόπιν στάθμισης της οικονομικής του δυνατότητας. Περαιτέρω, διευκρινίζεται ότι δεν καταβάλλεται επιπλέον εισφορά υγειονομικής περίθαλψης των παραγράφων 2 και 6 του άρθρου 41.

Επιπροσθέτως, με την υποπερίπτωση iv) της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, προβλέπεται ότι για μισθωτούς που παράλληλα αμείβονται με δελτίο παροχής υπηρεσιών από το φυσικό ή νομικό πρόσωπο στο οποίο παρέχουν μισθωτή εργασία ή σε συνδεδεμένα με αυτά πρόσωπα κατά την έννοια της περίπτωσης ζ' του άρθρου του ν. 4172/2013 (Α' 167) εφαρμόζεται αναλογικά το άρθρο 38, ως προς το ύψος, τον τρόπο υπολογισμού και τον υπόχρεο καταβολής της ασφαλιστικής εισφοράς.

Με την υποπερίπτωση v) της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου προβλέπεται, για τους μισθωτούς που παράλληλα αυτοαπασχολούνται ή ασκούν ελεύθερο επάγγελμα ή επάγγελμα υπαγόμενο

στην ασφάλιση του πρώην ΟΓΑ και υποχρεούνται σε καταβολή εισφοράς επικουρικής ασφάλισης, η καταβολή υποχρεωτικά μόνο μιας ασφαλιστικής εισφοράς της παραγράφου 1 του άρθρου 97, ως μηνιαίας εισφοράς μισθωτού και εργοδότη και κατά τα ποσοστά που προβλέπονται στο άρθρο αυτό, η οποία δεν είναι δυνατόν να υπολείπεται του ποσού της εισφοράς της πρώτης ασφαλιστικής κατηγορίας της παραγράφου 3 του άρθρου 97, άλλως (εάν υπολείπεται) καταβάλλεται η διαφορά από τον ασφαλισμένο. Περαιτέρω προβλέπεται αφενός ότι οι ασφαλισμένοι έχουν δυνατότητα επιλογής, κατόπιν αιτήσεως, υψηλότερης ασφαλιστικής κατηγορίας εισφορών επικουρικής ασφάλισης σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 97, αφετέρου ότι σε περίπτωση που η συνολική εισφορά της παραγράφου 1 του άρθρου 97 υπολείπεται του ποσού της εκάστοτε ασφαλιστικής κατηγορίας που επιλέγεται, η διαφορά καταβάλλεται από τον ασφαλισμένο.

Στη συνέχεια θεσπίζονται αντίστοιχες ρυθμίσεις και για τις εισφορές που αφορούν στην εφάπαξ παροχή. Συγκεκριμένα προβλέπεται, για τους μισθωτούς που παράλληλα αυτοαπασχολούνται ή ασκούν ελεύθερο επάγγελμα ή επάγγελμα υπαγόμενο στην ασφάλιση του πρώην ΟΓΑ και υποχρεούνται σε καταβολή εισφοράς εφάπαξ παροχής, η καταβολή υποχρεωτικά μόνο της ασφαλιστικής εισφοράς μισθωτών του άρθρου 35, σύμφωνα με τις ειδικότερες προβλέψεις και κατά τα ποσοστά που προβλέπονται στο άρθρο αυτό, η οποία δεν είναι δυνατόν να υπολείπεται του ποσού της εισφοράς της πρώτης ασφαλιστικής κατηγορίας της περίπτωσης γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 35, άλλως (εάν υπολείπεται) καταβάλλεται η διαφορά από τον ασφαλισμένο. Αντίστοιχα και για την εφάπαξ παροχή προβλέπεται αφενός ότι οι ασφαλισμένοι έχουν την δυνατότητα επιλογής, κατόπιν αιτήσεως, υψηλότερης ασφαλιστικής κατηγορίας εισφορών εφάπαξ παροχής, σύμφωνα με τις περιπτώσεις γα' και γβ' της παραγράφου 2 του άρθρου 35, αφετέρου ότι, σε περίπτωση που η συνολική εισφορά μισθωτών του άρθρου 35 υπολείπεται του ποσού της εισφοράς της εκάστοτε ασφαλιστικής κατηγορίας που επιλέγεται, καταβάλλεται η διαφορά από τον ασφαλισμένο.

Με την υποπερίπτωση νι) της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου ρητώς ορίζεται ότι ειδικά για δικηγόρους με έμμισθη εντολή εφαρμόζονται οι υποπεριπτώσεις ι) έως ν). Γι' αυτούς προβλέπεται ειδικά ότι, καταβάλλεται για τις εισφορές της επικουρικής ασφάλισης υποχρεωτικά η ασφαλιστική εισφορά της παραγράφου 3 του άρθρου 97, σύμφωνα με την ειδική διάταξη της παραγράφου 4 του ιδίου άρθρου, καθώς επίσης και ότι καταβάλλεται για εφάπαξ παροχή υποχρεωτικά η ασφαλιστική εισφορά της περίπτωσης γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 35, σύμφωνα με την ειδική διάταξη της υποπερίπτωσης γγ της περίπτωσης γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 35.

Με την παράγραφο 2 προβλέπεται ότι όλοι οι ασφαλισμένοι της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1, για υγειονομική περίθαλψη υπάγονται υποχρεωτικά στην ασφάλιση του φορέα, κλάδου ή τομέα που εντάχθηκε στον Ε.Φ.Κ.Α., καταβάλλοντας την αντίστοιχη ασφαλιστική εισφορά του άρθρου 38.

Με την περίπτωση α' της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου δεν επέρχεται καμία μεταβολή, σε σχέση με τις ισχύουσες διατάξεις σχετικά με το ασφαλιστικό καθεστώς ειδικών κατηγοριών, όπως πχ. μηχανικοί του δημοσίου, σε ΝΠΔΔ ή σε ΔΕΚΟ, γιατροί του ΕΣΥ, οι οποίοι ασφαλιζόνταν υποχρεωτικά σε δύο ή περισσότερους φορείς, τομείς, κλάδους και λογαριασμούς για την ίδια απασχόληση, όπου θα εξακολουθήσει να καταβάλλεται από αυτούς μία ασφαλιστική εισφορά για τη μισθωτή τους απασχόληση σύμφωνα με το άρθρο 38.

Με την περίπτωση β' της παραγράφου 3 παρέχεται εκ νέου η δυνατότητα στους παλαιούς (κατά την έννοια των διατάξεων του ν. 2084/1992) ασφαλισμένους η δυνατότητα να έχουν προαιρετικά το δικαίωμα κατόπιν υποβολής αίτησης, καταβολής δεύτερης εισφοράς στον Ε.Φ.Κ.Α. Η καταβολή αυτή αφορά στο συνολικό ποσοστό εισφοράς ασφαλισμένου και εργοδότη, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 38.

Στην περίπτωση α' της παραγράφου 4 ορίζεται ότι τα ανωτέρω εφαρμόζονται αντίστοιχα για την υγειονομική περίθαλψη, την επικουρική ασφάλιση και την εφάπαξ παροχή, με την πρόσθετη πρόβλεψη ότι για την εφάπαξ παροχή, η περίπτωση β' της παραγράφου 3 εφαρμόζεται και στους νέους ασφαλισμένους κατά την έννοια των διατάξεων του ν. 2084/1992.

Στην περίπτωση β' της παραγράφου 4 ρυθμίζεται με ενιαίο τρόπο το θέμα των καταβαλλομένων εισφορών στις περιπτώσεις μισθωτών που παράλληλα αυτοαπασχολούνται ή ασκούν ελεύθερο επάγγελμα ή επάγγελμα υπαγόμενο στην ασφάλιση του πρώην ΟΓΑ, όπου προτείνεται να καταβάλλονται υπέρ ΟΑΕΔ μόνο οι προβλεπόμενες για τους μισθωτούς εισφορές, έτσι ώστε να θεσπιστούν ενιαίοι κανόνες για το σύνολο των μισθωτών.

Στην περίπτωση αυτή ορίζεται ότι δεν καταβάλλεται εισφορά υπέρ του Ειδικού Λογαριασμού Ανεργίας των Αυτοαπασχολούμενων του ΟΑΕΔ και του Λογαριασμού Αγροτικής Εστίας (ΛΑΕ). Σε περίπτωση, όμως, που δεν προβλέπεται η καταβολή εισφοράς υπέρ ΟΑΕΔ από τη μισθωτή δραστηριότητα, στην περίπτωση αυτή καταβάλλεται η εισφορά υπέρ του Ειδικού Λογαριασμού Ανεργίας των Αυτοαπασχολούμενων του ΟΑΕΔ και του Λογαριασμού Αγροτικής Εστίας (ΛΑΕ).

Στην παράγραφο 5 ορίζεται ότι σε περίπτωση παράλληλης ασφάλισης για υγειονομική περίθαλψη, αφενός σε εντασσόμενο στον Ε.Φ.Κ.Α. φορέα, τομέα, κλάδο ή λογαριασμό και αφετέρου σε μη εντασσόμενο στον Ε.Φ.Κ.Α. φορέα, τομέα, κλάδο ή λογαριασμό ο ασφαλισμένος διατηρεί το δικαίωμα να επιλέξει κατόπιν αιτήσεώς του, την ασφάλισή του για υγειονομική περίθαλψη στον φορέα εκτός Ε.Φ.Κ.Α. καταβάλλοντας την προβλεπόμενη εισφορά του φορέα που επιλέγει.

Προσέτι, με την παράγραφο 6 προβλέπεται ότι οι παράγραφοι 1 έως 5 του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται αναλογικά και στα πρόσωπα της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 4, ήτοι στους τακτικούς και μετακλητούς υπαλλήλους και λειτουργούς του Δημοσίου, τακτικούς και μετακλητούς υπαλλήλους και λειτουργούς της Βουλής, των Ν.Π.Δ.Δ. και των ΟΤΑ α' και β' βαθμού, τους ιερείς και τους υπαλλήλους των εκκλησιαστικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, καθώς και στα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων, των Σωμάτων Ασφαλείας και του Πυροσβεστικού Σώματος.

Τέλος, με την παράγραφο 8 προβλέπεται εξουσιοδότηση για τη ρύθμιση με υπουργική απόφαση ειδικών ζητημάτων για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Επίσης, προστίθεται άρθρο 36 Α στο ν. 4387/2016, προκειμένου να αποσαφηνισθούν θέματα που αφορούν στη δυνατότητα αξιοποίησής του χρόνου παράλληλης ασφάλισης και στον τρόπο υπολογισμού της σύνταξης όταν υφίσταται χρόνος παράλληλης ασφάλισης.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η εφαρμογή του άρθρου 36 του ν. 4387/2016, το οποίο αφορούσε στην παράλληλη ασφάλιση, έχει εγείρει πολλά ερωτήματα σχετικά με τον τρόπο αξιοποίησης του χρόνου παράλληλης ασφάλισης, ο οποίος είχε διανυθεί τόσο σε αυτοτελείς πρώην φορείς κύριας ασφάλισης πριν τη σύσταση του Ενιαίου Φορέα Κύριας Ασφάλισης (Ε.Φ.Κ.Α) όσο και εντός του ενιαίου φορέα.

Στην παρούσα διάταξη ορίζεται ρητά ότι οι περιπτώσεις χρόνων παράλληλης απασχόλησης που έχουν διανυθεί ως τις 31.12.2016 και για τους οποίους έχουν καταβληθεί ασφαλιστικές εισφορές, θεωρούνται διακριτοί, αυτοτελείς χρόνοι κύριας ασφάλισης, ενώ οι χρόνοι παράλληλης απασχόλησης μετά την 1η.1.2017 για τους οποίους έχουν καταβληθεί περισσότερες της μιας ασφαλιστικής εισφοράς θεωρούνται ενιαίος χρόνος ασφάλισης για κύρια σύνταξη.

Επιπροσθέτως αποσαφηνίζεται ότι ο ενιαίος αυτός χρόνος ασφάλισης δύναται να προσμετρηθεί κατόπιν επιλογής του ασφαλισμένου στον ασφαλιστικό χρόνο ενός από τους εντασσόμενους στον Ε.Φ.Κ.Α πρώην φορείς, στον οποίο έχουν καταβληθεί ασφαλιστικές εισφορές προκειμένου για την θεμελίωση αυτοτελούς

συνταξιοδοτικού δικαιώματος.

Ως εκ τούτου παρίσταται αναγκαίο να προσδιοριστεί ο τρόπος υπολογισμού της κύριας σύνταξης στις ως άνω αναφερόμενες περιπτώσεις. Ειδικότερα, ορίζεται ότι στην περίπτωση που κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης θεμελιώνονται, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις των εντασσόμενων στον Ε.Φ.Κ.Α. πρώην φορέων, στους οποίους έχουν καταβληθεί ασφαλιστικές εισφορές, δύο ή περισσότερα αυτοτελή συνταξιοδοτικά δικαιώματα, καταβάλλεται μία εθνική σύνταξη και οι αντίστοιχες ανταποδοτικές συντάξεις σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 8 και 28 του ν. 4387/2016. Αντιθέτως, σε περίπτωση που θεμελιώνεται ένα αυτοτελές συνταξιοδοτικό δικαίωμα με βάση τους αυτοτελείς χρόνους ασφάλισης που έχουν διανυθεί έως και την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης και για τους οποίους έχουν καταβληθεί ασφαλιστικές εισφορές, χορηγείται μία εθνική και μία ανταποδοτική σύνταξη σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 8 και 28 του ν. 4387/2016. Για χρόνο ασφάλισης έως τις 31.12.2016 που δεν έχει ληφθεί υπόψη για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος, χορηγείται επιπλέον παροχή για κάθε έτος που έχει καταβληθεί επιπλέον εισφορά, η οποία υπολογίζεται με ετήσιο ποσοστό αναπλήρωσης 0,075% για κάθε μία ποσοστιαία μονάδα (1%) επιπλέον εισφοράς. Ο συντάξιμος μισθός σε αυτή την περίπτωση προκύπτει λαμβάνοντας υπόψη τη βάση υπολογισμού της επί πλέον εισφοράς. Προσέτι διευκρινίζεται ότι για τον υπολογισμό της επικουρικής σύνταξης και της εφάπαξ παροχής, στις ανωτέρω περιπτώσεις εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 96 και 35 αντίστοιχα του ν. 4387/2016.

Επιπροσθέτως, με την παρούσα διάταξη ορίζεται ότι τα ποσοστά αναπλήρωσης των ειδικών κατηγοριών στρατιωτικών που προβλέπονται στο άρθρο 41 του α.ν 1854/1951, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 3 παρ. 1-3 του ν. 148/1975 και συμπληρώθηκε στις παραγράφους 2 και 3 περίπτωση δ' με άρθρο 2 ν. 1282/1982, και με τις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 8 του ν. 2084/1992, όπως ισχύει, προσαυξάνονται πέραν των ανωτέρω ποσοστών του πίνακα 2 και κατά ποσοστό 1,5% επιπλέον για κάθε έτος μετά το τεσσαρακοστό πέμπτο (45ο).

Τέλος προβλέπεται ότι με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων καθορίζονται οι λεπτομέρειες για την εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων.

Επί του άρθρου 33

Σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο στους ασφαλισμένους τόσο του δημοσίου όσο και του ιδιωτικού τομέα παρέχεται η δυνατότητα προαιρετικής συνέχισης της ασφάλισής τους εφόσον έχουν συμπληρώσει υποχρεωτική ασφάλιση τουλάχιστον πέντε ετών, εκ των οποίων τουλάχιστον ένα έτος εντός της τελευταίας πενταετίας και υποβάλλουν σχετική αίτηση μέσα σε προθεσμία δώδεκα μηνών από την τελευταία ασφάλιση, ή έχουν συμπληρώσει υποχρεωτική ασφάλιση δέκα ετών, ανεξάρτητα από τον χρόνο υποβολής της αίτησης για προαιρετική συνέχιση της ασφάλισης. Ειδικότερα για τους ασφαλισμένους του ιδιωτικού τομέα ορίζεται στο άρθρο 37 του ν. 4387/2016 ότι αυτοί θα καταβάλλουν την μηνιαία εισφορά κατ' αναλογία των προβλεπόμενων στα άρθρα 38, 39 και 40 του ν. 4387/2016. Ο προαιρετικά ασφαλισμένος μισθωτός καταβάλλει μηνιαίως για τον κλάδο κύριας ασφάλισης και λοιπών παροχών το συνολικό ποσοστό ασφαλιστικής εισφοράς εργαζόμενου-εργοδότη στο ύψος που έχει διαμορφωθεί και ισχύει κατά το χρόνο υπαγωγής στην προαιρετική ασφάλιση σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 37 του ν. 4387/2016. Το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί στον μέσο όρο των μηνιαίων αποδοχών επί των οποίων καταβλήθηκαν ασφαλιστικές εισφορές κατά το τελευταίο δωδεκάμηνο πριν από την διακοπή της υποχρεωτικής τους ασφάλισης, αναπροσαρμοζόμενων κατά τον τρόπο που προβλέπεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 8 του ν. 4387/2016.

Όσον αφορά τους αυτοαπασχολούμενους και τους ελεύθερους επαγγελματίες, η εισφορά της προαιρετικής ασφάλισης αντιστοιχούσε σε ποσοστό 20% επί του μηνιαίου εισοδήματος σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 39 του ν. 4387/2016 για τους ασφαλισμένους που έχουν συμπληρώσει τα πέντε χρόνια ασφάλισης όπως προβλέπεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 37 του ν. 4387/2016. Η εν λόγω εισφορά

υπολογιζόταν βάσει του μέσου όρου του μηνιαίου εισοδήματος επί του οποίου καταβλήθηκαν ασφαλιστικές εισφορές το τελευταίο δωδεκάμηνο πριν από την διακοπή της υποχρεωτικής ασφάλισης, αναπροσαρμοζόμενων κατά τον τρόπο που προβλέπεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 8 του ν. 4387/2016. Αναφορικά με την εισφορά προαιρετικής ασφάλισης των υπαγόμενων προσώπων στην ασφάλιση του πρώην ΟΓΑ, αυτή, όπως προβλέπεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 40 του ν. 4387/2016, υπολογιζόταν βάσει του μέσου όρου του μηνιαίου εισοδήματος επί του οποίου καταβλήθηκαν ασφαλιστικές εισφορές το τελευταίο δωδεκάμηνο πριν από την διακοπή της υποχρεωτικής ασφάλισης αναπροσαρμοσμένου με το μεικτό περιθώριο κέρδους.

Κατόπιν των αποφάσεων υπ' αρ. 1880/2019 και 1888/2019 της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, με τις οποίες κρίθηκε ότι οι ενιαίοι κανόνες ασφαλιστικών εισφορών έχουν ως συνέπεια τη δυσμενή διάκριση των αυτοαπασχολούμενων, των ελευθέρων επαγγελματιών και των αγροτών έναντι των μισθωτών κατά την πρόσβασή τους στην κοινωνική ασφάλιση και την υπαγωγή τους στον ενιαίο ασφαλιστικό φορέα τροποποιείται το νομοθετικό πλαίσιο καταβολής εισφορών των ελεύθερων επαγγελματιών και αυτοαπασχολούμενων και θεσπίζονται έξι ασφαλιστικές κατηγορίες, μία εκ των οποίων οφείλει να επιλέξει ο ασφαλισμένος βάσει της οικονομικής του δυνατότητας και της προσδοκίας του για μελλοντική σύνταξη.

Με την προτεινόμενη διάταξη ορίζεται ότι οι ελεύθεροι επαγγελματίες (ασφαλισμένοι του πρώην ΟΑΕΕ), οι αυτοτελώς απασχολούμενοι (ασφαλισμένοι του πρώην ΕΤΑΑ) και τα υπαγόμενα πρόσωπα στην ασφάλιση του πρώην ΟΓΑ θα καταβάλλουν για την προαιρετική συνέχιση της ασφάλισής τους την προβλεπόμενη από την παρ. 1 του άρθρου 39 και την παρ. 1 του άρθρου 40 του ν. 4387/2016 ασφαλιστική εισφορά, την οποία επιλέγουν σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στα ανωτέρω άρθρα. Ειδικά, οι ασφαλισμένοι του πρώην ΤΣΜΕΔΕ και του πρώην Ταμείου Νομικών, οι οποίοι συνεχίζουν προαιρετικά την ασφάλισή τους στους ανωτέρω πρώην φορείς βάσει των διατάξεων του άρθρου 20 παρ. 4 του ν. 4488/2017, καθώς από 1η.1.2017 έχει τεθεί ως προϋπόθεση για την ασφάλιση στους ανωτέρω πρώην φορείς η έναρξη επαγγελματικής δραστηριότητας στη Δ.Ο.Υ., καταβάλλουν και στην περίπτωση αυτή την προβλεπόμενη από τις διατάξεις του άρθρου 39 παρ. 1 του ν. 4387/2016 ασφαλιστική εισφορά, την οποία επιλέγουν σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στα ανωτέρω άρθρα. Σε κάθε περίπτωση ο προαιρετικά ασφαλισμένος καταβάλλει μηνιαίως εξ ολοκλήρου το σύνολο της εισφοράς στο ύψος που εκάστοτε έχει διαμορφωθεί όπως προβλέπεται για την κύρια σύνταξη για παροχές ασθένειας σε είδος από τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ. και για παροχές σε χρήμα από τον Κλάδο Παροχών του Ε.Φ.Κ.Α..

Προσέτι, με την παρούσα διάταξη ορίζεται ότι τόσο οι αυτοτελώς απασχολούμενοι και ελεύθεροι επαγγελματίες, όσο και τα υπαγόμενα πρόσωπα στην ασφάλιση του πρώην ΟΓΑ μπορούν να υπαχθούν σε καθεστώς προαιρετικής ασφάλισης, εφόσον δεν υπάρχει οφειλή από οποιαδήποτε αιτία του ασφαλισμένου προς τον φορέα ή, σε περίπτωση οφειλής, εφόσον έχουν υπαχθεί σε καθεστώς ρύθμισης της οποίας οι όροι τηρούνται καθ' όλη τη διάρκεια της υπαγωγής στην προαιρετική συνέχιση της ασφάλισης.

Επί του άρθρου 34

Σύμφωνα με το άρθρο 38 του ν. 4387/2016, το συνολικό ποσοστό εισφοράς κύριας σύνταξης ασφαλισμένου μισθωτού και εργοδότη ορίζεται σε 20% επί των αποδοχών των εργαζομένων, με εξαίρεση τις κοινωνικού χαρακτήρα έκτακτες παροχές λόγω γάμου, γεννήσεως τέκνων, θανάτου και βαριάς αναπηρίας και κατανέμεται κατά 6,67% σε βάρος των ασφαλισμένων και κατά 13,33% σε βάρος των εργοδοτών από 1η.1.2017 και του Δημοσίου και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου. Στην παράγραφο 2 του ως άνω άρθρου ορίζεται ότι το ανώτατο όριο ασφαλιστέων αποδοχών για τον υπολογισμό της μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς των μισθωτών και των εργοδοτών συνίσταται στο δεκαπλάσιο του ποσού που αντιστοιχεί στον εκάστοτε προβλεπόμενο κατώτατο βασικό μισθό άγαμου μισθωτού και στο δεκαπλάσιο του ποσού που αντιστοιχεί στο βασικό μισθό άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών.

Με την παρούσα διάταξη εισάγεται εξαίρεση για τις περιπτώσεις εργοδοτών που εντάσσονται στο πρόγραμμα επιδότησης μηνιαίων ασφαλιστικών εισφορών των μισθωτών του ιδιωτικού τομέα ηλικίας έως 25 ετών που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 86 του ν. 4583/2018 και την υπ' αριθμ. Δ.15/Δ'/3220/72/26-02-2019 ΚΥΑ. Οι εργοδότες αυτοί θα καταβάλλουν το ως άνω ποσοστό εργοδοτικής εισφοράς μειωμένο.

Με την προτεινόμενη διάταξη τροποποιείται το ανώτατο όριο ασφαλιστέων αποδοχών για τον υπολογισμό της ασφαλιστικής εισφοράς των μισθωτών και των εργοδοτών και ορίζεται στο πόσο των έξι χιλιάδων πεντακοσίων ευρώ. Το ανώτατο όριο ασφαλιστέων αποδοχών αποσυνδέεται από τον κατώτατο βασικό μισθό και θα παραμένει σταθερό ανεξαρτήτως οποιασδήποτε μελλοντικής αύξησης ή μείωσης του βασικού μισθού των εργαζομένων. Με διαπιστωτική πράξη του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων το ποσό αυτό θα αναπροσαρμόζεται κατ' έτος από 1η.1.2023 έως 31.12.2024 κατά το ποσοστό μεταβολής του ετήσιου γενικού δείκτη τιμών καταναλωτή του προηγούμενου έτους και από 1η.1.2025 και εφεξής προσαυξάνεται κατά τον δείκτη μεταβολής μισθών. Υπόχρεος για την καταβολή της εργοδοτικής εισφοράς είναι οποιοδήποτε πρόσωπο, φυσικό ή νομικό, για λογαριασμό του οποίου οι ασφαλισμένοι του παρόντος άρθρου παρέχουν τις υπηρεσίες τους περιοδικά έναντι παροχής. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται και στις κατηγορίες αυτές οι πάσης φύσεως διατάξεις περί εισφορών του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

Στην παράγραφο 3 του άρθρου 38 του ν. 4387/2016 αναφέρονται επίσης όλες εκείνες οι περιπτώσεις ασφαλισμένων για τους οποίους καταβάλλεται ασφαλιστική εισφορά για τον κλάδο της κύριας σύνταξης ποσοστού 20%, επιμεριζόμενη κατά ποσοστό 6,67% σε βάρος των ασφαλισμένων και 13,33 % σε βάρος των εργοδοτών στις οποίες διατηρείται σε ισχύ το τεκμήριο υπέρ της μισθωτής εργασίας. Με την παρούσα ρύθμιση τροποποιείται η παράγραφος 3 του άρθρου 38 του ν. 4387/2016 στα ακόλουθα σημεία:

Στην περίπτωση α', όσον αφορά τους ασφαλισμένους που υπάγονταν στον πρώην Τομέα Ασφάλισης Ναυτικών Πρακτόρων και Υπαλλήλων του ΟΑΕΕ απαλείφονται τα μεταβατικά ποσοστά ασφάλισης όπως διαμορφώνονταν ανά τα έτη. Πιο συγκεκριμένα ορίζεται στην παρούσα διάταξη ότι έμμισθοι ασφαλισμένοι που υπάγονταν στην ασφάλιση του Τομέα Ασφάλισης Ναυτικών Πρακτόρων και Υπαλλήλων του ΟΑΕΕ, ανεξαρτήτως του χρόνου υπαγωγής στην κοινωνική ασφάλιση, και οι ασφαλισμένοι που έως την έναρξη ισχύος του παρόντος υπάγονταν στην ασφάλιση του ΕΤΑΑ και παρέχουν εξαρτημένη εργασία, ανεξαρτήτως του χρόνου υπαγωγής στην κοινωνική ασφάλιση, θα καταβάλλουν ασφαλιστική εισφορά ποσοστού 20%, επιμεριζόμενη κατά ποσοστό 6,67% σε βάρος των ασφαλισμένων και κατά 13,33% σε βάρος των εργοδοτών. Στις περιπτώσεις δ' και ε' ρυθμίζεται το ζήτημα του τρόπου υπολογισμού των ημερών ασφάλισης για τις εισφορές που παρακρατούνται σε περίπτωση αμοιβών των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου σε Α.Ε. και τους αγροτικούς συνεταιρισμούς, το οποίο είχε δημιουργηθεί από 1η.1.2017. Με το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο, οι ημέρες ασφάλισης υπολογίζονταν βάσει των μηνιαίων συνεδριάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το ύψος των εισφορών που καταβλήθηκαν. Επιπλέον, με το προηγούμενο καθεστώς προκαλούνταν περιττή επιβάρυνση στα Υποκαταστήματα του Ε.Φ.Κ.Α. και μεγάλο διοικητικό βάρος στα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου τα οποία έπρεπε να προσκομίζουν δικαιολογητικά στα υποκαταστήματα του Ε.Φ.Κ.Α. που να αποδεικνύουν το πλήθος των μηνιαίων συνεδριάσεων του ΔΣ όπου συμμετέχουν. Με την προτεινόμενη διάταξη ρυθμίζεται το θέμα και ο υπολογισμός των ημερών ασφάλισης θα γίνεται αυτόματα με την υποβολή της Αναλυτικής Περιοδικής Δήλωσης (ΑΠΔ).

Στην περίπτωση στ', όσον αφορά τους δικηγόρους με έμμισθη εντολή και άλλα ασφαλιστέα πρόσωπα λόγω της ιδιότητας, ανεξαρτήτως του χρόνου υπαγωγής στην κοινωνική ασφάλιση, για το εισόδημα που προέρχεται από τη διαρκή σχέση παροχής υπηρεσιών, επιβάλλεται ασφαλιστική εισφορά ποσοστού 20% επιμεριζόμενη κατά ποσοστό 6,67% σε βάρος των ασφαλισμένων και κατά 13,33% σε βάρος των εργοδοτών. Τα πρόσωπα αυτά απαλλάσσονται από την υποχρέωση καταβολής επιπλέον ασφαλιστικής εισφοράς σε περίπτωση παράλληλης άσκησης ελεύθερου επαγγέλματος.

Η περίπτωση ζ' που αφορά στους μετακλητούς υπαλλήλους απαλείφεται, καθώς το θέμα της ασφάλισης και

των ασφαλιστικών εισφορών των εν λόγω προσώπων ρυθμίζεται πλέον στο άρθρο 5 Α του ν. 4387/2016. Στη θέση της προστίθεται νέα περίπτωση ζ, η οποία αφορά στους μισθωτούς ανειδίκευτους εργάτες και τους μετακλητούς πολίτες τρίτων χωρών οι οποίοι μέχρι τις 31.12.2016 υπάγονταν στην ασφάλιση του πρώην ΟΓΑ και προβλέπει και για αυτούς την ασφαλιστική εισφορά του ποσοστού 20% (ποσοστό 6,67% σε βάρος των ασφαλισμένων και 13,33% σε βάρος των εργοδοτών). Επιπλέον, διευκρινίζεται ότι ο σχετικός χρόνος ασφάλισής τους θεωρείται ως χρόνος ασφάλισης διανυθείς στην ασφάλιση του πρώην ΙΚΑ – ΕΤΑΜ.

Προστίθεται νέα περίπτωση η' αναφορικά με τους μισθωτούς οι οποίοι, σύμφωνα με τις γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις εκάστου τομέα, υπάγονταν στην ασφάλιση του πρώην ΕΤΑΠ – ΜΜΕ. Προβλέπεται και για αυτούς ασφαλιστική εισφορά ποσοστού 20% (ποσοστό 6,67% σε βάρος των ασφαλισμένων και 13,33% σε βάρος των εργοδοτών) ενώ παράλληλα καταργείται κάθε άλλη αντίθετη διάταξη που ρυθμίζει διαφορετικά το θέμα.

Προσέτι, με την προτεινόμενη διάταξη καταργείται η παράγραφος 4 του άρθρου 38 του ν. 4387/2016 η οποία προέβλεπε σταδιακή αναπροσαρμογή των ποσοστών ασφαλιστικών εισφορών σε βάρος των ασφαλισμένων και σε βάρος των εργοδοτών, ενώ δεν τροποποιείται η παράγραφος 5 η οποία προέβλεπε ότι παραμένουν σταθερά τα ποσοστά ασφαλιστικών εισφορών σε συγκεκριμένες περιπτώσεις όπως βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα, εργόσημο, ασφάλιση στον κλάδο ατυχήματος.

Τέλος, ρυθμίζεται το νομοθετικό κενό που είχε προκύψει για την εφαρμογή του άρθρου 141 παρ. 2 του ν. 3655/2008 που αφορά στην καταβολή μειωμένων ασφαλιστικών εισφορών για τις μητέρες που αποκτούν παιδί. Η εν λόγω ρύθμιση δεν είχε ούτε ρητά καταργηθεί ούτε είχε επαναληφθεί από τις διατάξεις του ν. 4387/2016. Με την προτεινόμενη ρύθμιση αποσαφηνίζεται ότι η εν λόγω διάταξη εξακολουθεί να εφαρμόζεται.

Επί του άρθρου 35

Με την προτεινόμενη διάταξη μεταρρυθμίζεται το σύστημα καταβολής εισφορών για αυτοαπασχολούμενους και ελεύθερους επαγγελματίες κατόπιν των αποφάσεων υπ'αρ. 1880 και 1888/2019 της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, με τις οποίες κρίθηκε ότι το σύστημα καταβολής εισφορών για τους ελεύθερους επαγγελματίες και αυτοαπασχολούμενους όπως προβλεπόταν στο άρθρο 39 του ν. 4387/2016 αντίκειται στην αρχή της ισότητας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 4 παρ. 1 του Συντάγματος.

Ειδικότερα, με τις ανωτέρω αποφάσεις κρίθηκε αντισυνταγματική η υπαγωγή σε ενιαίους κανόνες εισφορών και παροχών αφενός των αυτοαπασχολούμενων και ελευθέρων επαγγελματιών και αφετέρου των μισθωτών, διότι η υπαγωγή στην ασφάλιση κατηγοριών ασφαλισμένων με ουσιαδώς διαφορετικές συνθήκες απασχόλησης και παραγωγής εισοδήματος, υπό ενιαίους κανόνες εισφορών και παροχών, συνιστά ενιαία μεταχείριση προσώπων που τελούν υπό διαφορετικές συνθήκες.

Περαιτέρω, η Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας προέβη σε σημαντικές αποσαφηνίσεις αναφορικά με το πλαίσιο, εντός του οποίου δύναται να κινηθεί ο κοινός νομοθέτης κατά τη θέσπιση των κανόνων που αφορούν τις ασφαλιστικές εισφορές. Πιο συγκεκριμένα, επισημάνθηκαν τα εξής:

α. Η ασφαλιστική εισφορά των ασφαλισμένων μισθωτών ή μη, αποτελεί υποχρεωτική χρηματική παροχή. Η ασφαλιστική εισφορά είναι εγγενές στοιχείο της κοινωνικής ασφάλισης και στα διανεμητικά συστήματα χρηματοδότησης λειτουργεί ως αναγκαίος όρος για την πρόσβαση στην ασφαλιστική κάλυψη, ως μέσο χρηματοδότησης της κοινωνικής ασφάλισης και ως εκδήλωση της κοινωνικής αλληλεγγύης.

β. Η ασφαλιστική εισφορά δεν έχει τα χαρακτηριστικά φόρου. Ως μέσο χρηματοδότησης της κοινωνικής ασφάλισης, ως εκδήλωση της κοινωνικής αλληλεγγύης και ως εργοδοτική εισφορά συνιστά δημόσιο βάρος προς αντιμετώπιση της δαπάνης για την κοινωνική ασφάλιση. Περαιτέρω ως αναγκαίος όρος για την

πρόσβαση στην ασφαλιστική κάλυψη συνιστά ανταποδοτική παροχή για την απόλαυση κοινωνικού δικαιώματος.

γ. Ο κοινός νομοθέτης είναι ελεύθερος να επιλέγει το κατάλληλο σύστημα χρηματοδότησης των ασφαλιστικών παροχών, δηλαδή είτε σύστημα καθορισμένων εισφορών είτε σύστημα καθορισμένων παροχών. Επίσης, είναι ελεύθερος να παρέχει την κοινωνική ασφάλιση με ιδιαίτερους κανόνες ανά κατηγορία απασχόλησης από έναν ή περισσότερους ασφαλιστικούς φορείς ή από έναν ασφαλιστικό φορέα ανεξαρτήτως της φύσης της απασχόλησης των ασφαλισμένων. Άρα μπορεί να παρέχει την κοινωνική ασφάλιση υπό ενιαίους κανόνες, εφόσον το επιτυγχάνει με όρους ισότητας, σύμφωνα με τις επιταγές του άρθρου 4 παρ. 1 του Συντάγματος.

δ. Η ασφαλιστική εισφορά δεν αποτελεί μόνο δημόσιο βάρος για την κάλυψη της δαπάνης της κοινωνικής ασφάλισης, αλλά και ανταποδοτική παροχή του ασφαλιζόμενου για την πρόσβαση σε ασφαλιστική κάλυψη κινδύνων.

Πέραν των ανωτέρω κρίσεων του Συμβουλίου της Επικρατείας, η σύνδεση των εισφορών με το φορολογητέο εισόδημα για τους ελεύθερους επαγγελματίες και τους αυτοαπασχολούμενους που εισήχθη με το άρθρο 39 του ν. 4387/2016 προκάλεσε μείζονα διαχειριστικά προβλήματα, διότι το σύστημα ήταν αρκετά πολύπλοκο και χρονοβόρο, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται σημαντικά λάθη στον υπολογισμό των οφειλόμενων εισφορών και καθυστερήσεις στις εκκαθαρίσεις. Επιπλέον, ο υπολογισμός του ύψους των εισφορών επί του φορολογητέου εισοδήματος, ενίσχυσε την εισφοροδιαφυγή για την αποφυγή επιβολής υψηλών ασφαλιστικών εισφορών, με αποτέλεσμα να επηρεάζονται αρνητικά όχι μόνο τα έσοδα των ασφαλιστικών οργανισμών, αλλά και τα φορολογικά έσοδα. Παράλληλα, σε συνδυασμό με τη φορολογική επιβάρυνση ο υπολογισμός των εισφορών επί του φορολογητέου εισοδήματος οδηγούσε σε υπέρμετρη και δυσανάλογη επιβάρυνση του εισοδήματος των ελεύθερων επαγγελματιών.

Για όλους τους ανωτέρω λόγους, με την παρούσα ρύθμιση προωθείται η ολιστική μεταρρύθμιση του συστήματος καταβολής εισφορών των ελεύθερων επαγγελματιών και αυτοαπασχολούμενων.

Για πρώτη φορά προωθείται ένα σύστημα καταβολής εισφορών όπου η κατανομή ανάμεσα στη συλλογική και ατομική ευθύνη αποκτά δεσπόζουσα σημασία, ενώ παράλληλα διασφαλίζονται η σταθερότητα και η βιωσιμότητα του συστήματος.

Μέσα από τη θέσπιση έξι ασφαλιστικών κατηγοριών, μία εκ των οποίων οφείλει να επιλέξει ο ασφαλισμένος υποχρεωτικά βάσει της οικονομικής του δυνατότητας και της προσδοκίας του για μελλοντική σύνταξη, υιοθετείται ένα καινοτόμο και απλό σύστημα, με αποτέλεσμα να απαλλάσσεται η διοίκηση από τα βάρη του παρελθόντος, να δημιουργείται ασφάλεια δικαίου και να επιλύονται οριστικά τα δυσεπίλυτα διαχειριστικά προβλήματα που προέκυψαν από την εφαρμογή του προηγούμενου καθεστώτος.

Ειδικότερα, θεσπίζονται έξι επίπεδα υποχρεωτικών ασφαλιστικών κατηγοριών (από το πρώτο κατώτατο έως το έκτο ανώτατο) ελεύθερης επιλογής, μέσα από τα οποία διασφαλίζεται ελευθερία και ευελιξία στον κάθε ασφαλισμένο να επιλέγει μία εκ των έξι ασφαλιστικών κατηγοριών, την οποία θα μπορεί να διαφοροποιεί ετησίως. Με τον τρόπο αυτό, διευκολύνεται ο επιχειρησιακός σχεδιασμός των επαγγελματιών σε βραχυπρόθεσμο και μεσοπρόθεσμο ορίζοντα και ενθαρρύνεται η ανάπτυξη των οικονομικών δραστηριοτήτων τους.

Το ύψος της χαμηλότερης ασφαλιστικής κατηγορίας, η οποία είναι και η μόνη υποχρεωτική, θεσπίζεται μέσα από τον συνδυασμό δύο βασικά κριτηρίων: της βιωσιμότητας του ασφαλιστικού συστήματος και της διασφάλισης ενός αξιοπρεπούς επιπέδου σύνταξης.

Το ποσό των εισφορών κύριας σύνταξης προσαυξάνεται, όσο υψηλότερη είναι η κατηγορία που επιλέγει ο ασφαλισμένος.

Σε περίπτωση που δεν επιλεγεί ασφαλιστική κατηγορία, γίνεται υποχρεωτική κατάταξη στην πρώτη ασφαλιστική κατηγορία. Οι εισφορές κύριας σύνταξης προσαυξάνονται έως και την έκτη κατηγορία, έτσι ώστε το ύψος της εισφοράς για κύρια σύνταξη να καθορίζεται ως εξής:

Πρώτη κατηγορία (κατώτατο): 155 ευρώ το μήνα,

Δεύτερη κατηγορία: 186 ευρώ το μήνα,

Τρίτη κατηγορία: 236 ευρώ το μήνα,

Τέταρτη κατηγορία: 297 ευρώ το μήνα,

Πέμπτη κατηγορία: 369 ευρώ το μήνα,

Έκτη κατηγορία: 500 ευρώ το μήνα.

Με το νέο σύστημα επιτυγχάνεται η υποστήριξη των νέων επιστημόνων και ελεύθερων επαγγελματιών, μέσω της λήψης ειδικής μέριμνας για τους νέους ασφαλισμένους έως πέντε έτη ασφάλισης (πρώην ΕΤΑΑ, πρώην ΟΑΕΕ) και της θέσπισης μίας επιπλέον ασφαλιστικής κατηγορίας που αντιστοιχεί σε 93 ευρώ για κύρια σύνταξη. Παράλληλα, διευρύνεται η ευνοϊκή μεταχείριση των νέων μέσω της θέσπισης ειδικής εισφοράς κάτω της πενταετίας σε όλους τους ελεύθερους επαγγελματίες (και όχι μόνον στους αποφοίτους σχολών ανώτατης εκπαίδευσης, που είναι εγγεγραμμένοι σε επιστημονικούς συλλόγους ή επιμελητήρια) ενθαρρύνοντας την έναρξη επαγγελματικής δραστηριότητας των νέων. Ταυτόχρονα, ενισχύεται η θέση των νέων μέσα από την κατάργηση της υποχρέωσης επιστροφής των ασφαλιστικών οφειλών για τους νέους επιστήμονες που προκαλούνταν λόγω μειωμένων εισφορών για τα πρώτα πέντε έτη ασφάλισής τους.

Για την αποφυγή πολύπλοκων και δυσεπίλυτων διαδικασιών, οι ασφαλισμένοι κατατάσσονται υποχρεωτικά για τον κλάδο υγείας στην ίδια ασφαλιστική κατηγορία με αυτή της κύριας σύνταξης.

Η μεταβολή της ασφαλιστικής κατηγορίας δύναται να υποβληθεί οποτεδήποτε, σε κάθε περίπτωση όμως η μετάταξη θα γίνεται από την 1η Ιανουαρίου του επόμενου έτους από την υποβολή της αίτησης.

Με διαπιστωτική πράξη του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων τα ποσά εισφορών προσαυξάνονται από 1η.1.2023 έως 31.12.2024 κατ' έτος κατά το ποσοστό μεταβολής του μέσου ετήσιου γενικού δείκτη τιμών καταναλωτή του προηγούμενου έτους και από 1η.1.2025 κατά τον δείκτη μεταβολής μισθών. Σε περίπτωση αρνητικής τιμής του ως άνω ποσοστού το ποσό της εισφοράς δεν μεταβάλλεται.

Στις παραγράφους 7 και 8 προσδιορίζονται οι κατηγορίες που έχουν υποχρέωση καταβολής των ασφαλιστικών εισφορών των παραγράφων 1-6 του παρόντος άρθρου. Συγκεκριμένα, στην κατηγορία αυτή υπάγονται οι υγειονομικοί που αμείβονται κατά πράξη και περίπτωση, οι δικηγόροι που βρίσκονται σε αναστολή άσκησης δικηγορίας, οι διαχειριστές των Ιδιωτικών Κεφαλαιουχικών Εταιρειών (ΙΚΕ), ο μοναδικός εταίρος Μονοπρόσωπης Ιδιωτικής Κεφαλαιουχικής Εταιρείας, οι ελεύθεροι επαγγελματίες (ασφαλισμένοι του πρώην ΟΑΕΕ, ΟΑΕΕ – ΤΑΝΤΠ και τα πρόσωπα του άρθρου 1 της ΥΑ Φ11321/59554/2170/27-12-2016, Β' 4569), (ασφαλισμένοι του πρώην ΕΤΑΑ) που υπάγονται υποχρεωτικά στους ανωτέρω πρώην φορείς, ανεξαρτήτως του χρόνου υπαγωγής στην ασφάλιση (παλαιοί και νέοι ασφαλισμένοι) και οι ιδιοκτήτες τουριστικών καταλυμάτων της παραγράφου 2 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014 (Α' 155) τα οποία λειτουργούν βάσει Ειδικού Σήματος Λειτουργίας είτε έχουν υπαχθεί στο καθεστώς γνωστοποίησης του ν. 4442/2016 δυναμικότητας από έξι έως και δέκα δωματίων σε όλη την επικράτεια, εξαιρουμένων των περιπτώσεων που υπάγονται στις βραχυχρόνιες μισθώσεις ακινήτων στο πλαίσιο της οικονομίας του διαμοιρασμού, σε ολόκληρη την Επικράτεια, καθώς και το σύνολο των εταιρών σε περίπτωση ιδιοκτησίας ή εκμετάλλευσης τουριστικών καταλυμάτων από εταιρεία, οποιασδήποτε νομικής μορφής εκτός των ΙΚΕ, και σε περίπτωση ΑΕ τα μέλη του Δ.Σ. των ΑΕ που είναι μέτοχοι κατά ποσοστό 3% τουλάχιστον, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 1β) του άρθρου 36 του παρόντος νόμου.

Ο ανωτέρω χρόνος ασφάλισης θεωρείται χρόνος του πρώην ΟΑΕΕ.

Ειδικά για τους ασφαλισμένους, οι οποίοι αμείβονται με δελτίο παροχής υπηρεσιών και για τους οποίους προκύπτει ότι το εισόδημά τους προέρχεται από την απασχόλησή τους σε ένα ή και δύο πρόσωπα (φυσικά και νομικά) διατηρείται η αναλογική εφαρμογή ως προς το ύψος, τον τρόπο υπολογισμού και τον υπόχρεο καταβολής της εισφοράς, των διατάξεων του άρθρου 38 του ν. 4387/2016.

Ειδικά για τους δικηγόρους, υπέρ του Ε.Φ.Κ.Α. διατηρείται η καταβολή 20% επί της ελάχιστης αμοιβής ανά δικηγορική πράξη ή παράσταση, για την οποία προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία έκδοση γραμματίου προείσπραξης. Ο οικείος δικηγορικός Σύλλογος αποστέλλει στον Ε.Φ.Κ.Α. τη σχετική συγκεντρωτική κατάσταση ανά δικηγόρο. Για τους δικηγόρους που απασχολούνται με έμμισθη εντολή, τα ποσά που έχουν καταβληθεί μέσω ενσήμων ή της ανωτέρω διαδικασίας που τα αντικαθιστά, αφαιρούνται από την εισφορά του ασφαλισμένου. Αν τα ποσά που καταβάλλονται βάσει των ανωτέρω ρυθμίσεων υπολείπονται της εισφοράς, ο ασφαλισμένος καταβάλλει τη διαφορά σε χρήμα. Αν τα ποσά που καταβλήθηκαν υπερβαίνουν τη μηνιαία εισφορά που οφείλεται, δεν επιστρέφονται, αλλά συμψηφίζονται με την ετήσια ασφαλιστική οφειλή του αντίστοιχου έτους. Εάν οι καταβληθείσες εισφορές από τα γραμμάτια προείσπραξης υπερβαίνουν την ετήσια εισφορά, τα αντίστοιχα ποσά είτε επιστρέφονται ως αχρεωστήτως καταβληθέντα, είτε συμψηφίζονται με την επόμενη ή επόμενες χρήσεις.

Τέλος ρυθμίζεται το νομοθετικό κενό που είχε προκύψει για την εφαρμογή του άρθρου 141 παρ. 2 του ν. 3655/2008 που αφορούν στην καταβολή μειωμένων ασφαλιστικών εισφορών για τις μητέρες που αποκτούν παιδί. Η εν λόγω ρύθμιση δεν είχε ούτε ρητά καταργηθεί ούτε είχε επαναληφθεί από τις διατάξεις του ν. 4387/2016. Με την προτεινόμενη ρύθμιση αποσαφηνίζεται ότι η εν λόγω διάταξη εξακολουθεί να εφαρμόζεται.

Επί του άρθρου 36

Με το άρθρο 36 του παρόντος σχεδίου νόμου τροποποιείται το άρθρο 40 του ν. 4387/2016.

Με την προτεινόμενη διάταξη μεταρρυθμίζεται το σύστημα καταβολής εισφορών των ασφαλισμένων του πρώην ΟΓΑ όπως οριζόταν στο άρθρο 40 του ν. 4387/2016 κατόπιν των αποφάσεων υπ' αρ. 1880/2019 και 1888/2019 της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, με τις οποίες κρίθηκε ότι οι ενιαίοι κανόνες ασφαλιστικών εισφορών έχουν ως συνέπεια τη δυσμενή διάκριση των αυτοαπασχολούμενων, των ελευθέρων επαγγελματιών και των αγροτών έναντι των μισθωτών κατά την πρόσβασή τους στην κοινωνική ασφάλιση και την υπαγωγή τους στον ενιαίο ασφαλιστικό φορέα.

Για το λόγο αυτό με την προτεινόμενη ρύθμιση μεταρρυθμίζεται το σύστημα καταβολής εισφορών και οι ασφαλισμένοι του πρώην ΟΓΑ καταβάλλουν από 1η.1.2020, ανεξαρτήτως του χρόνου υπαγωγής στην κοινωνική ασφάλιση, εισφορές που αντιστοιχούν σε μία εκ των έξι ασφαλιστικών κατηγοριών. Ειδικότερα, οι ασφαλιστικές κατηγορίες των αγροτών διαμορφώνονται ως εξής:

Ποσά μηνιαίων εισφορών κλάδου σύνταξης σε ευρώ			
Ασφαλιστικές κατηγορίες	Για το 2020	Για το 2021	Για το 2022
1 ^η κατηγορία	87	89	91
2 ^η κατηγορία	104	107	110
3 ^η κατηγορία	132	136	139
4 ^η κατηγορία	166	171	175
5 ^η κατηγορία	207	212	218

Τα ποσά των ανωτέρω ασφαλιστικών κατηγοριών προσαυξάνονται κατ' έτος από 1η.1.2023 έως 31.12.2024 κατά το ποσοστό μεταβολής του μέσου ετήσιου γενικού δείκτη τιμών καταναλωτή του προηγούμενου έτους και από 1.1.2025 και εφεξής κατά τον δείκτη μεταβολής μισθών.

Σε περίπτωση που δεν επιλέξουν ασφαλιστική κατηγορία κατατάσσονται υποχρεωτικά στην πρώτη ασφαλιστική κατηγορία.

Η μεταβολή της ασφαλιστικής κατηγορίας δύναται να υποβληθεί οποτεδήποτε, σε κάθε περίπτωση όμως η μετάταξη θα γίνεται από την 1η Ιανουαρίου του επόμενου έτους από την υποβολή της αίτησης.

Οι ανωτέρω ασφαλισμένοι κατατάσσονται υποχρεωτικά για τον κλάδο υγείας στην ίδια ασφαλιστική κλάση με την κύρια σύνταξη.

Η πρώιμη παύση της γεωργικής δραστηριότητας σε εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1096/88 του Συμβουλίου της 25ης Απριλίου 1988 σχετικά με την καθιέρωση κοινοτικού καθεστώτος για την ενθάρρυνση της παύσης της γεωργικής δραστηριότητας δεν αποτελεί λόγο διακοπής της ασφάλισης των αγροτών στον Ε.Φ.Κ.Α., τόσο για τους δικαιούχους όσο και τις συζύγους τους. Κατά τη διάρκεια εφαρμογής του μέτρου, και μέχρι συμπλήρωσης του εξηκοστού εβδόμου έτους της ηλικίας τους, οι εντασσόμενοι σε αυτό αγρότες και οι σύζυγοί τους, λογίζονται ως ενεργοί αγρότες σε ό,τι αφορά στα ασφαλιστικά τους δικαιώματα και την ιατροφαρμακευτική τους περίθαλψη. Τα ανωτέρω ισχύουν ακόμα και σε περίπτωση που το μέτρο λήξει πριν τη συμπλήρωση του εξηκοστού εβδόμου έτους ηλικίας των εντασσόμενων σε αυτό. Οι ασφαλισμένοι αυτοί υπάγονται στις ρυθμίσεις των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου, αναλογικά εφαρμοζόμενων.

Από 1η.1.2020 οι ασφαλισμένοι του παρόντος άρθρου στο Λογαριασμό Αγροτικής Εστίας του ΟΓΑ καταβάλλουν εισφορά υπέρ αυτού, καταργούμενης της κρατικής επιχορήγησης. Η εισφορά βαρύνει τον ασφαλισμένο και το ποσό της εισφοράς ορίζεται πλέον σε σταθερό ποσό. Η εισφορά υπέρ Αγροτικής Εστίας συνεισπράττεται με τις εισφορές για τον κλάδο σύνταξης.

Οι ασφαλιστικές εισφορές καταβάλλονται σε μηνιαία βάση, με καταληκτική ημερομηνία καταβολής την τελευταία εργάσιμη ημέρα του επόμενου μήνα.

Τέλος, ρυθμίζεται το νομοθετικό κενό που είχε προκύψει για την εφαρμογή του άρθρου 141 παρ. 2 του ν. 3655/2008 που αφορούν στην καταβολή μειωμένων ασφαλιστικών εισφορών για τις μητέρες που αποκτούν παιδί και την κατάργηση των διατάξεων του άρθρου 2 παρ. 7 του ν. 3227/2004 με την αρ. Φ.80000/οικ.61327/1484/30-12-2016 εγκύκλιο (ΑΔΑ: 7ΗΜ5465Θ1Ω-ΛΟ7). Οι ρυθμίσεις του ν. 3655/2008 και του ν. 3227/2004 δεν είχαν ούτε ρητά καταργηθεί ούτε είχαν επαναληφθεί από τις διατάξεις του ν. 4387/2016. Με την προτεινόμενη ρύθμιση αποσαφηνίζεται ότι η διάταξη του ν. 3655/2008 εφαρμόζεται και για τις ασφαλισμένες του πρώην ΟΓΑ.

Επί του άρθρου 37

Με την προτεινόμενη διάταξη τροποποιείται το σύστημα καταβολής εισφορών υγειονομικής περίθαλψης. Ειδικότερα, μολονότι διατηρούνται σε ισχύ οι ασφαλιστικές εισφορές υγειονομικής περίθαλψης για τους μισθωτούς, για τους αυτοτελώς απασχολούμενους και τους ελεύθερους επαγγελματίες θεσπίζεται σταθερό ύψος ασφαλιστικών υγείας που εφαρμόζεται από το δεύτερο έως και το έκτο επίπεδο, γεγονός που δημιουργεί επιπλέον κίνητρο για την επιλογή υψηλότερης ασφαλιστικής κατηγορίας. Οι εισφορές υγείας διαμορφώνονται για την πρώτη κατηγορία στο ύψος των 55 ευρώ (50 ευρώ εισφορές για παροχές υγείας σε είδος και 5 ευρώ για παροχές σε χρήμα) και για τη δεύτερη κατηγορία στο ύψος των 66 ευρώ (60 ευρώ για παροχές σε είδος και 6 ευρώ για παροχές σε χρήμα). Με τον τρόπο αυτό εκτιμάται πως η επιλογή υψηλότερου επιπέδου εισφορών από τους μη μισθωτούς, οδηγεί σε σημαντικά υψηλότερη σύνταξη. Οι ασφαλισμένοι κατατάσσονται υποχρεωτικά για τον κλάδο υγείας στην ίδια ασφαλιστική κατηγορία που επιλέγουν για τον κλάδο κύριας σύνταξης.

Από τις ασφαλιστικές κατηγορίες ο ασφαλισμένος μπορεί με αίτησή του να επιλέξει ανώτερη ασφαλιστική κατηγορία από αυτή στην οποία υπάγεται υποχρεωτικά ή, εφόσον βρίσκεται σε ανώτερη ασφαλιστική κατηγορία, να επιλέξει κατώτερη. Αίτηση για μεταβολή ασφαλιστικής κατηγορίας δύναται να υποβάλλεται οποτεδήποτε, σε κάθε περίπτωση όμως η μετάταξη από κατηγορία σε κατηγορία θα γίνεται από την πρώτη του επόμενου έτους από την υποβολή της αίτησης.

Σε πρώτη εφαρμογή του παρόντος, οι ασφαλισμένοι επιλέγουν την ασφαλιστική κατηγορία στην οποία επιθυμούν να υπαχθούν, άλλως κατατάσσονται στη πρώτη ασφαλιστική κατηγορία.

Για την υποστήριξη των νέων επιστημόνων και ελεύθερων επαγγελματιών (έναρξη δραστηριότητας για τα πρώτα πέντε έτη) θεσπίζεται ειδική κατώτατη κατηγορία για την καταβολή των ασφαλιστικών εισφορών υγείας.

Επιπλέον, θεσπίζεται ασφαλιστική εισφορά υπέρ υγειονομικής περίθαλψης των ασφαλισμένων του πρώην ΟΓΑ για την πρώτη κατηγορία στο ύψος των 32 ευρώ (29 ευρώ για παροχές υγείας σε είδος και 3 ευρώ για παροχές υγείας σε χρήμα) και για τη δεύτερη κατηγορία στο ύψος των 38 ευρώ (35 ευρώ για παροχές σε είδος και 3 ευρώ για παροχές σε χρήμα).

Από 1η.1.2023 έως 31.12.2024 τα κατά την προηγούμενη παράγραφο ποσά των ασφαλιστικών κατηγοριών προσαυξάνονται κατ' έτος με διαπιστωτική πράξη του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων κατά το ποσοστό μεταβολής του μέσου ετήσιου γενικού δείκτη τιμών καταναλωτή του προηγούμενου έτους και από 1.1.2025 και εφεξής κατά τον δείκτη μεταβολής μισθών. Σε περίπτωση αρνητικής τιμής του ως άνω ποσοστού το ποσόν της εισφοράς παραμένει στα επίπεδα του προηγούμενου έτους

Επιπρόσθετα με την παρούσα διάταξη τροποποιείται η παράγραφος 1 του άρθρου 23 του ν. 4529/2018, σύμφωνα με την οποία για την χορήγηση ασφαλιστικής ικανότητας και παροχών υγειονομικής περίθαλψης στον άμεσα ασφαλισμένο και στα μέλη της οικογένειάς του απαιτείται ο μισθωτός να έχει πραγματοποιήσει τουλάχιστον εβδομήντα πέντε ημέρες εργασίας κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος ή κατά το τελευταίο δωδεκάμηνο πριν από την ημερομηνία προσέλευσης ή επέλευσης του ασφαλιστικού κινδύνου και ο μη μισθωτός να έχει συμπληρώσει τουλάχιστον τρεις μήνες ασφάλισης κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος ή κατά το τελευταίο δωδεκάμηνο πριν από την ημερομηνία προσέλευσης ή επέλευσης του ασφαλιστικού κινδύνου και να έχουν καταβληθεί οι απαιτούμενες ασφαλιστικές εισφορές. Με την προτεινόμενη διάταξη εισάγεται ευνοϊκότερη ρύθμιση διότι από 1^η.1.2020 και εφεξής μειώνεται ο απαιτούμενος αριθμός ημερών εργασίας από εβδομήντα πέντε σε πενήντα για τους μισθωτούς και από τρεις μήνες σε δύο για τους μη μισθωτούς.

Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ρυθμίζεται κάθε αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή του παρόντος.

Επί του άρθρου 38

Με το προτεινόμενο άρθρο αντικαθίσταται το άρθρο 42 του ν. 4387/2016 και επαναφέρονται τροποποιούμενες οι διατάξεις του άρθρου 22 του ν. 3863/2010 προκειμένου για την κατηγορία των εργατών γης, οι οποίοι, λόγω της μη θέσπισης του αναγκαίου κανονιστικού πλαισίου που προβλέπονταν με τις ισχύουσες διατάξεις, παραμένουν ασφαλιστικά ακάλυπτοι, να οριστεί συγκεκριμένος πλέον τρόπος αναγνώρισης και υπολογισμού των ασφαλιστικών τους εισφορών καθώς και του ασφαλιστικού τους χρόνου. Ως γνωστόν με τις διατάξεις της παραγράφου 1 α του ισχύοντος άρθρου 42 του ν. 4387/2016 με τίτλο «Ειδικό παράβολο ασφάλισης αγροεργατών», προβλέφθηκε ότι, για τους απασχολούμενους ως εργάτες γης σε εργασίες κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 27 του ν. 2639/1998 (Α' 205) εκδίδεται ειδικό παράβολο αγοράς ασφαλιστικών εισφορών αγροεργατών (στο εξής παράβολο), στο οποίο περιλαμβάνεται το ποσό της εισφοράς υπέρ Ε.Φ.Κ.Α.. Τα παράβολα διατίθενται στον εργοδότη από τα κατά τόπους Υποκαταστήματα του

Ε.Φ.Κ.Α., από τις συνεργαζόμενες με τον Ε.Φ.Κ.Α. τράπεζες και υποκαταστήματα αυτών, από τα Ελληνικά Ταχυδρομεία και από οποιονδήποτε άλλο φορέα ή δίκτυο έπειτα από απόφαση του (τότε) Υπουργού Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, με καταβολή του οικείου ποσού της ασφαλιστικής εισφοράς.

Από την ισχύουσα διάταξη του άρθρου 42 ν. 4387/2016 προκύπτει ότι το εν λόγω παράβολο που αφορούσε στους αγρεργάτες, θεσπιζόμενο ως το μέσο για την καταβολή του ποσού της εισφοράς υπέρ του Ε.Φ.Κ.Α. με υπόχρεο για την καταβολή της εν λόγω ασφαλιστικής εισφοράς τον εκάστοτε εργοδότη τους, στον οποίο και διατίθεται, μετέβαλε το πλαίσιο ασφάλισης των εργατών γης, οι οποία με τις ισχύουσες διατάξεις του άρθρου 42 του ν. 4387/2016 δεν αντιμετωπίζονται ως αυτοαπασχολούμενοι, οι οποίοι είναι οι ίδιοι υπόχρεοι για την καταβολή των ασφαλιστικών εισφορών που τους βαρύνουν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 του ν. 2458/1997, όπως οι λοιπές κατηγορίες των εγγεγραμμένων στα Μητρώα Ασφαλισμένων του ν. 2458/1997 (αγρότες και ελεύθεροι επαγγελματίες, βιοτέχνες ή έμποροι που έχουν εξαιρεθεί από την υποχρεωτική ασφάλιση του ΟΑΕΕ).

Η μεταβολή όμως του πλαισίου ασφάλισης των αγρεργατών σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 42 ν. 4387/2016 ουδέποτε υλοποιήθηκε διότι η υπουργική απόφαση, η οποία απαιτούνταν για την εφαρμογή της παραγράφου 1 του ιδίου άρθρου όπως προβλέπεται στις διατάξεις του ιδίου άρθρου 42 του ν. 4387/2016, δεν εκδόθηκε. Αντιθέτως, εξακολούθησε η έκδοση από τους αρμόδιους φορείς (ΕΛΤΑ και τράπεζες) και η εξαργύρωση από τους απασχολούμενους ως εργάτες γης, επιταγών εργοσήμου κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 20 παρ. 1 περίπτωση Γ του ν. 3863/2010.

Πέραν αυτού, με την κατάργηση βάσει των υφιστάμενων διατάξεων του άρθρου 40 του ν. 4387/2016 ως ισχύει, των προβλεπόμενων από την παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 2458/1997 ασφαλιστικών κατηγοριών, διαμορφώθηκε ένα νέο σύστημα υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών για τους ασφαλισμένους του πρώην ΟΓΑ, το οποίο έθετε ως βάση υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών, το πραγματικό φορολογητέο εισόδημα από την άσκηση της αγροτικής ή κάθε άλλης επαγγελματικής δραστηριότητας που υπάγεται στην ασφάλιση του ΟΓΑ κατά το προηγούμενο φορολογικό έτος.

Η κατάργηση όμως των προβλεπόμενων από την παράγραφο 1 του άρθρου 4 του ν. 2458/1997 ασφαλιστικών κατηγοριών με τις υφιστάμενες διατάξεις του άρθρου 40 του ν. 4387/2016 ως ισχύει, είχε ως συνέπεια να μην είναι δυνατή η εφαρμογή των ρυθμίσεων του άρθρου 22 του ν. 3863/2010 όπως ισχύει, προκειμένου να διαπιστωθεί στις περιπτώσεις των εργατών γης εάν έχουν καταβληθεί οι νόμιμες ασφαλιστικές εισφορές τους και να καταστεί δυνατόν να υπολογισθούν οι τυχόν οφειλόμενες ασφαλιστικές εισφορές και ο χρόνος ασφάλισής τους.

Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η αδυναμία εφαρμογής των διατάξεων του ισχύοντος άρθρου 42 του ν. 4387/2016 ως ισχύει σε συνδυασμό με την κατάργηση, βάσει των υφιστάμενων διατάξεων του άρθρου 40 του ιδίου νόμου, των προβλεπόμενων από την παράγραφο 1 του άρθρου 4 του ν. 2458/1997 ασφαλιστικών κατηγοριών, στέρησε στην συγκεκριμένη κατηγορία των ασφαλισμένων εργατών γης, καθ' όλο το διάστημα ισχύος των διατάξεων του ν. 4387/2016, τη δυνατότητα υπολογισμού και αναγνώρισης του ασφαλιστικού τους χρόνου, προκαλώντας πολλαπλά ζητήματα στην ασφάλισή τους με κυριότερο και πιο επιτακτικό την αδυναμία συνταξιοδότησής τους.

Προκειμένου να καταδειχθεί η αναγκαιότητα να επιλυθεί το συγκεκριμένο ζήτημα είναι κρίσιμο να λεχθούν επίσης τα εξής:

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 20 παρ. 1 περίπτωση Γ του ν. 3863/2010 ως ισχύει, οι απασχολούμενοι ως εργάτες γης σε εργασίες καλυπτόμενες από την ασφάλιση του πρώην ΟΓΑ κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 27 του ν. 2639/1998 αμείβονται με εργόσημο, και επί των αμοιβών παρακρατείται εισφορά ύψους 10% για κύρια σύνταξη, υγειονομική περίθαλψη και Λογαριασμό Αγροτικής Εστίας (ΛΑΕ).

Από τις διατάξεις του άρθρου 22 του ν. 3863/2010 ως ισχύει, προβλέπεται η διαδικασία ετήσιας

εκκαθάρισης των ασφαλιστικών εισφορών στην ανωτέρω κατηγορία ασφαλισμένων.

Συγκεκριμένα προβλέπεται διαδικασία για τον προσδιορισμό του χρόνου ασφάλισης, ο οποίος προκύπτει από το πηλίκο των ετήσιων αμοιβών που έχει λάβει ο ασφαλισμένος κατά τη διάρκεια του έτους μέσω εργοσήμου δια του ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη, ηλικίας άνω των είκοσι πέντε ετών της 31^{ης} Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους (άρθρο 70 παρ. 2 του ν. 4144/2013).

Εάν το ως άνω πηλίκο είναι άνω των 150, θεωρείται ότι ο ασφαλισμένος έχει χρόνο ασφάλισης άνω των εκατόν πενήντα ημερών ασφάλισης και ασφαρίζεται στο πρώην ΟΓΑ για το σύνολο του έτους. Σε αντίθετη περίπτωση, ο χρόνος ασφάλισης υπολογίζεται σε μήνες ασφάλισης, θεωρώντας ότι ένας πλήρης μήνας ασφάλισης αντιστοιχεί σε είκοσι πέντε ημέρες ασφάλισης.

Περαιτέρω, μετά τον ως άνω καθορισμό του χρόνου ασφάλισης, ελέγχεται εάν έχουν καταβληθεί οι ασφαλιστικές εισφορές που αντιστοιχούν στον χρόνο ασφάλισης. Ειδικότερα, για τις περιπτώσεις με χρόνο ασφάλισης άνω των εκατόν πενήντα ημερών (ασφάλιση για πλήρες έτος) θα πρέπει να έχει καταβληθεί η ετήσια εισφορά για κύρια σύνταξη, υγειονομική περίθαλψη και ΛΑΕ που αντιστοιχεί στη δεύτερη ασφαλιστική κατηγορία της παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 2458/1997, όπως ισχύει κάθε έτος (άρθρο 70 παρ. 1 του ν. 4144/2013). Εάν δεν έχει καλυφθεί η ετήσια εισφορά, η σχετική διαφορά καταβάλλεται από τον ασφαλισμένο. Εάν έχει καταβληθεί επιπλέον εισφορά, αυτή δεν επιστρέφεται και ο ασφαλισμένος υπάγεται σε υψηλότερη ασφαλιστική κατηγορία.

Για τις περιπτώσεις με χρόνο ασφάλισης κάτω των εκατόν πενήντα ημερών (ασφάλιση για μήνες), οι ασφαλιστικές εισφορές που έχουν καταβληθεί μέσω εργοσήμου θα πρέπει να καλύπτουν την εισφορά που αντιστοιχεί στη δεύτερη ασφαλιστική κατηγορία της παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 2458/1997, όπως ισχύει κάθε έτος, για τους μήνες αυτούς. Εάν δεν επαρκούν, τότε περιορίζεται αντίστοιχα ο χρόνος ασφάλισης ή, προκειμένου να μην μειωθεί ο χρόνος ασφάλισης, ο ασφαλισμένος καταβάλλει τη σχετική διαφορά.

Με το προτεινόμενο άρθρο, το οποίο αφορά στη συγκεκριμένη κατηγορία ασφαλισμένων και συνιστά μεταβατική διάταξη, προβλέπονται πλέον ο τρόπος και οι προϋποθέσεις εκκαθάρισης των ασφαλιστικών εισφορών ώστε να αποκατασταθεί ασφαλιστικά, για το χρόνο που, βάσει των ισχυουσών διατάξεων του άρθρου 42 του ν. 4387/2016 ως ισχύει, δεν κατέστη αυτό δυνατόν, η συγκεκριμένη κατηγορία ασφαλισμένων εργατών γης, με την επαναφορά, κατόπιν των αναγκαίων τροποποιήσεων, των, μέχρι 31.12.2016, εφαρμοζόμενων διατάξεων, για τον υπολογισμό και την απεικόνιση, από 1^η.1.2017, του χρόνου ασφάλισης των εργατών γης καθώς και των οφειλόμενων ασφαλιστικών εισφορών τους, έως την έναρξη ισχύος των νέων ασφαλιστικών ρυθμίσεων για τη συγκεκριμένη κατηγορία ασφαλισμένων.

Με το προτεινόμενο άρθρο τροποποιείται το άρθρο 42 του ν. 4387/2016, ως ισχύει, και συγκεκριμένα οι διατάξεις του αντικαθίστανται από τις διατάξεις του άρθρου 22 του ν. 3863/2010 ως ισχύει, όπως αυτές τροποποιούνται με τις διατάξεις του προτεινόμενου άρθρου κατά τρόπο που αντικαθίσταται στο σύνολό του το ανωτέρω άρθρο 22 του ν. 3863/2010, ως ισχύει.

Ειδικότερα, με τις διατάξεις του προτεινόμενου άρθρου αντικαθίστανται οι σχετικές παράγραφοι του άρθρου 22 του ν. 3863/2010, ως ισχύει, με τις εξής τροποποιήσεις ανά παράγραφο:

1) Με τη διάταξη της παραγράφου 1 του προτεινόμενου άρθρου καθορίζονται τα καλυπτόμενα από τη ρύθμιση πρόσωπα (οι απασχολούμενοι ως εργάτες γης σε εργασίες καλυπτόμενες από την ασφάλιση του πρώην ΟΓΑ κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 27 του ν. 2639/1998 που αμείβονται με εργόσημο), με ορθή παραπομπή πλέον στην περίπτωση Γ της παρ. 1 του άρθρου 20 του ν. 3863/2010, όπως αυτό ισχύει με το άρθρο 20 του ν. 4144/2013, αντί της περίπτωσης Β που αναφέρεται στην αντίστοιχη παράγραφο του υπό

αντικατάσταση άρθρου 22 του ν. 3863/2010 ως ισχύει.

2) Με τη διάταξη της παραγράφου 2 του προτεινόμενου άρθρου επαναλαμβάνεται η πρόβλεψη για παρακράτηση ύψους 10% επί της αμοιβής από το εργόσημο, για κύρια σύνταξη, υγειονομική περίθαλψη και Λογαριασμό Αγροτικής Εστίας (ΛΑΕ), και διατηρείται η πρόβλεψη για αναπροσαρμογή του ανωτέρω ποσοστού με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, μετά από γνώμη του Δ.Σ. του Ε.Φ.Κ.Α.. Καταργείται όμως η πρόβλεψη της αντίστοιχης παραγράφου του υπό αντικατάσταση άρθρου 22 του ν. 3863/2010 ως ισχύει, που αφορά στη δυνατότητα επιμερισμού του ανωτέρω ποσοστού ανά κλάδο ασφάλισης με απόφαση του Δ.Σ. του ασφαλιστικού οργανισμού.

3) Με τη διάταξη της παραγράφου 3 του προτεινόμενου άρθρου επαναλαμβάνονται οι ρυθμίσεις για τον καθορισμό του χρόνου ασφάλισης και παραλείπεται η πρόβλεψη της αντίστοιχης παραγράφου του υπό αντικατάσταση άρθρου 22 του ν. 3863/2010 ως ισχύει, που θέτει ως προϋπόθεση, προκειμένου να λάβουν τα υπακτέα στη ρύθμιση πρόσωπα τις παροχές ασθενείας και ΛΑΕ του ΟΓΑ, τη συμπλήρωση τουλάχιστον εκατόν πενήντα ημερών εργασίας κατά το τρέχον ημερολογιακό έτος ή το προηγούμενο δωδεκάμηνο, καθώς το θέμα αυτό έχει ρυθμιστεί με το άρθρο 23 παρ. 1δ του ν. 4529/2018.

4) Με τη διάταξη της παραγράφου 4 του προτεινόμενου άρθρου επαναλαμβάνεται η πρόβλεψη της αντίστοιχης παραγράφου του υπό αντικατάσταση άρθρου 22 του ν. 3863/2010 ως ισχύει, για τη διαχείριση χρόνου ασφάλισης που προκύπτει σύμφωνα με την παρ. 3 και ειδικότερα τη μη αξιοποίησή του στο τρέχον έτος και τη μη μεταφορά του σε άλλο έτος.

5) Με τη διάταξη της παραγράφου 5 του προτεινόμενου άρθρου επαναλαμβάνεται η ρύθμιση που προβλέπει, σύμφωνα με την αντίστοιχη παράγραφο του υπό αντικατάσταση άρθρου 22 του ν. 3863/2010 ως ισχύει, την ασφάλιση για πλήρες έτος όσων έχουν χρόνο ασφάλισης σύμφωνα με την παρ. 3 άνω των εκατόν πενήντα ημερών ασφάλισης και για μήνες όσων έχουν χρόνο ασφάλισης κάτω των εκατόν πενήντα ημερών ασφάλισης.

Απαλείφεται όμως το τελευταίο εδάφιο της αντίστοιχης παραγράφου του υπό αντικατάσταση άρθρου 22 του ν. 3863/2010 ως ισχύει, που αφορά στην κατάταξη των ασφαλισμένων στη μεγαλύτερη δυνατή, βάσει των καταβληθεισών ασφαλιστικών εισφορών, ασφαλιστική κατηγορία, καθώς το θέμα των ασφαλιστικών εισφορών ρυθμίζεται στην παρ. 6 της προτεινόμενης ρύθμισης.

Συνεπώς, στις περιπτώσεις παράλληλης άσκησης αγροτικής ή άλλης επαγγελματικής δραστηριότητας (μισθωτής ή μη μισθωτής) και εργοσήμου, εάν το οφειλόμενο ποσό εισφοράς, όπως αυτό προκύπτει βάσει του εισοδήματος από την παράλληλα ασκούμενη επαγγελματική δραστηριότητα και το εργόσημο, υπερβαίνει την προβλεπόμενη κατά περίπτωση ελάχιστη εισφορά, είναι μικρότερο αυτού που έχει ήδη καταβληθεί από τον ασφαλισμένο, τότε η διαφορά θεωρείται ως αχρεωστήτως καταβληθείσα και επιστρέφεται στον ασφαλισμένο.

6) Με τις διατάξεις της παραγράφου 6 του προτεινόμενου άρθρου αντικαθίσταται στο σύνολό της η παράγραφος 6Α του υπό αντικατάσταση άρθρου 22 του ν. 3863/2010 ως ισχύει και ρυθμίζονται τα θέματα εκκαθάρισης ασφαλιστικών εισφορών για τις περιπτώσεις:

- i) εργατών γης που αμείβονται μόνο με εργόσημο,
- ii) εργατών γης που αμείβονται με εργόσημο και παράλληλα ασκούν άλλη αγροτική δραστηριότητα υπακτέα στην ασφάλιση του πρώην ΟΓΑ,
- iii) εργατών γης που αμείβονται με εργόσημο και παράλληλα ασκούν άλλη επαγγελματική δραστηριότητα, μισθωτή ή μη μισθωτή, υπακτέα στην ασφάλιση άλλου, πλην ΟΓΑ, φορέα ασφάλισης (π.χ. ΙΚΑ – ΕΤΑΜ, ΟΑΕΕ,

ΕΤΑΑ).

Σημειώνουμε ότι στην αντίστοιχη παρ. 6 του υπό αντικατάσταση άρθρου 22 του ν. 3863/2010 προβλεπόταν επίσης η μη εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 34 του ν. 1140/1981, στις περιπτώσεις των εργατών γης που αμείβονται με εργόσημο. Με το άρθρο 34 του ν. 1140/1981 προβλέπεται η εξαίρεση από την ασφάλιση του πρώην ΟΓΑ των ασφαλισμένων στο Δημόσιο και σε άλλους φορείς κύριας ασφάλισης. Η εν λόγω διάταξη όμως έχει ήδη καταργηθεί από 1^η.1.2017, σύμφωνα με το άρθρο 40 παρ. 9 του ν. 4387/2016, όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 3 του ν. 4578/2018 (Α' 200).

7) Τέλος, με τη διάταξη της παραγράφου 7 του προτεινόμενου άρθρου επαναλαμβάνεται η πρόβλεψη της αντίστοιχης παραγράφου του υπό αντικατάσταση άρθρου 22 του ν. 3863/2010 ως ισχύει, για έκδοση υπουργικής Απόφασης που να ρυθμίζει την έναρξη πληρωμής των ανωτέρω προσώπων με εργόσημο, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια ύστερα από γνώμη του ΔΣ του Ε.Φ.Κ.Α..

Επίσης προβλέπεται ρητά ότι εξακολουθούν να έχουν εφαρμογή οι ήδη εκδοθείσες υπουργικές αποφάσεις 14913/343/Φ10034/27.6.2011 (Β' 1586) με θέμα «Προδιαγραφές Εργοσήμου», και Φ.10034/4148/133/5.3.2013 (Β' 540) με θέμα «Ένταξη στα Μητρώα Ασφαλισμένων ΟΓΑ των εργατών γης και έναρξη εφαρμογής εργοσήμου για τον ΟΓΑ».

8) Τέλος, με την παρ. 8 διευκρινίζεται ρητά ότι οι διατάξεις της παρ. 6 αφορούν τα έτη 2017, 2018, 2019 για τα οποία ίσχυε ο τρόπος υπολογισμού των εισφορών επί του ετησίου εισοδήματος σύμφωνα με το άρθρο 40 του ν. 4387/2016 πριν τροποποιηθεί από τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

Επί του άρθρου 39

Με την προτεινόμενη διάταξη τροποποιείται το άρθρο 44 του ν. 4387/2016 και προστίθεται ρύθμιση με την οποία θεσπίζεται εξαίρεση από τις εισφορές υγειονομικής περίθαλψης για τους δικαιούχους σύνταξης που συγχρόνως λαμβάνουν εξωιδρυματικό επίδομα ή επίδομα απολύτου αναπηρίας ή τυφλότητας.

Στις περιπτώσεις αυτές ορίζεται ρητά ότι δεν υπολογίζεται εισφορά υπέρ υγειονομικής περίθαλψης επί των ανωτέρω επιδομάτων.

Επί του άρθρου 40

Με το άρθρο 40 του παρόντος νόμου τροποποιείται το άρθρο 48 του ν. 4387/2016.

Συγκεκριμένα με το προτεινόμενο άρθρο τροποποιείται η παράγραφος 2 του άρθρου 48 του ν. 4387/2016 ως ισχύει, με την οποία αντικαταστάθηκε η παράγραφος 4^η του άρθρου 40 του π.δ. 422/1981 (Α' 114).

Σύμφωνα με την ισχύουσα ρύθμιση του εδαφίου α' της παρ. 4 του άρθρου 40 του π.δ. 422/1981, όπως προστέθηκε με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 48 του ν. 4387/2016, δόθηκε το δικαίωμα σε μέτοχο που έχει συνταξιοδοτηθεί και άρα έχει δικαιωθεί κύριας σύνταξης, να του επιστραφούν εφάπαξ οι ατομικές του κρατήσεις, προτού συμπληρώσει το ελάχιστο όριο συμμετοχής στο Ταμείο και άρα πριν να συμπληρώσει τον απαιτούμενο χρόνο για θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος σε αυτό, εφόσον όμως στο πρόσωπό του συντρέχουν επιπλέον και οι εξής προϋποθέσεις: α) έχει ελάχιστο όριο συμμετοχής στο Ταμείο τουλάχιστον τριών ετών, β) δεν έχει αναγνωρίσει ή εξαγοράσει το υπόλοιπο χρονικό διάστημα μέχρι συμπλήρωσης του ελάχιστου ορίου συμμετοχής και γ) δεν έχει επιτύχει την απονομή συντάξεως ή μερίσματος με την εφαρμογή των διατάξεων του ν.δ. 4201/1961 (Α' 114) και του ν. 3232/2004 (Α' 48), όπως ισχύουν, με το Μ.Τ.Π.Υ. είτε ως απονέμοντα είτε ως συμμετέχοντα οργανισμό. Περαιτέρω δε προβλέπονταν ότι, μετά την είσπραξη των κρατήσεων από τον μέτοχο δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις περί αναγνώρισης και εξαγοράς χρόνου συμμετοχής στο Μ.Τ.Π.Υ. και οι διατάξεις του ν.δ. 4202/1961 και του ν. 3232/2004 με το Μ.Τ.Π.Υ. είτε ως απονέμοντα είτε ως συμμετέχοντα οργανισμό.

Από τα οριζόμενα στη συγκεκριμένη διάταξη προκύπτει ότι το πεδίο εφαρμογής της καταλαμβάνει και αφορά και σε πρόσωπα μετόχους, οι οποίοι θα μπορούσαν να διεκδικήσουν την καταβολή μερίσματος από το Ταμείο διότι είχαν δικαίωμα να αναγνωρίσουν ή να εξαγοράσουν το απαιτούμενο χρονικό διάστημα μέχρι συμπλήρωσης του ελαχίστου ορίου συμμετοχής τους στο Ταμείο ακόμα και κατόπιν εφαρμογής των διατάξεων του ν.δ. 4202/1961 και του ν. 3232/2004 (που αφορούν στην διαδοχική ασφάλιση) όπως ισχύουν. Επειδή το Μετοχικό Ταμείο Πολιτικών Υπαλλήλων χρηματοδοτείται αποκλειστικά από τις καταθέσεις των μετόχων του και από τα περιουσιακά του στοιχεία, λόγω δε του ότι ο χαρακτήρας του, όπως και όλων των μετοχικών ταμείων, είναι ανακεφαλαιοποιητικός και όχι αναδιανεμητικός, τα χορηγούμενα μερίσματα οφείλουν να βρίσκονται σε αντιστοιχία με τις καταθέσεις του μετόχου, ώστε να αποφεύγεται η πρόκληση ελλειμάτων.

Οι υπαγόμενοι εκ του νόμου λόγω της ιδιότητάς τους στο Μ.Τ.Π.Υ. καθίστανται άνευ ετέρου μέτοχοι σε αυτό και η κατάθεση της εισφοράς τους είναι υποχρεωτική, λαμβάνει δε χώρα με αντίστοιχη παρακράτηση από το μισθό τους υπολογιζόμενη σύμφωνα με τα οριζόμενα κάθε φορά από διάταξη νόμου ή κανονιστικής πράξης. Εξάλλου, η υποχρεωτικότητα της εισφοράς εκ μέρους εκάστου μετόχου, η αναγκαιότητα διατήρησης της αντιστοιχίας μερισμάτων και καταθέσεων σε συνδυασμό με τη διατήρηση της εύρυθμης λειτουργίας του Ταμείου επιβάλλει, σε όσες περιπτώσεις τίθεται ζήτημα επιστροφής των καταθέσεων του εκάστοτε μετόχου, τη θέσπιση προϋποθέσεων που θα πρέπει να συντρέχουν για να είναι δυνατή η επιστροφή αυτή, προκειμένου να μην τεθούν υπό διακινδύνευση, η εύρυθμη οικονομική λειτουργία του Ταμείου και κατ' επέκταση, τα συμφέροντα της ευρύτερης πλειοψηφίας των μετόχων του στο παρόν και το μέλλον.

Προς την κατεύθυνση της καλύτερης και αποτελεσματικότερης εξυπηρέτησης των προαναφερόμενων σκοπών, με την προτεινόμενη διάταξη θεσπίζεται ένα πιο αυστηρό πλαίσιο καθόσον αφορά στις απαιτούμενες προϋποθέσεις που θα πρέπει να συντρέχουν για να είναι δυνατή η επιστροφή των ατομικών κρατήσεων μετόχου. Συγκεκριμένα, με την προτεινόμενη ρύθμιση δεν παρέχεται δυνατότητα εξαγοράς όταν μέτοχος έχει δικαίωμα να αναγνωρίσει ή να εξαγοράσει το απαιτούμενο χρονικό διάστημα μέχρι συμπλήρωσης του ελαχίστου ορίου συμμετοχής του στο Ταμείο, ακόμα και κατόπιν εφαρμογής των διατάξεων του ν.δ. 4202/1961 και του ν. 3232/2004 (που αφορούν στην διαδοχική ασφάλιση) όπως ισχύουν, προκειμένου ο μέτοχος να δικαιωθεί μέρισμα.

Επίσης αντικαθίσταται η παράγραφος 4 του άρθρου 44 του π.δ. 422/1981, όπως έχει αντικατασταθεί και ισχύει με τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 48 του ν. 4387/2016.

Σύμφωνα με την ισχύουσα διάταξη ο/η χήρος/χήρα δικαιούται μέρισμα εφόσον έχει συμπληρώσει το 55ο έτος της ηλικίας του κατά το χρόνο θανάτου του μετόχου. Εφόσον έχει συμπληρώσει το 52ο έτος της ηλικίας του/της κατά τον ως άνω χρόνο, δικαιούται μέρισμα για διάστημα τριών ετών, μετά την πάροδο των οποίων η καταβολή μερίσματος αναστέλλεται μέχρι τη συμπλήρωση του εξηκοστού εβδόμου έτους της ηλικίας του/της. Εφόσον δεν έχει συμπληρώσει το πεντηκοστό δεύτερο έτος της ηλικίας του/της κατά τον ως άνω χρόνο, δικαιούται μέρισμα για διάστημα τριών ετών. Οι ανωτέρω περιορισμοί δεν εφαρμόζονται εφόσον και για όσο χρόνο ο/η χήρος/χήρα, κατά τον ως άνω χρόνο, έχει τέκνο ή τέκνα που υπάγονται στις παραγράφους 5 και 6 του παρόντος άρθρου, όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν, ή είναι ανίκανος για την άσκηση βιοποριστικού επαγγέλματος κατά ποσοστό 67% και άνω. Η καταβολή του μερίσματος παύει αν ο/η χήρος/χήρα τελέσει νέο γάμο.

Με την προτεινόμενη διάταξη καταργείται για τον/την χήρο/α, το απαιτούμενο κατά τον χρόνο θανάτου μερισματούχου, ηλικιακό όριο των 52 ετών που είχε τεθεί, προκειμένου να επαναχορηγηθεί το μέρισμα από το Μ.Τ.Π.Υ., λόγω θανάτου, στον/στην χήρο/α, όταν αυτοί θα έφθναν στο εξηκοστό έβδομο έτος της ηλικίας τους. Λαμβάνοντας υπόψη τον πλήρως ανταποδοτικό χαρακτήρα του Μ.Τ.Π.Υ., την ανάγκη προστασίας του ασφαλιστικού κεφαλαίου σε συνδυασμό με την ανάγκη επανάκτησης της εμπιστοσύνης των μετόχων-ασφαλισμένων στο Ταμείο και για λόγους κοινωνικής δικαιοσύνης, κρίθηκε αναγκαίο να προβλεφθεί η

επαναχορήγηση του μερίσματος σε όλους τους χήρους και όλες τις χήρες, με την συμπλήρωση του εξηκοστού εβδόμου έτους της ηλικίας τους, ανεξαρτήτου ορίου ηλικίας τους κατά την ημερομηνία θανάτου του μερισματούχου.

Τέλος, αντικαθίσταται η διάταξη της παρ. 14 του ν. 4387/2016 που είχε προστεθεί με το με το άρθρο 42 του ν. 4578/2018 (Α' 200). Η ισχύουσα διάταξη ορίζει ότι ο εκάστοτε μερισματούχος του Μ.Τ.Π.Υ., ο οποίος διορίζεται σε οποιαδήποτε θέση του Δημοσίου με οποιαδήποτε σχέση, δεν έχει υποχρέωση υπαγωγής στην ασφάλιση του Μ.Τ.Π.Υ., ενώ το δικαιούμενο μέρισμα δεν διακόπτεται, αλλά εξακολουθεί να καταβάλλεται. Ωστόσο, ο περιορισμός του πεδίου εφαρμογής της ισχύουσας διάταξης κρίθηκε αναγκαίος προκειμένου να μη τεθούν υπό διακινδύνευση τα συμφέροντα του Ταμείου. Για τους λόγους αυτούς, με την προτεινόμενη διάταξη προβλέπεται ότι, μόνο όσοι μερισματούχοι του ταμείου έχουν διορισθεί μέχρι τις 12.5.2016 ή διορίζονται από την ημερομηνία αυτή και εφεξής σε οποιαδήποτε οργανική θέση μετακλητού υπαλλήλου, δεν υπάγονται στην ασφάλιση του ΜΤΠΥ και συνεχίζεται η καταβολή του μερίσματος τους.

Εκ του περιεχομένου της προκύπτει ο σκοπός θέσπισης της διάταξης αυτής, ο οποίος είναι να περιοριστεί η εφαρμογή της σε μικρό αριθμό μερισματούχων, δηλαδή μόνο στους μερισματούχους του ταμείου που κατέχουν οργανική θέση μετακλητού υπαλλήλου και όχι σε όλους τους μερισματούχους του Ταμείου που διορίζονται σε οποιαδήποτε θέση του Δημοσίου με οποιαδήποτε σχέση, όπως αυτό οριζόταν με τις διατάξεις του άρθρου 42 του ν. 4578/2018.

Επί του άρθρου 41

Με το προτεινόμενο άρθρο 41 τροποποιείται το άρθρο 37 του ν. 4052/2012, όπως αυτό ισχύει μετά την αντικατάστασή του από το άρθρο 76 του ν. 4387/2016 και συγκεκριμένα αντικαθίσταται η παράγραφος 3 αυτού και προστίθεται παράγραφος 5 με υποπαραγράφους α και β.

Συγκεκριμένα με το προτεινόμενο άρθρο η διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 37 του ν. 4052/2012, όπως ίσχυε μετά την τροποποίηση του άρθρου αυτού με το άρθρο 76 του ν. 4387/2016, αντικαθίσταται με νέα που περιέχει ρυθμίσεις με τις οποίες, δίδεται για πρώτη φορά η δυνατότητα από 1η.1.2021, στους υγειονομικούς αυτοτελώς απασχολούμενους, στα πρόσωπα που ασκούν επάγγελμα υπαγόμενο στην ασφάλιση του πρώην Ο.Γ.Α., καθώς και σε όσα πρόσωπα βάσει ειδικής ή γενικής διάταξης δεν έχουν υποχρέωση υπαγωγής για επικουρική ασφάλιση, να υπαχθούν προαιρετικά στον κλάδο του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π..

Με το δεδομένο ότι για τα εν λόγω πρόσωπα δεν υπήρχε σχετική πρόβλεψη για επικουρική ασφάλιση, κρίθηκε αναγκαία η εν λόγω ρύθμιση για λόγους ίσης μεταχείρισης με τους λοιπούς ασφαλισμένους του κλάδου του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., ώστε να μπορούν να υπαχθούν στην ασφάλιση του εν λόγω κλάδου, εφόσον το επιθυμούν μετά από αίτησή τους. Άλλωστε, κατά τον υπολογισμό της επικουρικής τους σύνταξης, σύμφωνα με το σύστημα νοητής κεφαλαιοποίησης λαμβάνεται υπόψη το ύψος των συσσωρευμένων ασφαλιστικών εισφορών στην ατομική μερίδα του κάθε ασφαλισμένου, καθώς και το προσδόκιμο ζωής κατά τη συνταξιοδότηση. Περαιτέρω ορίζεται ρητώς ότι μετά την προαιρετική υπαγωγή στην ασφάλιση ισχύουν και εφαρμόζονται όλοι οι κανόνες της υποχρεωτικής ασφάλισης.

Επίσης, με το προτεινόμενο άρθρο προστίθεται νέα παράγραφος 5 με υποπαραγράφους α και β στις οποίες ρυθμίζονται θέματα που αφορούν την προαιρετική ασφάλιση.

Συγκεκριμένα με την υποπαραγράφο α' της παραγράφου 5 προβλέπεται η δυνατότητα προαιρετικής υπαγωγής στην ασφάλιση του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. από 1^η.1.2021, όλων των προσώπων που δεν ασφαλιζονται για εφάπαξ παροχή. Ειδικότερα, σε όλους τους μισθωτούς, τους αυτοτελώς απασχολούμενους και ελεύθερους επαγγελματίες που δεν ασφαλιζονται σε κάποιον άλλο φορέα (όπως ΝΠΙΔ, επαγγελματικό ταμείο) για τη χορήγηση εφάπαξ παροχής, δίνεται η δυνατότητα υπαγωγής στον Κλάδο Εφάπαξ Παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. Ανάλογη δυνατότητα παρέχεται και στα πρόσωπα που ασκούν επάγγελμα υπαγόμενο στην ασφάλιση του πρώην ΟΓΑ.

Η ρύθμιση αφορά στα πρόσωπα που από 1^η.1.2021 αναλαμβάνουν ασφαλιστέα εργασία - απασχόληση ή

αποκτούν ασφαλιστέα ιδιότητα, για την οποία ασφαρίζονται υποχρεωτικά σε φορέα κύριας ασφάλισης και καταλαμβάνει όσους δεν ανήκουν στα ασφαλιστέα πρόσωπα του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., και για τα οποία δεν προβλέπεται η ασφάλισή τους για εφάπαξ παροχή από τις καταστατικές διατάξεις των πρώην φορέων που εντάχθηκαν στον Κλάδο Εφάπαξ Παροχών με το άρθρο 75 του ν. 4387/2016.

Καθώς ο τρόπος υπολογισμού γίνεται με βάση την αρχή της ισοδυναμίας και την αρχή της ανταποδοτικότητας, το ποσό της εφάπαξ παροχής των εν λόγω προσώπων ισούται με τη συσσωρευμένη αξία των εισφορών τους που έχουν συγκεντρωθεί στην ατομική τους μερίδα κατά την ημερομηνία αποχώρησης. Περαιτέρω, και καθόσον αφορά την εφάπαξ παροχή, ορίζεται ρητώς ότι μετά την προαιρετική υπαγωγή στην συγκεκριμένη ασφάλιση ισχύουν και εφαρμόζονται όλοι οι κανόνες της υποχρεωτικής ασφάλισης.

Με την προτεινόμενη διάταξη της παρ. 5β προβλέπεται η δυνατότητα προαιρετικής υπαγωγής όλου του μόνιμου προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας (αστυνομικών, συνοριοφυλάκων, ειδικών φρουρών και του πολιτικού προσωπικού ασφαλισμένου στον Τομέα Πρόνοιας Υπαλλήλων Αστυνομίας Πόλεων) καθώς και όλου του μόνιμου προσωπικού του Πυροσβεστικού Σώματος στην ασφάλιση του Κλάδου Εφάπαξ Παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., με την προϋπόθεση ότι είναι ασφαλισμένοι για εφάπαξ παροχή στο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης και Πρόνοιας Απασχολούμενων στα Σώματα Ασφαλείας (ΤΕΑΠΑΣΑ).

Το προσωπικό αυτό έχει ήδη υπαχθεί υποχρεωτικά στην ασφάλιση του ΤΕΑΠΑΣΑ.

Περαιτέρω, θα πρέπει να σημειωθεί ότι μέχρι σήμερα υπάρχει διαφορετική μεταχείριση μεταξύ των μελών του προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας (αστυνομικοί, συνοριοφύλακες και ειδικοί φρουροί) και του Πυροσβεστικού Σώματος, ως προς την υπαγωγή τους στην ασφάλιση για εφάπαξ παροχή.

Ειδικότερα, μετά την κατάργηση της Χωροφυλακής και της Αστυνομίας Πόλεων (ν. 1481/1984), οι αστυνομικοί, κατά την εισαγωγή τους στην Ελληνική Αστυνομία, ασφαλιζόνταν στα ταμεία της πρώην Χωροφυλακής ή της πρώην Αστυνομίας Πόλεων, μέσω του μαθηματικού τύπου του άρθρου 1 του π.δ. 485/1987 (Α' 223) και κατ' επέκταση υποχρεωτικά ή προαιρετικά στο πρώην ΤΠΔΥ:

- οι προσληφθέντες μετά το 1993 ασφαλισμένοι του πρώην ΤΑΑΣ, νυν Τομέα Πρόνοιας Αστυνομικών (ΤΠΑΣ) του ΤΕΑΠΑΣΑ, ασφαλιζονται προαιρετικά στο πρώην ΤΠΔΥ,

- οι ασφαλισμένοι στον Τομέα Πρόνοιας Υπαλλήλων Αστυνομίας Πόλεων (ΤΠΥΑΠ) του ΤΕΑΠΑΣΑ (πρώην ΕΤΥΑΠ), ασφαλιζονται υποχρεωτικά στο πρώην ΤΠΔΥ (αστυνομικό και πολιτικό προσωπικό),

- στον Τομέα Πρόνοιας Υπαλλήλων Πυροσβεστικού Σώματος (ΤΠΥΠΣ) του ΤΕΑΠΑΣΑ, υπάγεται υποχρεωτικά το μόνιμο (ένστολο και πολιτικό) προσωπικό του Πυροσβεστικού Σώματος (ν.δ. 2492/1953).

Με την προτεινόμενη διάταξη επιδιώκεται ενιαία ρύθμιση και καταργούνται όλες οι προγενέστερες επιμέρους διατάξεις που ίσχυαν, καθόσον αντιμετώπιζαν όμοιες περιπτώσεις εργαζομένων με διαφορετικό τρόπο και εντελώς τυχαία κάποιοι από το προσωπικό αυτό είχαν τη δυνατότητα να ασφαλισθούν σε δεύτερο Κλάδο Πρόνοιας και ως εκ τούτου να δικαιωθούν και δεύτερη εφάπαξ παροχή κατά την αποχώρησή τους από την εργασία, ενώ άλλοι δεν είχαν αυτή τη δυνατότητα.

Επισημαίνεται ότι ο σκοπός της προτεινόμενης ρύθμισης είναι η απλούστευση και ενοποίηση των προϋποθέσεων υπαγωγής στην ασφάλιση του Κλάδου Πρόνοιας του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. για όλο το μόνιμο προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας και του Πυροσβεστικού Σώματος. Η ενιαία αυτή ρύθμιση προσφέρει απλοποίηση της διαδικασίας ασφάλισης, ίση και δίκαιη μεταχείριση μεταξύ παλαιών και νέων ασφαλισμένων, καθώς και ίση και δίκαιη μεταχείριση μεταξύ όλων των εργαζομένων της Ελληνικής Αστυνομίας (αστυνομικών, συνοριοφυλάκων και ειδικών φρουρών) και του Πυροσβεστικού Σώματος και επιπλέον, δίνει τη δυνατότητα της ελεύθερης επιλογής του ίδιου του ασφαλισμένου για διπλή ασφάλιση για εφάπαξ παροχή με καταβολή αντίστοιχων ασφαλιστικών εισφορών και θεμελίωση δικαιώματος δεύτερης παροχής κατά την αποχώρησή του από την υπηρεσία.

Επί του άρθρου 42

Με το άρθρο 42 του παρόντος σχεδίου νόμου τροποποιείται το άρθρο 79 του ν. 4387/2016.

Με την προτεινόμενη διάταξη της εσωτερικής παραγράφου 1 αντικαθίσταται το εδάφιο γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 79 του ν. 4387/2016, και ρυθμίζεται ο τρόπος καταβολής του οφειλόμενου ποσού σε περίπτωση θεμελίωσης δικαιώματος σε επικουρική σύνταξη με αναγνώριση, κατόπιν εξαγοράς, χρόνου ασφάλισης.

Στις διατάξεις για τους αναγνωριστέους στον Κλάδο χρόνους, ήτοι στην περίπτωση γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 40 του ν. 4052/2012 (Α' 41), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 79 του ν. 4387/2016, προστίθενται οι διατάξεις της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 15 και η περίπτωση γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 34 του ν. 4387/2016, για λόγους κωδικοποίησης.

Προσέτι, προβλέπεται ότι εφόσον το οφειλόμενο ποσό εξαγοράς δεν υπερβαίνει το ποσό των τριών χιλιάδων ευρώ, συμψηφίζεται ή παρακρατείται από το σύνολο του δικαιούμενου ποσού της επικουρικής σύνταξης.

Σε περίπτωση που το οφειλόμενο ποσό εξαγοράς υπερβαίνει το ποσό των τριών χιλιάδων ευρώ, το υπερβάλλον ποσό εξοφλείται εφάπαξ πριν την έκδοση της απόφασης συνταξιοδότησης και το ποσό έως τις τρεις χιλιάδες ευρώ συμψηφίζεται ή παρακρατείται από το σύνολο του δικαιούμενου ποσού της επικουρικής σύνταξης.

Διευκρινίζεται ότι η προτεινόμενη ρύθμιση της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου αφορά σε όλους τους πλασματικούς χρόνους ασφάλισης, (συμπεριλαμβανομένου του χρόνου προϋπηρεσίας), οι οποίοι μπορούν να συνυπολογιστούν στην επικουρική σύνταξη του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., βάσει των διατάξεων των άρθρων 40 και 47 του ν. 2084/1992 (Α' 165), του άρθρου 20 του ν. 3232/2004 (Α' 48), της παραγράφου 7 του άρθρου 41 του ν. 3996/2011 (Α' 170), της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 15 και της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 34 του ν. 4387/2016.

Η προτεινόμενη ρύθμιση καθίσταται αναγκαία, διότι η εφαρμογή της διάταξης της παραγράφου 4 του άρθρου 40 του ν. 3996/2011, η οποία εφαρμόζεται στην κύρια σύνταξη και προβλέπει εξόφληση του ποσού της εξαγοράς του πλασματικού χρόνου με παρακράτηση ποσού που αντιστοιχεί στο ένα τέταρτο του συνολικού ποσού της σύνταξης, καθίσταται αλυσιτελής εν προκειμένω, δοθέντος ότι αφενός το ποσό της επικουρικής σύνταξης είναι μικρότερο του ποσού της κύριας και αφετέρου το χρονικό διάστημα εξόφλησης του οφειλόμενου ποσού της εξαγοράς επιμηκύνεται και ως εκ τούτου ελλοχεύει ο κίνδυνος της μη εξόφλησης του οφειλόμενου ποσού.

Επιπροσθέτως, όσον αφορά στην αναγνώριση χρόνου προϋπηρεσίας, βάσει της παραγράφου 3 του άρθρου 20 του ν. 3232/2004, η οποία ρυθμίζει ειδικά την επικουρική σύνταξη δημοσίων υπαλλήλων, απαγορεύεται η συνταξιοδότηση πριν την εφάπαξ εξόφληση του ποσού εξαγοράς της αναγνωριζόμενης προϋπηρεσίας και ως εκ τούτου πολλοί συνταξιούχοι χάνουν την επικουρική σύνταξη, λόγω αδυναμίας εξόφλησης του ποσού εξαγοράς.

Το γεγονός ότι ο κίνδυνος που ελλοχεύει η εφαρμογή της παραγράφου 3 του άρθρου 20 του ν. 3232/2004 δεν αντιμετωπίζεται ούτε με τη διάταξη του άρθρου 7Α του Κανονισμού Οικονομικής Οργάνωσης και Λογιστικής Λειτουργίας του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., η οποία επιτρέπει συμψηφισμό οποιασδήποτε οφειλής προς το Ταμείο με το σύνολο των χορηγούμενων παροχών, καθώς ο Κανονισμός, ως Υπουργική Απόφαση, δεν μπορεί να καταργήσει το πέμπτο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 20 του ν. 3232/2004, καθιστά έτι περαιτέρω απαραίτητη τη ρύθμιση του παρόντος άρθρου.

2. Με την προτεινόμενη διάταξη προστίθεται περίπτωση γ' στην παράγραφο 2 και ρυθμίζεται το ζήτημα της συνέχισης της ασφάλισης στον Κλάδο Εφάπαξ Παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., προσώπων που ενώ δεν είχαν υποχρέωση ασφάλισης έχουν καταβάλει εισφορές για εύλογο χρόνο και επιθυμούν να συνεχίσουν την ασφάλισή τους.

Η υπαγωγή στην ασφάλιση των πρώην Ταμείων, Τομέων, Κλάδων και Λογαριασμών Πρόνοιας είναι ιδιαίτερα

πολύπλοκη και έχουν πολλάκις προκληθεί προβλήματα στις αρμόδιες για την παρακράτηση εισφορών υπηρεσίες. Παράλληλα, διαπιστώνεται ότι υφίστανται πολλές περιπτώσεις που οι ενταχθέντες στο Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., Φορείς Πρόνοιας, αλλά και ο Κλάδος Εφάπαξ Παροχών του Ταμείου, εισέπρατταν ασφαλιστικές εισφορές, χωρίς ωστόσο να συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις ασφάλισης.

Δοθέντος ότι δημιουργήθηκε η εύλογη πεποίθηση σε ασφαλισμένους και εργοδότες, ότι η ασφάλιση είναι νόμιμη, καθίσταται αναγκαία η ρύθμιση της περίπτωσης γ' της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου.

Με την προτεινόμενη διάταξη παρέχεται η δυνατότητα αφενός στους ασφαλισμένους, οι οποίοι επιθυμούν τη συνέχιση της ασφάλισής τους να επιλέξουν τη συνέχισή της, υποβάλλοντας σχετική αίτηση στο Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. εντός αποκλειστικής προθεσμίας έξι μηνών από την διαπίστωση της μη υποχρέωσης υπαγωγής τους ή από τη διακοπή της ασφάλισής τους ή τη δημοσίευση του παρόντος και αφετέρου σε όλους όσους δεν επιθυμούν την συνέχιση της ασφάλισής τους, να λάβουν τις ασφαλιστικές εισφορές που είχαν καταβάλει, ως αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά, υπό την επιφύλαξη των διατάξεων περί παραγραφής, όπως ισχύουν, εφόσον υποβάλλουν αίτηση διαγραφής και επιστροφής αχρεωστήτως καταβληθεισών εισφορών από το Ταμείο.

Επί του άρθρου 43

Με το άρθρο 43 του παρόντος σχεδίου νόμου τροποποιείται το άρθρο 80 του ν. 4387/2016 και προστίθεται δεύτερο εδάφιο στην παράγραφο 3 του άρθρου 43 του ν. 4052/2012.

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 80 του ν. 4387/2016, όπως αντικαταστάθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 55 του ν. 4445/2016, δόθηκε η δυνατότητα να συσταθούν στο Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. Διοικητικές Επιτροπές με αρμοδιότητα, εκτός των άλλων, της εξέτασης ενδικοφανών και λοιπών διοικητικών προσφυγών.

Κατ' εξουσιοδότηση της διάταξης αυτής εκδόθηκε η αριθμ. Δ9/31036/9508/6-12-2017 (Β' 4416) Υπουργική απόφαση και συστήθηκαν στο Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. δύο Διοικητικές Επιτροπές, μία για θέματα επικουρικής ασφάλισης και μία για θέματα εφάπαξ παροχών.

Με την προτεινόμενη διάταξη παρέχεται η δυνατότητα στον αρμόδιο Προϊστάμενο Διεύθυνσης του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., να ασκεί προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου, κατά αποφάσεων των Διοικητικών Επιτροπών, για τις υποθέσεις εκείνες των οποίων το αντικείμενο υπερβαίνει το ποσό των δύο χιλιάδων ευρώ, καθώς και για τις υποθέσεις που δεν αποτιμώνται σε χρήμα, έχουν όμως οικονομικές συνέπειες.

Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζονται τα έσοδα του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. στις περιπτώσεις διαφωνίας ανάμεσα στις Διοικητικές Επιτροπές και τις υπηρεσίες του Ταμείου και τίθενται οι υποθέσεις στην αμερόληπτη δικαιοδοτική κρίση.

Επί του άρθρου 44

Με τις προτεινόμενες διατάξεις αντικαθίσταται το άρθρο 96 του ν. 4387/2016, με σκοπό τη συμμόρφωση στις υπ' αρ. 1889/2019 και 1890/2019 αποφάσεις της Ολομέλειας του Συμβουλίου Επικρατείας, οι οποίες ακύρωσαν τις υπουργικές αποφάσεις οικ.23123/785/7.6.2016 (Β' 1604) «Καθορισμός των τεχνικών παραμέτρων σχετικά με τις παροχές του Ενιαίου Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης» και οικ.25900/470/7.6.2016 (Β' 1605, διόρθωση σφάλματος Β' 1623) «Αναπροσαρμογή καταβαλλόμενων συντάξεων του Ενιαίου Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης». Οι εν λόγω αποφάσεις έκριναν αντισυνταγματικές τις διατάξεις των παρ. 1 και 4 του άρθρου 96 του ν. 4387/2016, λόγω της ελλείψεως αναλογιστικής μελέτης, εκπονηθείσας πριν από τη ψήφιση του ν. 4387/2016, που να τεκμηριώνει αφενός μεν τη βιωσιμότητα του Κλάδου του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. και αφετέρου την επάρκεια των παροχών του και να προκύπτει ότι τα συμπεράσματα της μελέτης ελήφθησαν υπόψη κατά την ψήφιση των ρυθμίσεων του ν.

4387/2016 για τον νέο τρόπο υπολογισμού των επικουρικών συντάξεων για τους μελλοντικούς συνταξιούχους και τον επανυπολογισμό – αναπροσαρμογή των ήδη καταβαλλόμενων. Οι συνέπειες της αντισυνταγματικότητας των ανωτέρω νομοθετικών διατάξεων και της ακύρωσης των κατ' εξουσιοδότηση αυτών εκδοθεισών υπουργικών αποφάσεων επέρχονται από τη δημοσίευση των σχετικών αποφάσεων του ΣτΕ, ήτοι από τις 4.10.2019.

Με την υπ' αρ. 1890/2019 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας (Ολομ.) έγινε ακόμη δεκτό ότι «αιτιολογείται επαρκώς η επιλογή .... ως βάσης επανυπολογισμού των επικουρικών συντάξεων που καταβάλλονταν στους ήδη συνταξιούχους κατά τη δημοσίευση του ν. 4387/2016, του ύψους στο οποίο οι συντάξεις αυτές είχαν διαμορφωθεί κατά την 31.12.2014, δηλαδή με τις επελθούσες και κριθείσες ως αντισυνταγματικές, με τις 2287-2288/2015 αποφάσεις της Ολομέλειας του Δικαστηρίου περικοπές των ν. 4051/2012 και 4093/2012». Ωστόσο κρίθηκε ότι αντίκειται στις αρχές της ισότητας και της αναλογικότητας το προβλεπόμενο στα άρθρα 96 παρ. 4 του ν. 4387/2016 και 6 της ακυρωθείσας ΥΑ οικ.25909/470/7.6.2016 (Β' 1605, διόρθωση σφάλματος Β'1623) όριο του ποσού των χιλίων τριακοσίων ευρώ, του οποίου δεν επιτρέπεται να υπολείπεται, μετά την αναπροσαρμογή της επικουρικής συντάξεως, το άθροισμα της καταβαλλόμενης σε αυτούς κύριας και επικουρικής συντάξεως.

Κατόπιν αυτού, εκπονήθηκε αναλογιστική μελέτη από την Εθνική Αναλογιστική Αρχή πριν την κατάρτιση του προτεινόμενου νομοσχεδίου, βάσει της οποίας επαναθεσπίζονται οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 96 του ν. 4387/2016 για τον νέο τρόπο υπολογισμού των επικουρικών συντάξεων από 1.1.2015 και απαλείφονται οι ρυθμίσεις επανυπολογισμού και αναπροσαρμογής των ήδη καταβαλλόμενων ή καταβλητέων κατά την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016 επικουρικών συντάξεων, που έχουν εκδοθεί στη βάση του προγενέστερου του άρθρου 42 του ν. 4052/2012 νομικού πλαισίου.

Ειδικότερα, με την προτεινόμενη παρ. 1 κωδικοποιείται το άρθρο 42 του ν. 4052/2012, όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 12 παρ. 2 της από 31.12.2012 Π.Ν.Π. (Α' 256), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4147/2013 (Α' 98), το άρθρο πρώτο υποπαρ. ΙΑ.2. περ. 3Β του ν. 4254/2014 (Α' 85), το άρθρο 96 παρ. 1 του ν. 4387/2016, το άρθρο δεύτερο παρ. 11 του ν. 4393/2016 (Α' 106) και το άρθρο 16 του ν. 4488/2016 (Α' 85), για τον καθορισμό του ποσού της επικουρικής σύνταξης για όσους καταθέτουν αίτηση και συγχρόνως συνταξιοδοτούνται από 1.1.2015 και μετά.

Με την παρ. 2 προβλέπεται η αναλογική εφαρμογή στον Κλάδο των ρυθμίσεων του ν. 4387/2016 που αφορούν την κύρια σύνταξη και αναφέρονται στην αναγνώριση των πλασματικών χρόνων, την παράλληλη ασφάλιση, την προαιρετική συνέχιση της ασφάλισης, την προσαύξηση της σύνταξης για όσους κατέβαλλαν αυξημένες εισφορές και την τυπική ασφάλιση.

Με την παρ. 3 προβλέπεται ότι οι εκκρεμείς κατά τη δημοσίευση του ν. 4387/2016 αιτήσεις συνταξιοδότησης κρίνονται με βάση το νομικό καθεστώς που ισχύει κατά το χρόνο υποβολής τους.

Με την προτεινόμενη παρ. 4 προβλέπεται ότι οι ήδη καταβαλλόμενες επικουρικές συντάξεις έως 30 Σεπτεμβρίου 2019 που αφορούν αιτήσεις που είχαν υποβληθεί έως 31 Δεκεμβρίου 2014, οι οποίες έχουν εκδοθεί στη βάση του προγενέστερου του άρθρου 42 του ν. 4052/2012 νομικού πλαισίου, συνεχίζουν να καταβάλλονται από 1η Οκτωβρίου 2019 στο ύψος του ποσού που είχαν διαμορφωθεί, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις στις 31.12.2014, το δε καταβαλλόμενο προ φόρου ποσόν δεν μπορεί να υπολείπεται του προ φόρου καταβαλλόμενου ποσού στις 30 Σεπτεμβρίου 2019. Η ρύθμιση αυτή έχει αναλογική εφαρμογή και στις εκκρεμείς αιτήσεις που είχαν υποβληθεί έως 31 Δεκεμβρίου 2014 που διέπονται από το προγενέστερο του άρθρου 42 του ν. 4052/2012 νομικό πλαίσιο.

Με την παρ. 5 αποσαφηνίζεται ότι, από τις 13.5.2016, ημερομηνία δημοσίευσης του ν. 4387/2016, η επικουρική σύνταξη υπολογίζεται αποκλειστικά σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 96 του ν. 4387/2016 και το άρθρο 42 του ν. 4052/2012 και καταργούνται οι διατάξεις που προβλέπουν κατώτατα όρια επικουρικών συντάξεων ή χορήγηση άλλων παροχών (π.χ. έξοδα κηδείας) ή επιδομάτων (π.χ. οικογενειακών βαρών ή απολύτου αναπηρίας). Σχετικές οδηγίες έχουν ήδη δοθεί με την υπ' αρ.

Φ21250/οικ.7262/Δ15.110/16.6.2017 (ΑΔΑ:ΩΓΣ7465Θ1Ω-216) εγκύκλιο.

Με την παρ. 6 παρέχεται εξουσιοδοτική διάταξη για την έκδοση υπουργικής απόφασης για τον καθορισμό της ημέρας καταβολής της μηνιαίας επικουρικής σύνταξης και κάθε αναγκαίου θέματος για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, ενώ ταυτόχρονα απαλείφεται η εξουσιοδοτική διάταξη για την έκδοση υπουργικής απόφασης επανυπολογισμού και αναπροσαρμογής των επικουρικών συντάξεων.

Επί του άρθρου 45

Με το προτεινόμενο άρθρο 45 τροποποιούνται διατάξεις του άρθρου 97 ν. 4387/2016 ως ισχύει, προστίθενται νέες και επί της ουσίας αντικαθίσταται το άρθρο 97 του ν. 4387/2016 ως ισχύει.

Με τις συγκεκριμένες παρεμβάσεις στο άρθρο 97 του ν. 4387/2016 αποσυνδέεται η εισφορά για την επικουρική ασφάλιση από τον κατώτατο βασικό μισθό μισθωτού και θεσπίζεται ένα σύστημα εισφορών, απλό και ευέλικτο, που βασίζεται στη δυνατότητα του εκάστοτε ασφαλισμένου να επιλέξει ελεύθερα την ασφαλιστική κατηγορία που θα υπαχθεί και επιπλέον, απλοποιείται σε σημαντικό βαθμό ο τρόπος καταβολής της ασφαλιστικής εισφοράς υπέρ του κλάδου του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π..

Συγκεκριμένα:

Αρχικά τροποποιείται η παρ. 1 του άρθρου 97 ν. 4387/2016 ως ισχύει, η τροποποίηση δε αυτή αφορά την υποπαράγραφο της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού η οποία γίνεται παράγραφος 2 στο προτεινόμενο άρθρο χωρίς όμως αλλαγή στο περιεχόμενό της.

Στη συνέχεια η παράγραφος 2 του άρθρου 97 του ν. 4387/2016 ως ισχύει, αναριθμείται σε παράγραφο 3 του προτεινόμενου άρθρου και τροποποιείται ως προς το περιεχόμενό της. Ειδικότερα με την προτεινόμενη διάταξη θεσπίζεται νέο πλαίσιο καταβολής ασφαλιστικών εισφορών για τους αυτοαπασχολούμενους, τους ελεύθερους επαγγελματίες και τους έμμισθους δικηγόρους. Συγκεκριμένα τα εν λόγω πρόσωπα από την 1η.1.2020 και εφεξής κατατάσσονται σε τρεις ασφαλιστικές κατηγορίες καταβάλλοντας τα αντίστοιχα σταθερά ποσά μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς. Με τη ρύθμιση αυτή δημιουργείται ένα σύστημα απλό, κατανοητό και φιλικό προς τους ασφαλισμένους, το οποίο αποσυνδέεται από το ύψος των αποδοχών ενώ παράλληλα διατηρείται η εισφορά που αντιστοιχεί στην πρώτη κατώτατη ασφαλιστική κατηγορία για επικουρική στο ίδιο ποσό που ίσχυε προηγουμένως.

Τα ποσά των ανωτέρω ασφαλιστικών κατηγοριών προσαυξάνονται κατ' έτος από 1η.1.2023 έως 31.12.2024 κατά το ποσοστό μεταβολής του μέσου ετήσιου γενικού δείκτη τιμών καταναλωτή του προηγούμενου έτους και από 1.1.2025 και εφεξής κατά τον δείκτη μεταβολής μισθών.

Στη συνέχεια η παράγραφος 3 του άρθρου 97 του ν. 4387/2016 ως ισχύει, τροποποιείται ως προς το περιεχόμενό της και αναριθμείται σε παράγραφο 4 του προτεινόμενου άρθρου. Ειδικότερα, με την προτεινόμενη διάταξη θεσπίζεται η ελεύθερη επιλογή ασφαλιστικής κατηγορίας σε μία από τις προβλεπόμενες κατηγορίες και σε περίπτωση μη επιλογής η υπαγωγή στην κατώτερη, καθώς και η δυνατότητα υπαγωγής σε ανώτερη ή κατώτερη κατηγορία κατόπιν αίτησης του ασφαλισμένου, η οποία μπορεί να υποβληθεί και ηλεκτρονικά οποτεδήποτε, όμως η μετάταξη από κατηγορία σε κατηγορία θα γίνεται από την 1η του επόμενου έτους από την υποβολή της αίτησης. Επίσης προβλέπεται ότι κατά την πρώτη εφαρμογή οι ασφαλισμένοι θα πρέπει να επιλέξουν την ασφαλιστική κατηγορία στην οποία θέλουν να υπαχθούν, άλλως κατατάσσονται στην πρώτη ασφαλιστική κατηγορία. Περαιτέρω ορίζεται ότι ειδικά για τους έμμισθους δικηγόρους, τα ποσά της μηνιαίας εισφοράς επιμερίζονται κατά 50% στον εντολέα τους και κατά 50% για τους ίδιους.

Ακολούθως με το προτεινόμενο άρθρο προστίθεται παράγραφος 5 στο άρθρο 97 ν. 4387/2016 ως ισχύει, με την οποία προβλέπεται η από 1η.1.2023, κατ' έτος, προσαύξηση των ποσών των θεσπιζόμενων ασφαλιστικών κατηγοριών, με διαπιστωτική πράξη του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, με

βάση συντελεστή που θα προκύπτει κατά τον ρητώς οριζόμενο στη συγκεκριμένη διάταξη τρόπο.

Στη συνέχεια με το προτεινόμενο άρθρο προστίθεται παράγραφος 6 στο άρθρο 97 του ν. 4387/2016 ως ισχύει, με την οποία ρυθμίζεται το ζήτημα των εισφορών για τους προαιρετικά ασφαλισμένους. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την προτεινόμενη διάταξη, τα πρόσωπα του άρθρου 76 παρ. 3 του ν. 4387/2016 ως ισχύει, που ασφαλιζονται από 1η.1.2021 προαιρετικά καταβάλουν τις εισφορές της παρ. 1 σε περίπτωση μισθωτής απασχόλησης ή της προτεινόμενης παρ. 3, εφόσον είναι υγειονομικοί αυτοαπασχολούμενοι ή ασκούν επάγγελμα υπαγόμενο στην ασφάλιση του πρώην ΟΓΑ.

Τέλος με το προτεινόμενο άρθρο η παράγραφος 4 του άρθρου 97 του ν. 4387/2016, ως ισχύει, με την οποία ορίζεται ότι εισφορές που καταβλήθηκαν δεν επιστρέφονται, παραμένει ως περιεχόμενο ως έχει αλλά αναριθμείται σε παράγραφο 7.

Επί του άρθρου 46

Η προτεινόμενη διάταξη παρίσταται αναγκαία, προκειμένου να ρυθμιστεί με ενιαίο τρόπο για όλους τους ασφαλισμένους και υποψήφιους συνταξιούχους του Ενιαίου Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών (Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.), η δυνατότητα συμψηφισμού οφειλών προς τον φορέα με παρακράτηση ποσού από τη σύνταξη και την εφάπαξ παροχή που δικαιούνται από το Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.. Δοθέντος ότι ο συμψηφισμός ή μη διέπεται από τις καταστατικές διατάξεις των εντασσόμενων φορέων στο Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., οι οποίες εξακολουθούν, κατά το άρθρο 47 του ν. 4052/2012, να ισχύουν έως την έκδοση του Κανονισμού Ασφάλισης και Παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. δεν υφίσταται ενιαίο πλαίσιο. Ως εκ τούτου υπάρχει διαφοροποίηση μεταξύ των ασφαλισμένων και συνταξιούχων του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., εξαιτίας του ότι προέρχονται από διαφορετικούς εντασσόμενους φορείς.

Το πρόβλημα που εγείρεται δεν επιλύεται με τη διάταξη του άρθρου 7Α του Κανονισμού Οικονομικής Οργάνωσης και Λογιστικής Λειτουργίας του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., η οποία επιτρέπει συμψηφισμό οποιασδήποτε οφειλής προς το Ταμείο με το σύνολο των χορηγούμενων παροχών, διότι ο Κανονισμός Οικονομικής αυτός δεν συνιστά τον προβλεπόμενο στην παράγραφο 1 του άρθρου 47 ν. 4052/2012, όπως αυτή αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 84 του ν. 4387/2016, Κανονισμό Ασφάλισης και Παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π..

Επιπροσθέτως, ο Κανονισμός Οικονομικής Οργάνωσης και Λογιστικής Λειτουργίας του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., ως υπουργική απόφαση, δεν δύναται να καταργήσει τη διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 84 του ν. 4387/2016, η οποία ρητά προβλέπει ότι οι καταστατικές διατάξεις των εντασσόμενων φορέων στο Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. εξακολουθούν να ισχύουν μέχρι την έκδοση του Κανονισμού Ασφάλισης και Παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π..

Με την προτεινόμενη διάταξη ορίζεται ότι συμψηφίζονται μόνο οφειλές προς το Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. με ποσό από τη σύνταξη και το εφάπαξ που δικαιούνται οι οφειλέτες. Διευκρινίζεται ότι σχετικά με τις οφειλές προς τρίτους (όπως το Δημόσιο) εξακολουθούν να ισχύουν οι ισχύουσες διατάξεις. Προσέτι με την προτεινόμενη διάταξη προβλέπεται ότι, σε περίπτωση θανάτου ασφαλισμένου ή συνταξιούχου, οφειλές του αποβιώσαντος προς το Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. αποσβένονται με συμψηφισμό αυτών με ποσό από τη σύνταξη και το εφάπαξ που δικαιούνται από τον φορέα τα μέλη της οικογένειάς του ή οι κληρονόμοι του.

Η προσθήκη των κληρονόμων καθίσταται αναγκαία, προκειμένου να συμπεριληφθούν περιπτώσεις, όπως η περίπτωση β' της παραγράφου 3 του άρθρου 35 του ν. 4387/2016, στις οποίες δικαιούχοι των παροχών δύναται να είναι κληρονόμοι, οι οποίοι δεν είναι μέλη της οικογένειας. Εξάλλου, ο προβλεπόμενος συμψηφισμός των οφειλών προς το Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. με ποσό τόσο από τη σύνταξη, όσο και από την εφάπαξ

παροχή δεν αντίκειται στην αυτοτέλεια των κλάδων και εφάπαξ παροχών, διότι γίνεται λογιστικά.

Επί του άρθρου 47

Με την προτεινόμενη διάταξη του άρθρου 47 ορίζεται ότι από 1^η.1.2020 στον ετήσιο κοινωνικό προϋπολογισμό εγγράφεται δαπάνη ύψους 0,5% του ΑΕΠ, από την οποία καλύπτεται κατά πρώτον η δαπάνη που δημιουργείται ετησίως σε εφαρμογή των υπ' αρ. 1890/2019 και 1891/2019 αποφάσεων της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας και κατά δεύτερον η δαπάνη πολιτικών πρόνοιας και κοινωνικής αλληλεγγύης και υγείας. Η δαπάνη των πολιτικών αυτών χρηματοδοτείται από τον κρατικό προϋπολογισμό και εγγράφεται στον ετήσιο προϋπολογισμό του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων. Για το έτος 2020 η δαπάνη της παραγράφου 1 καλύπτεται από τις ήδη εγγεγραμμένες πιστώσεις του κοινωνικού προϋπολογισμού.

Τα ποσά που διατίθενται για τις ανωτέρω πολιτικές καθορίζονται ετησίως με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Υγείας και Οικονομικών λαμβάνοντας υπόψη ιδίως τις αναλογιστικές προβολές και τους ετήσιους δημοσιονομικούς στόχους. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η βιωσιμότητα του ασφαλιστικού συστήματος, αλλά και ο ανταποδοτικός και αναδιανεμητικός του χαρακτήρας.

Πιο συγκεκριμένα, εξαιτίας της άρσης των περικοπών στις επικουρικές συντάξεις και της αύξησης των ποσοστών αναπλήρωσης, προκαλείται αύξηση της συνταξιοδοτικής δαπάνης. Κατά συνέπεια προκαλείται δαπάνη από την εισαγωγή των αναμορφώσεων στο συνταξιοδοτικό σύστημα, η οποία θα πρέπει να είναι συμβατή με τα εγκεκριμένα δημοσιονομικά μεγέθη της χώρας δηλαδή δεν πρέπει να δυσχεράνει την επίτευξη των ετήσιων δημοσιονομικών στόχων της Χώρας.

Περαιτέρω, λαμβάνοντας υπόψιν την πρόσφατη θεσμοθέτηση του άρθρου 120 του ν. 4611/2019, το ετήσιο κόστος της οποίας εκτιμάται στο 0,5% του ΑΕΠ και έχει ήδη συμπεριληφθεί στον προϋπολογισμό του 2020, το κόστος των νέων πολιτικών θα καλυφθεί από την προβλεπόμενη αυτή δαπάνη. Ειδικότερα από την ανωτέρω ετήσια δαπάνη που έχει ήδη συμπεριληφθεί στον προϋπολογισμό του 2020, ένα μέρος της θα καλύπτει τις νέες πολιτικές που προτείνονται, όπως την άρση των περικοπών στις επικουρικές συντάξεις και την αυξημένη δαπάνη κύριων συντάξεων λόγω των αυξημένων νέων ποσοστών αναπλήρωσης ενώ μέρος της δαπάνης θα καλύψει πολιτικές κοινωνικού κράτους (πρόνοιας και κοινωνικής αλληλεγγύης, υγείας).

Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται ότι από το 2020 και εφεξής επιπλέον 0,5% του ΑΕΠ διατίθεται ετησίως υπέρ του κοινωνικού κράτους, διανέμεται κατά προτεραιότητα με βάση τους θεσμοθετημένους ασφαλιστικούς κανόνες του συστήματος, διασφαλίζοντας ίση και δίκαιη μεταχείριση μεταξύ των συνταξιούχων, αποκαθιστώντας τη συμμόρφωση του συστήματος με τις συνταγματικές αρχές.

Παράλληλα, λαμβάνοντας υπόψη ότι το ετήσιο κόστος των νέων πολιτικών εκτιμάται ότι έως το έτος 2047 είναι χαμηλότερο του 0,5% του ΑΕΠ, προκύπτει ετησίως δαπάνη που θα διατίθεται για πολιτικές πρόνοιας και κοινωνικής αλληλεγγύης και υγείας. Συνεπώς διατηρούμε την επί πλέον δαπάνη του 0,5% του ΑΕΠ ετησίως προς όφελος του κοινωνικού κράτους και την αναδιανέμουμε με βάση ασφαλιστικούς κανόνες, αλλά και για την ενίσχυση γενικότερων κοινωνικών πολιτικών.

Επί του άρθρου 48

Με το προτεινόμενο άρθρο 48 τροποποιείται η παρ. 9 του άρθρου 44 του ν. 3986/2011 ως ισχύει και οι προβλεπόμενες από τις διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 1 εδ α' του ν.δ. 2961/1954 (Α' 197), ασφαλιστικές εισφορές εργοδότη και εργαζόμενου, από 1^η.6.2020 στις περιπτώσεις πλήρους απασχόλησης, μειώνονται κατά 0,90 ως εξής:

α) Καθόσον αφορά τα ασφάλιστρα υπέρ του κλάδου ανεργίας η μείωση ανέρχεται σε 0,75 ποσοστιαίες μονάδες, αφορά εργαζόμενους και εργοδότες και επιμερίζεται κατά 0,48 ποσοστιαίες μονάδες στο ασφάλιστρο του εργοδότη και κατά 0,27 στο ασφάλιστρο του εργαζόμενου.

β) Καθόσον αφορά τα ασφάλιστρα υπέρ Ενιαίου Λογαριασμού για την εφαρμογή Κοινωνικών Πολιτικών (ΕΛΕΚΠ) του άρθρου 34 ν. 4144/2013 που σύμφωνα με το άρθρο 34 παρ. 4 περ. β' βαρύνει αποκλειστικά τον εκάστοτε εργαζόμενο και συναποτελείται από την προβλεπόμενη από το άρθρο 7 παρ. 1, πρώτο εδάφιο του ν.δ. 2963/1954 εισφορά, καθώς και από την προβλεπόμενη από το άρθρο 3 παρ. 1 περ. α' του ν. 678/1977, όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 7 εδάφιο Γ' του ν. 3144/2003, η συνολική μείωση ανέρχεται σε 0,15 ποσοστιαίες μονάδες. Περαιτέρω προβλέπεται ότι το εν λόγω ασφάλιστρο υπέρ του ΕΛΕΚΠ που βαρύνει τον εργαζόμενο διαμορφώνεται πλέον σε 1,20% και κατανέμεται σε ποσοστό 0,85% υπέρ του πρώην ΟΕΚ, καθώς αφορά στην προβλεπόμενη από το άρθρο 7 παρ. 1, εδάφιο πρώτο του ν.δ. 2963/1954 εισφορά, και σε ποσοστό 0,35% υπέρ πρώην ΟΕΕ, καθώς αφορά στην προβλεπόμενη από το άρθρο 3 παρ. 1 περ. α' του ν. 678/1977, όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 7 εδάφιο Γ' του ν. 3144/2003, εισφορά.

Με την προτεινόμενη διάταξη στην ουσία εξασφαλίζεται άμεσα αύξηση στις αποδοχές των εργαζομένων – μισθωτών, που θα προκύψει από την ποσοστιαία μείωση των ασφαλιστρών στους συγκεκριμένους κλάδους, χωρίς κόστος για τους εργοδότες (επιχειρήσεις και φυσικά πρόσωπα), οι οποίοι ταυτόχρονα ωφελούνται από τις προβλεπόμενες μειώσεις καθώς γι' αυτούς μειώνεται το μη μισθολογικό κόστος ανά απασχολούμενο, πράγμα που οδηγεί σε απελευθέρωση κεφαλαίου, διαθέσιμου να επανεπενδυθεί προς όφελος όχι μόνο της επιχείρησής τους, αλλά και εν γένει της οικονομίας. Περαιτέρω εκτιμάται ότι το μέτρο θα αποτελέσει αντικίνητρο για τον περιορισμό των ευέλικτων μορφών απασχόλησης, καθώς αφορά μόνο μισθωτούς- εργαζόμενους με πλήρη απασχόληση.

Τέλος, είναι κρίσιμο και πρέπει να επισημανθεί ότι οι προβλεπόμενες μειώσεις, αφορούν στις συνεισπραττόμενες εισφορές-κρατήσεις υπέρ ανεργίας, εργατικής κατοικίας και εργατικής εστίας και δεν αφορούν στις εισφορές για την κύρια σύνταξη. Συνεπώς, με τις προβλεπόμενες μειώσεις δεν επηρεάζεται και δεν τίθεται σε κίνδυνο το ύψος των συντάξεων των ασφαλισμένων εξαιτίας των μειώσεων αυτών.

Επί του άρθρου 49

Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων μετά από γνώμη του Δ.Σ. του e-Ε.Φ.Κ.Α που εκδίδεται μέχρι δύο έτη από τη δημοσίευση του παρόντος, καταρτίζεται ενιαίος Κανονισμός Ασφάλισης και Παροχών του e-Ε.Φ.Κ.Α, με τον οποίο ρυθμίζονται οι προϋποθέσεις υπαγωγής στην ασφάλιση για παροχές ασθενείας σε είδος και σε χρήμα, καθώς επίσης και το είδος, η έκταση, το ύψος, οι δικαιούχοι, η διαδικασία χορήγησης των παροχών σε χρήμα και κάθε άλλο ζήτημα εντός του υλικού πεδίου του Κανονισμού, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία διάταξη για την εφαρμογή του.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ e-Ε.Φ.Κ.Α

Επί των άρθρων 50-104

Στο τέταρτο μέρος (άρθρα 50-103) θεσπίζεται ο οργανισμός του e-Ε.Φ.Κ.Α. («Οργανισμός Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης») και τροποποιείται το π.δ. 8/2019 (Α' 8) με τίτλο «Οργανισμός Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (Ε.Φ.Κ.Α.)», προκειμένου να ανταποκριθεί στις σύγχρονες ανάγκες του ψηφιακού του μετασχηματισμού και να ενσωματώσει τις δομές και το προσωπικό του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης και του Κλάδου Εφάπαξ Παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π..

Στόχος είναι η αναπροσαρμογή του Οργανισμού στις σύγχρονες ψηφιακές απαιτήσεις, ώστε να καταστούν οι Διευθύνσεις του e-Ε.Φ.Κ.Α. ικανές να επιτελούν το έργο τους, σύμφωνα με τις προσδοκίες των πολιτών.

Με τις προτεινόμενες τροποποιήσεις δημιουργείται ένας φορέας ορθολογικά διαρθρωμένος,

αποτελεσματικός και αποδοτικός, ικανός να ανταποκριθεί στην παροχή αναβαθμισμένων και πιο ευέλικτων υπηρεσιών προς τους ασφαλισμένους.

Ειδικότερα, με τις προτεινόμενες διατάξεις διαμορφώνεται η διοικητική οργάνωση του e-Ε.Φ.Κ.Α. και προσδιορίζονται οι υπηρεσιακές σχέσεις, καθώς και οι κατευθύνσεις της επικοινωνίας και συνεργασίας κάθε υπηρεσιακής μονάδας (κεντρικής ή αποκεντρωμένης) με τα κατώτερα, ανώτερα και ομοίβαθμα κλιμάκια της ιεραρχίας.

Επίσης προβλέπεται ο καταμερισμός εργασίας ανά υπηρεσιακή μονάδα ανάλογα με το αντικείμενο, αλλά και ο ιεραρχικός καταμερισμός της εργασίας του προσωπικού που υπηρετεί σε αυτές, κατά τρόπο που καθίσταται αποδοτικότερη και ταχύτερη η επίτευξη των στόχων με σκοπό την εγκαθίδρυση, διατήρηση και λειτουργικότητα του ασφαλιστικού συστήματος και την καλύτερη εξυπηρέτηση των ασφαλισμένων.

Για την υλοποίηση των ανωτέρω στόχων θεσπίζονται διατάξεις με τις οποίες συστήνονται στον e-Ε.Φ.Κ.Α. μονάδες επιπέδου Διεύθυνσης αντίστοιχες με εκείνες του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., διατηρώντας την οικονομική, περιουσιακή και λογιστική αυτοτέλεια των Κλάδων Επικοινωνίας και Εφόδα, ώστε να είναι εφικτή η άμεση λειτουργία του e-Ε.Φ.Κ.Α..

Ειδικότερα:

Με το **άρθρο 50** τροποποιείται ο τίτλος του π.δ. 8/2019 και μετονομάζεται σε Οργανισμός Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.).

Με το **άρθρο 51** διαρθρώνονται οι υπηρεσίες του e-Ε.Φ.Κ.Α..

Με το **άρθρο 52** συστήνονται στη Διεύθυνση Διοίκησης Τμήματα Γραμματείας με σκοπό την υποστήριξη των νέων Υποδιοικήτων του e-Ε.Φ.Κ.Α..

Με το **άρθρο 53** τροποποιούνται οι επιχειρησιακοί στόχοι στη διάρθρωση και την κατανομή αρμοδιοτήτων των Περιφερειακών Υπηρεσιών Συντονισμού και Υποστήριξης (ΠΥΣΥ).

Με το **άρθρο 54** συστήνεται Διεύθυνση Οργάνωσης Απλούστευσης και Ψηφιακού Μετασχηματισμού Διαδικασιών υπαγόμενη απευθείας στον Διοικητή, με σκοπό την υποστήριξη του έργου της μείωσης του διοικητικού βάρους των συναλλασσόμενων και του ψηφιακού μετασχηματισμού του e-Ε.Φ.Κ.Α..

Με το **άρθρο 55** συστήνεται Διεύθυνση Διευθέτησης Αναφορών υπαγόμενη κατευθείαν στον Διοικητή με αντικείμενο τη διαμεσολάβηση στις υπηρεσίες για την επίλυση αναφορών του Συνηγόρου του Πολίτη, των ασφαλισμένων των συνταξιούχων και των εργοδοτών. Επιπλέον, συστήνεται τμήμα Διαχείρισης Αναφορών για θέματα Α.Μ.Ε.Α. με σκοπό την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της Διοίκησης, την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής και την εμπέδωση μίας νέας ανθρωποκεντρικής λειτουργίας της Διοίκησης.

Με το **άρθρο 56** συστήνεται Γραφείο Υπευθύνου Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων για τον καλύτερο συντονισμό των υπηρεσιών σε θέματα προστασίας προσωπικών δεδομένων και τη συμμόρφωση με τον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων.

Στο **άρθρο 57** τροποποιούνται οι αρμοδιότητες και ο σκοπός της Γενικής Διεύθυνσης Εισφορών.

Με το **άρθρο 58** συστήνεται Διεύθυνση Κύριας Ασφάλισης και Εισφορών Δημοσίου Τομέα, με αντικείμενο τον συντονισμό της διαδικασίας είσπραξης των εισφορών των μισθωτών του Δημοσίου και την εφαρμογή και την υποστήριξη της ΑΠΔ δημοσίου, η οποία εκκρεμεί από το 2017.

Με το **άρθρο 59** συστήνεται Γενική Διεύθυνση Συντάξεων Δημοσίου Τομέα που θα περιλαμβάνει την αρμοδιότητα απονομής συντάξεων και εφόδα του δημοσίου με πλήρως καθετοποιημένο τρόπο, ώστε να καταστεί εφικτή η εξειδικευμένη υποστήριξη του δημόσιου τομέα.

Στο **άρθρο 60** προβλέπονται η σύσταση, οι επιχειρησιακοί στόχοι, η διάρθρωση και η κατανομή αρμοδιοτήτων της Διεύθυνσης Νομοθεσίας και Συντονισμού Συντάξεων του Δημοσίου.

Στο **άρθρο 61** προβλέπονται η σύσταση, οι επιχειρησιακοί στόχοι, η διάρθρωση και η κατανομή

αρμοδιοτήτων των Διευθύνσεων Α', Β', Γ' και Δ' Απονομής Συντάξεων και Εφάπαξ του Δημοσίου Τομέα.

Με τα **άρθρα 62-67** τροποποιούνται το αντικείμενο και οι αρμοδιότητες των Διευθύνσεων της Γενικής Διεύθυνσης Συντάξεων, ώστε να αξιοποιηθεί κατά τον μέγιστο βαθμό το ανθρώπινο δυναμικό με εμπειρία στην απονομή των συντάξεων και να υποστηριχθεί ο ψηφιακός μετασχηματισμός της διαδικασίας απονομής. Για τον ίδιο σκοπό τροποποιείται η αρμοδιότητα απονομής συντάξεων, ώστε να διατηρηθεί η απονομή συντάξεων σε δομές πανελλαδικώς, όπου υπηρετεί έμπειρο προσωπικό.

Με το **άρθρο 68** συστήνεται η ΣΤ' Διεύθυνση Συντάξεων Αναπηρίας, Ατυχημάτων και Αποκατάστασης.

Με το **άρθρο 69** συστήνεται Γενική Διεύθυνση Διεθνών Συνεργασιών που προκύπτει από τη συνένωση σε κοινή διοικητική δομή των αντικειμένων της Διεύθυνσης Διεθνών Σχέσεων υπό τον Διοικητή του e-Ε.Φ.Κ.Α. και της Διεύθυνσης Απονομής Διεθνών Συντάξεων της Γενικής Διεύθυνσης Συντάξεων. Εξαιτίας του αυξανόμενου πλήθους ασφαλισμένων που μετακινούνται στο εξωτερικό για εργασία τα τελευταία έτη και με σκοπό την επίλυση των προβλημάτων συντονισμού που προέκυψαν από τη μέχρι σήμερα εφαρμογή του οργανογράμματος, κρίνεται σκόπιμη η συγκέντρωση όλων των σχετικών αρμοδιοτήτων σε δομή επιπέδου γενικής διεύθυνσης.

Με το **άρθρο 70** συστήνεται η Διεύθυνση Νομοθεσίας ΕΕ και Διεθνών Συμβάσεων Κοινωνικής Ασφάλισης και προβλέπονται οι επιχειρησιακοί στόχοι, η διάρθρωση και η κατανομή των αρμοδιοτήτων της.

Με τα **άρθρα 71-72** συστήνονται οι Διευθύνσεις Απονομής Διεθνών Συντάξεων και προβλέπονται οι επιχειρησιακοί στόχοι, η διάρθρωση και η κατανομή των αρμοδιοτήτων τους.

Με το **άρθρο 73** ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με τη Γενική Διεύθυνση Παροχών και Υγείας.

Με το **άρθρο 74** τροποποιούνται οι αρμοδιότητες του Αυτοτελούς Τμήματος Νομοθεσίας Παροχών, μετά τη μεταφορά της Διεύθυνσης Συντάξεων Αναπηρίας, Ατυχημάτων και Αποκατάστασης.

Με το **άρθρο 75** επικαιροποιούνται οι αρμοδιότητες του Αυτοτελούς Τμήματος Δειγματοληπτικών Ελέγχων Παροχών για να ανταποκριθεί στις νέες ανάγκες.

Με το **άρθρο 76** και στο πλαίσιο της ενοποίησης και της δημιουργίας του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικών Ασφαλίσεων, μεταφέρεται στον e-Ε.Φ.Κ.Α. η πρώην Γενική Διεύθυνση Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., με εξαίρεση τις Διευθύνσεις με αντικείμενο την απονομή επικουρικής και εφάπαξ του Δημοσίου, οι οποίες ενσωματώνονται στη Γενική Διεύθυνση Συντάξεων του Δημοσίου. Η νέα Γενική Διεύθυνση ονομάζεται Γενική Διεύθυνση Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών.

Με το **άρθρο 77** εισάγονται ρυθμίσεις, προκειμένου να εξυπηρετηθούν οι επιχειρησιακοί στόχοι της Διεύθυνσης Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών Δημοσίου Τομέα.

Με τα **άρθρα 78-82** εισάγονται ρυθμίσεις για τη βέλτιστη λειτουργία των Β' –ΣΤ' Διευθύνσεων Επικουρικής Ασφάλισης και Συντάξεων.

Με τα **άρθρα 83, 84 και 85 παρ. 1** υιοθετούνται ρυθμίσεις για τη βέλτιστη λειτουργία των Α', Β' και Γ' Διευθύνσεων Εφάπαξ Παροχών.

Με την **παρ. 2 του άρθρου 85** καθορίζονται οι αρμοδιότητες απονομής συντάξεων σε Τοπικές Διευθύνσεις πανελλαδικώς, στις οποίες υπηρετεί έμπειρο προσωπικό. Ειδικότερα, οι Τοπικές Διευθύνσεις που θα προκύψουν από Καταστήματα Μισθωτών που απονέμουν σήμερα συντάξεις διατηρούν την αρμοδιότητα της απονομής των συντάξεων.

Με το **άρθρο 86** τροποποιείται μερικώς ο στρατηγικός σκοπός και – κυρίως – η διάρθρωση της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών.

Με το **άρθρο 87** συστήνεται Διεύθυνση Οικονομικής Διαχείρισης Αυτοτελών Κλάδων Επικουρικής και Εφάπαξ στη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών και καθορίζονται οι αρμοδιότητές της, προκειμένου να υποστηριχθεί η οικονομική και λογιστική αυτοτέλεια των κλάδων του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π..

Με το **άρθρο 88** τροποποιούνται οι επιχειρησιακοί στόχοι, η διάρθρωση και η κατανομή αρμοδιοτήτων της Διεύθυνσης Εκκαθάρισης και Πληρωμής Συντάξεων, με σκοπό την αποτελεσματικότερη οικονομική και λογιστική λειτουργία της.

Με το **άρθρο 89** τροποποιούνται ο στρατηγικός σκοπός και η διάρθρωση της Γενικής Διεύθυνσης Διοικητικής Υποστήριξης, Τεχνικών Υπηρεσιών και Στέγασης.

Με το **άρθρο 90** τίθενται οι επιχειρησιακοί στόχοι, η διάρθρωση και η κατανομή αρμοδιοτήτων της Διεύθυνσης Εκπαίδευσης, η οποία διαδέχεται τη Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Οργάνωσης, με σκοπό την εξυπηρέτηση των αναγκών του e-Ε.Φ.Κ.Α..

Με τα **άρθρα 91 και 92** διαχωρίζεται η πρώην Διεύθυνση Ακίνητης Περιουσίας του άρθρου 44 του π.δ. 8/2019 στη Διεύθυνση Αξιοποίησης Ακίνητης Περιουσίας και στη Διεύθυνση Στέγασης για τη βέλτιστη διαχείριση της ακίνητης περιουσίας του e-Ε.Φ.Κ.Α και καθορίζονται οι επιχειρησιακοί στόχοι, η διάρθρωση και οι αρμοδιότητές τους.

Με το **άρθρο 93** προβλέπονται ο επιχειρησιακός στόχος, η διάρθρωση και η κατανομή αρμοδιοτήτων της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών στο πλαίσιο της αναδιάρθρωσης των αρμοδιοτήτων μεταξύ της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών, της Διεύθυνσης Στέγασης και της Διεύθυνσης Αξιοποίησης Ακίνητης Περιουσίας για τα έκτακτα τεχνικά θέματα που απαιτούν άμεση επέμβαση.

Με το **άρθρο 94** τροποποιούνται ο στρατηγικός σκοπός και η διάρθρωση της Γενικής Διεύθυνσης Πληροφορικής και Επικοινωνιών, με σκοπό να λειτουργήσει αποτελεσματικότερα στο πλαίσιο της νέας δομής.

Με τα **άρθρα 95-97** συστήνεται Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης στη Γενική Διεύθυνση Πληροφορικής και Επικοινωνιών, με αντικείμενο την ανάπτυξη και συντήρηση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών που προβλέπεται να αναπτυχθούν το επόμενο διάστημα, τη συντήρηση του ιστοτόπου του e-Ε.Φ.Κ.Α. και την προστασία από κυβερνοεπιθέσεις, επικαιροποιούνται οι στόχοι της Διεύθυνσης Εφαρμογών Πληροφορικής και Επικοινωνιών και της Διεύθυνσης Σχεδιασμού, Συντονισμού και Ασφάλειας, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η προστασία από κυβερνοεπιθέσεις, και εισάγονται ρυθμίσεις για τον καλύτερο συντονισμό των υπηρεσιών σε θέματα προστασίας προσωπικών δεδομένων και τη συμμόρφωση με τον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων.

Με το **άρθρο 98** συστήνεται Τμήμα Στατιστικών και Μελετών Επικουρικής και Εφόπαξ στη Διεύθυνση Μελετών της Γενικής Διεύθυνσης Στρατηγικής και Ανάπτυξης, προκειμένου να υποστηριχθεί η οικονομική και λογιστική αυτοτέλεια των κλάδων του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π..

Με τα **άρθρα 99-100** θεσπίζονται διατάξεις με τις οποίες καθορίζονται οι κλάδοι και οι ειδικότητες των προϊσταμένων των νέων θέσεων ευθύνης που συστήνονται και αίρονται οι αποκλεισμοί στη δυνατότητα ανάληψης θέσεων προϊσταμένων τμημάτων και διευθύνσεων για τις ειδικότητες (ΠΕ) Μηχανικών και (ΠΕ) Πληροφορικής.

Με το **άρθρο 101** ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με τους προϊσταμένους των Περιφερειακών Υπηρεσιών Συντονισμού και Υποστήριξης (ΠΥΣΥ), οι οποίοι επιλέγονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα.

Με το **άρθρο 102** ορίζεται ο χρόνος έναρξης λειτουργίας των υπηρεσιών του e-Ε.Φ.Κ.Α. και παρέχεται με απόφαση του Διοικητή του e-Ε.Φ.Κ.Α., η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Δ.Σ., η δυνατότητα μεταφοράς αρμοδιοτήτων.

Επί του άρθρου 103

Με την παράγραφο 1 του άρθρου 103 υιοθετείται διάταξη σύμφωνα με την οποία η από 9.4.2012 αρχική Προγραμματική Συμφωνία μεταξύ του Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) με την ονομασία Εθνικός Οργανισμός Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Ε.Ο.Π.Υ.Υ.) και του Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) με την ονομασία Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΙΚΑ-ΕΤΑΜ) νυν Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (Ε.Φ.Κ.Α.), η οποία κατόπιν αποφάσεων των ΔΣ των δύο φορέων ίσχυε τροποποιημένη έως 31.12.2018, παρατείνεται αυτοδικαίως για λόγους δημοσίου συμφέροντος από τη λήξη της έως την ημερομηνία υπογραφής της νέας συμφωνίας που θα συναφθεί μεταξύ των δύο φορέων και όχι πέραν της

30ης.6.2020, λόγω του ότι μέχρι σήμερα δεν έχει παραταθεί εκ νέου η εν λόγω Προγραμματική Συμφωνία ενώ η ανάγκη συνεχίζει να υφίσταται.

Σύμφωνα με την από 9.4.2012, αρχική Προγραμματική Συμφωνία και οι δύο κατηγορίες συστημάτων, δηλαδή τόσο τα αυτοτελή πληροφοριακά συστήματα, των οποίων η κυριότητα και χρήση μεταβιβάστηκε στον Ε.Ο.Π.Υ.Υ., όσο και τα κοινά πληροφοριακά συστήματα και λογισμικά εφαρμογών, των οποίων η λειτουργία αφορά και τα δύο Ν.Π.Δ.Δ., ακόμα και αυτά που παρουσιάζουν συμβατική αυτοτέλεια, δεν είναι σε απόλυτο βαθμό λειτουργικά αυτοτελείς, δεδομένου ότι υπάρχει σε λειτουργία πλήθος διεπαφών, οι οποίες μεταφέρουν από και προς αυτά, απαραίτητα στοιχεία για την εξασφάλιση της ορθότητας των δεδομένων.

Με την παράγραφο 2 του άρθρου 103 ορίζεται ότι με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου των επιστημονικών συλλόγων δικηγόρων, ιατρών, φαρμακοποιών, μηχανικών δύναται να διατίθεται στον Ε.Φ.Κ.Α. προσωπικό των ως άνω συλλόγων. Το προτεινόμενο προσωπικό τοποθετείται με απόφαση του Δ.Σ. του Ε.Φ.Κ.Α. κατ' επιλογή και απασχολείται προσωρινά στην υλοποίηση υποστηρικτικών διαδικασιών ή προπαρασκευαστικών εργασιών των Περιφερειακών Διευθύνσεων των τομέων Νομικών, Υγειονομικών, Μηχανικών και ΕΔΕ. Με απόφαση του Δ.Σ. του Ε.Φ.Κ.Α. μπορεί να ρυθμίζονται η διαδικασία, οι κατηγορίες των θέσεων, η κατανομή, ο αριθμός, ο χρόνος απασχόλησης, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. Η δαπάνη της μισθοδοσίας και εν γένει οι πάσης φύσεως αμοιβές των διατιθέμενων με την παράγραφο 1 βαρύνουν τον φορέα προέλευσης.

Σημειώνεται ότι το Διοικητικό Συμβούλιο του Ε.Φ.Κ.Α. στο πλαίσιο του ετήσιου Προγραμματισμού Προσλήψεων τακτικού προσωπικού έτους 2020, ενέκρινε κατά την 42η συνεδρίασή του στις 21.11.2019 την πρόσληψη, μέσω Α.Σ.Ε.Π., διακοσίων ενενήντα (290) ατόμων, προκειμένου να καλυφθούν οι αυξημένες ανάγκες του φορέα σε προσωπικό, διαδικασία όμως η οποία απαιτεί μεγάλο χρονικό διάστημα μέχρι την ολοκλήρωσή της.

Το προσωπικό αυτό θα απασχοληθεί σε υποστηρικτικές διαδικασίες ή προπαρασκευαστικές εργασίες σχετικά με την εκκαθάριση των ληξιπρόθεσμων οφειλών παροχών υγείας, την ψηφιοποίηση χρόνου ασφάλισης από έγχαρτο αρχείο, την αναγνώριση χρόνου ασφάλισης ως συντάξιμου και την εκκαθάριση αιτήσεων ρυθμίσεων οφειλών του ν. 4611/2019, προκειμένου να επιταχυνθούν οι απαραίτητες διαδικασίες. Με την παράγραφο 3 του άρθρου 103 ορίζεται ότι λόγω της παρόδου μεγάλου χρονικού διαστήματος από την τιμολόγηση των απαιτήσεων κρίνεται αναγκαία για την αποφυγή σφαλμάτων κατά την πληρωμή των ληξιπρόθεσμων να επικαιροποιηθεί η πληροφορία για τυχόν εκχωρήσεις των τιμολογίων. Προκειμένου η επικαιροποίηση να επιφέρει την ελάχιστη δυνατή επιβάρυνση, προβλέπεται η αποστολή της πληροφορίας από τα πιστωτικά ιδρύματα, εταιρείες πρακτόρευσης και δικαιούχους - φυσικά ή νομικά πρόσωπα σε μαγνητικό μέσο σε μορφή που θα υποδειχθεί από τον Ε.Φ.Κ.Α. και θα είναι επεξεργάσιμο από τα πληροφοριακά του συστήματα.

Με την παράγραφο 4 του άρθρου 103 προστίθεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 12 του ν. 4578/2018 τέταρτη περίπτωση σύμφωνα με την οποία ορίζεται ότι οι οφειλές εξοφλούνται άμεσα με την έκδοση χρηματικού εντάλματος ύστερα από πρόχειρο λογιστικό έλεγχο που διενεργείται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Ε.Φ.Κ.Α., εφόσον διασταυρωθεί η μη ύπαρξη εκχώρησης του τιμολογίου σε πιστωτικά ιδρύματα, εταιρείες πρακτόρευσης και δικαιούχους - φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Μέχρι τις 31.3.2020 τα πιστωτικά ιδρύματα, εταιρείες πρακτόρευσης και δικαιούχοι-φυσικά ή νομικά πρόσωπα υποχρεούνται να αποστέλλουν στον Ε.Φ.Κ.Α. με μαγνητικό μέσο τα στοιχεία τιμολογίων που αφορούν τις ρυθμιζόμενες με το άρθρο αυτό υποχρεώσεις, που τους έχουν εκχωρηθεί. Ο Ε.Φ.Κ.Α. δεν ευθύνεται με οιονδήποτε τρόπο έναντι πιστωτικού ιδρύματος που παρέλειψε να αποστείλει τα στοιχεία του προηγούμενου εδαφίου, ακόμα και αν σε οποιονδήποτε χρόνο είχε προηγηθεί επίδοση εκχώρησης.

Με την παράγραφο 5 του άρθρου 103 παρέχεται η δυνατότητα στον Διοικητή να μεταβιβάζει αρμοδιότητες ή να παραχωρεί δικαίωμα υπογραφής με εντολή του στους Υποδιοικητές ή τους Προϊσταμένους των

οργανικών μονάδων. Δυνατότητα περαιτέρω μεταβίβασης παρέχεται για τις αρμοδιότητες αυτές και στους Υποδιοικητές.

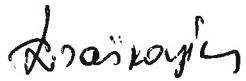
Επί του άρθρου 104

Με το άρθρο αυτό ορίζεται ότι η ισχύς του πρώτου, δεύτερου και τέταρτου μέρους αρχίζει την 1η.3.2020 και του τρίτου μέρους από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν άλλως ορίζεται στις διατάξεις του.

Αθήνα, 17 Φεβρουαρίου 2020

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ-ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΕΝΔΙΑΣ

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

ΜΙΧΑΗΛ ΚΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ

ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΡΟΥΤΣΗΣ

ΥΓΕΙΑΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΙΚΙΛΙΑΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΙΚΑΚΟΣ

ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ

ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ

ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΙΛΑΚΙΩΤΑΚΗΣ

ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

ΘΕΟΧΑΡΗΣ ΘΕΟΧΑΡΗΣ

ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΒΟΡΙΔΗΣ